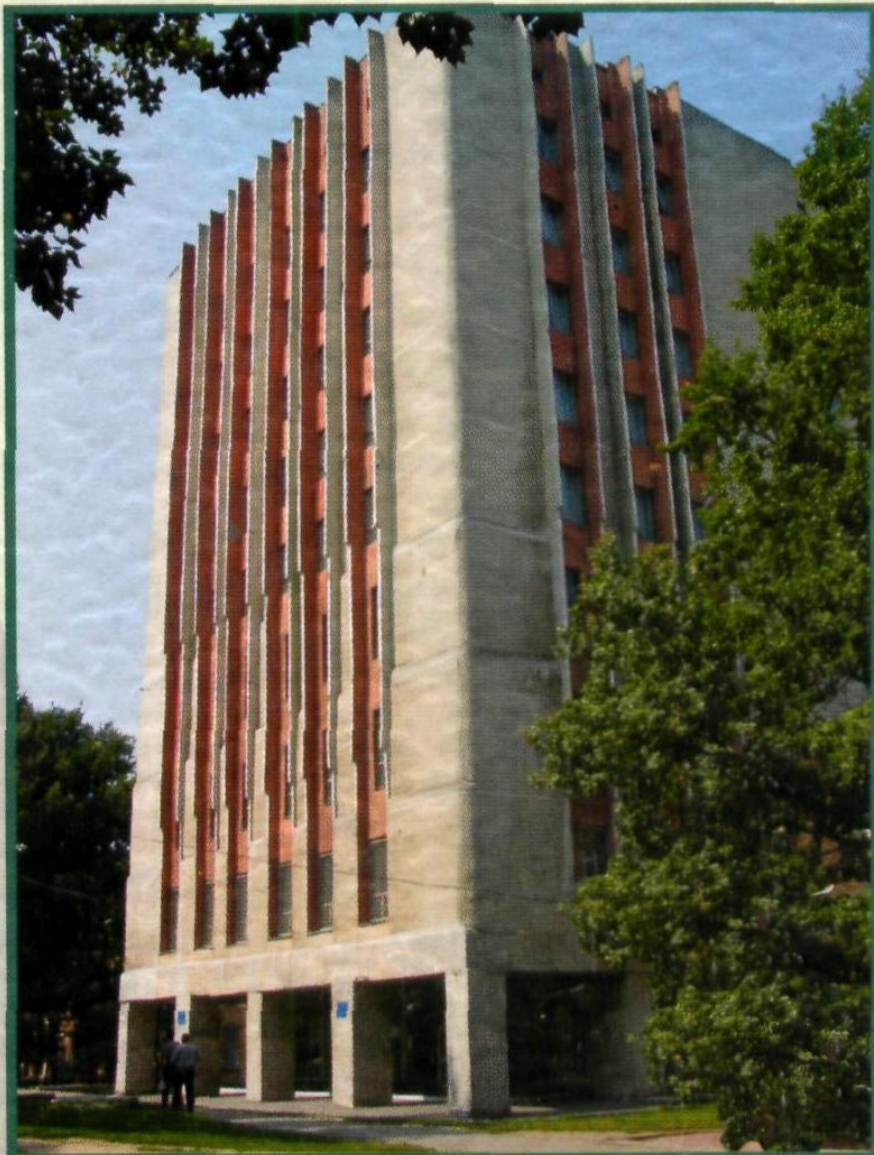

1962-2002

LIBRARY OF TECHNOLOGICAL UNIVERSITY PODILLIA

СКАРБНИЦЯ ЗНАНЬ
УНІВЕРСИТЕТУ

Скарбниця знань університету

(До 40-річчя бібліотеки
Технологічного університету Поділля)

**м.Хмельницький
2002**

УДК 02(091)
ББК 78.34
С -24

Скарбниця знань університету/ Уклад. О.Б. Айвазян,
Хмельницький, 2002.-130 с., іл.

К.А. Чабан. –

Книга присвячена 40-річчю бібліотеки Технологічного університету Поділля - першої вузівської бібліотеки міста, історія якої безпосередньо розвивалась з історією становлення університету.

Видання містить багато цікавої інформації про основні етапи розвитку університетської книгозбірні та її сучасний стан.

Збірник розраховано на фахівців бібліотечної справи, краєзнавців.

Укладачі: О.Б. Айвазян, К.А. Чабан
Відповідальна за випуск: В.М. Петрицька
Комп'ютерне опрацювання: В.О. Глухенька, О.О. Костюк
Автори фото: О.О. Нікітін, О.В. Юглічек

Слово про бібліотеку

Технологічний університет Поділля цього року святкує своє 40-річчя. За чотири десятиліття він пройшов шлях від філії загальнотехнічного факультету Українського поліграфічного інституту до одного з провідних університетів країни, що має найвищий, IV рівень акредитації і посідає почесне місце серед десяткох кращих технічних та технологічних вузів держави. Разом з ним свій ювілей відзначає бібліотека. Її історія нерозривно пов'язана з історією університету: одним із перших розпоряджень був наказ про заснування бібліотеки.

Коли приходиш сьогодні у цю висотну будівлю, важко уявити, що колись і книжковий фонд, і читальний зал розміщувались в одній кімнаті. Але вже тоді керівники інституту розуміли, що без повноцінного бібліотечного фонду, належного бібліотечно-бібліографічного обслуговування не буде навчального процесу. Тому комплектування фонду, приміщення та обладнання книгозбірні були під їх постійною опікою.

Бібліотека завжди жила повнокровним життям, чутливо реагувала на все, що відбувалося в стінах ХТІО, забезпечувала професорсько-викладацький склад і студентів необхідним обсягом сучасної інформації. За роки своєї діяльності вона не раз доводила, що працює для читача і разом з ним. Багатьом аспірантам, науковцям вона допомагала у пошуку необхідних джерел інформації для наукової роботи. І сьогодні бібліотека інформує викладацький склад університету згідно з тематикою наукових, дослідних робіт, з питань вищої освіти та ін. Чимала заслуга бібліотеки і в бібліографуванні та популяризації творчого доробку науковців університету.

Особливо стрімкі позитивні зміни в діяльності нашої бібліотеки відбуваються останніми роками. Широке запровадження в бібліотечну практику комп'ютерів, нових інформаційних технологій докорінно змінило бібліотечну працю, підняло на новий рівень обслуговування читачів, відкрило необмежений доступ до світових інформаційних джерел. Бібліотечні співробітники нині не тільки оволодівають сучасною технікою та технологіями, але й створюють нові інформаційні продукти. Ректорат університету завжди підтримував ініціативу бібліотеки з питань автоматизації, виділяв кошти, збільшував штат. І все це віддається сторицею.

Сучасна бібліотека університету – це гордість нашого закладу. Маю на увазі не тільки її унікальний фонд, але й співробітників, які віддано і вірно служать справі освіти та науки. Сьогодні в бібліотеці працюють високопрофесійні фахівці, люди, які відповідають рівню завдань, що стоять перед вищою школою. Ювілейна дата – гарна нагода висловити їм подяку за самовіддану працю. Це вони – ентузіасти своєї справи, модернізують бібліотеку, проводять наукові дослідження, пишуть історію і не втрачають оптимізму. Пройдений шлях – важливий і значний. Тож цією книгою віддаємо шану невтомним працівникам-бібліотекарям, чия копітка праця не завжди помітна, але саме вона лежить в основі формування інтелекту нації нашої країни задля її світлого майбутнього

*Ректор Технологічного університету Поділля
проф. Скиба М.Є.*

**Бібліотека університету:
хроніка подій 1962 – 2002 р.р.**

- 1962** Відкрито бібліотеку загальнотехнічного факультету. Першим бібліотекарем призначено Рижук М.І.(Міль)
- 1966** Бібліотеці виділено приміщення у новозбудованому навчальному корпусі №2.
- 1967-1984** Бібліотеку очолює Степанець Катерина Степанівна
- 1969** Створено Бібліотечну Раду.
Розпочато обслуговування по МБА.
Інформаційні списки надсилаються на кафедри.
- 1970** Бібліотеку переведено у приміщення навчального корпусу № 3. Відкрито філіал бібліотеки при Кам'я-нець-Подільському загальнотехнічному факультеті.
- 1971** Створено відділ обслуговування читачів.
- 1972** Бібліотеку переведено до 4-ої категорії по оплаті праці. Створено бібліографічний сектор.
- 1975** Реорганізовано абонемент: на його базі створено абонементи молодших курсів і професорсько-викладацького складу та старших курсів.
Розпочато інформування абонентів в системі ВРІ.
Запроваджено безінвентарний облік багатоекземплярних видань.
- 1976** Створено відділ комплектування та обробки літератури. Введено обслуговування за єдиним читацьким квитком.
- 1977** Запроваджено інформування в системі ДОК.
- 1978** Створено інформаційно-бібліографічний відділ, читальний зал навчальної, наукової літератури та періодики, абонемент художньої літератури, зал каталогів.
Розпочато обслуговування іноземних студентів.
Виділено додаткове приміщення в 4-му корпусі.
- 1979** Бібліотеку переведено до 3-ої категорії по оплаті праці. Розпочато будівництво нового 9-типоверхового бібліотечного корпусу.
- 1980** Створено відділ книгозбереження.
- 1981** Введено посаду методиста.
- 1982** Інформаційні огляди проводяться по інститутському радіо
- 1983** Проведено перше опитування читачів “Як ми вас обслуговуємо”.
- 1984** Бібліотеку очолила Петрицька Валентина Михайлівна.
Проведення Дня бібліотеки на кафедрах.
- 1985** Розпочато переведення фонду на таблиці ББК для обласних бібліотек.
Створено Раду по комплектуванню.
Запроваджено груповий метод видачі літератури на абонементі.
- 1986** Створено відділи: наукової літератури, масової та ідейно-виховної роботи, наукової обробки та організації каталогів. Бібліотеку переведено до 2-ої категорії по оплаті праці.
- 1987** Створено методичний відділ, сектор науково-технічної документації.
Проведено першу науково-практичну конференцію “Удосконалення роботи бібліотеки на допомогу учбово-виховному процесу”.
Вперше проведено свято “День бібліотекаря”.
- 1988** Семінар бібліотечних працівників “Завдання бібліотеки в зв'язку з перебудовою вищої школи”.
Переїзд у новозбудоване 9-типоверхове приміщення, де бібліотека знаходиться і зараз.
Створено літературну вітальню та сектор суспільно політичної літератури.
Виділено обмінний фонд.
- 1989** Бібліотека увійшла до складу методичного об'єднання вузівських бібліотек Захід-

ної зони України.

Вперше проведено конкурс на кращу книжкову виставку.

- 1990** Проведено огляд - конкурс на кращий бібліографічний огляд літератури.
Проведено атестацію бібліотечних працівників.
- 1991** Разом із кафедрами проведено перші студенські науково – теоретичні конференції.
Відділом наукової літератури запроваджено нові форми: інформування кафедр, випереджаюче інформування за темами семінарських занять.
- 1992** Придбано першу ЕОМ "Mazovia". Розпочато створення електронного каталогу на нові надходження. До 30-річчя бібліотеки проведено науково-практичну конференцію "Роль вузівської бібліотеки у підготовці спеціалістів".
Видано путівник "Бібліотека Хмельницького Техно-логічного інституту".
Відкрито новий читальний зал історико-філософської літератури.
- 1993** Відкрито бібліотечний книжковий кіоск (корпус №3) для продажу літератури, зданої на комісію.
- 1994** Здійснено перерозподіл фондів бібліотеки за галузевою ознакою. Створено відділ економічної літератури.
Відділ наукової літератури реорганізовано у відділ природничо-технічної літератури. Розпочато пересистематизацію фондів на таблиці УДК.
Введено додаткові платні послуги.
- 1995** Розпочато дослідження за перспективною програмою "Бібліотека та книга в житті молоді".
Науково-теоретична конференція "Сучасні підходи до теорії та практики бібліотечного обслуговування".
- 1996** Створено маркетингову групу бібліотеки. Розроблено перспективні плани та програми роботи бібліотеки на 1996 – 2000 рр.: "Удосконалення системи каталогів і картотек; "Просвітницька діяльність", "Впровадження автоматизованих та телекомунікаційних технологій".
Створено сектор літератури іноземною мовою.
Встановлено перший ксерокс.
Відділ масової та ідейно-виховної роботи реорганізовано у відділ гуманітарних наук з читальним залом та абонементом художньої літератури
- 1997** Участь в республіканському проекті: "Кожному студенту – сучасні можливості" (для тих, хто бажає навчатись за кордоном).
Вперше проведено День аспіранта та День спеціаліста. До Всесвітнього Дня книги проведено конкурс професійної майстерності "Вибираймо королеву".
- 1998** Створено відділ автоматизації. Локальна бібліотечна мережа об'єднує 6 комп'ютерів. Розроблено програмні продукти: "Електронний пошук – 98", "Кадри".
Початок комплектування документів на електронних носіях. Придбано повнотекстові бази даних "Законодавство України", "Юрист – Плюс".
Забезпечено вихід в Internet.
Створюються бази даних "Нові надходження бібліотеки ТУП", та інші бібліографічні.
Видані біобібліографічні покажчики серії "Бібліографія вчених університету"
- 1999** Розроблено програму автоматизації бібліотеки на 1999-2003 рр. Організовано бібліотечний Web-сервер. Локальна мережа становить 17 комп'ютерів.
Виділено 5 автоматизованих робочих місць для користувачів.
Соціологічні дослідження "Просвітницька робота очима читачів", "Бібліотека в навчальному процесі студента". Перше анкетування персоналу "Бібліотекарі про себе". Науково-практична конференція "Бібліотечне спілкування і етика бібліотекаря".
Атестація працівників бібліотеки.
Почав працювати "Клуб любителів поезії".

- 2000** Проведено соціологічне дослідження “Професія – бібліотекар”. Розпочато ретроспективне введення фонду в ЕК та штрихкодування документів. Розроблено програмний продукт “Періодика”. На Web-сайті встановлено нові пошукові форми баз даних “Методичні посібники”, “Автореферати дисертацій”, “Звіти з НДР”, “Систематична картотека статей”.
Участь у 7-ій Міжнародній конференції “Крим 2000”.
Науково-практична конференція “Вузівська бібліотека в епоху електронних комунікацій”.
- 2001** Бібліотека стала обласним методичним центром бібліотек вищих закладів освіти 3-4 рівнів акредитації. Бібліотеку переведено до 1-ої категорії по оплаті праці.
Вперше студенти 1 курсу отримали ламінований читацький квиток із штрих-кодом.
Видано буклет “Бібліотека Технологічного університету Поділля”.
Проведено науково-практичну конференцію “Інформаційні технології в бібліотеках вищих закладів освіти Західного регіону: нові рішення, осмислення підходів та проблем”.
Участь у 8-ій Міжнародній конференції “Крим 2001”.
- 2002** Прийнято “Комплексну програму розвитку бібліотеки на 2002-2006 р.р.”
В 3-х читальних залах видача літератури здійснюється в автоматизованому режимі.
Локальна мережа налічує 44 комп’ютери.
Бібліотеку відвідав Міністр освіти та науки України В.Г.Кремінь.
Модернізовано систему підвищення кваліфікації.
Проведено відкритий семінар – тренінг “Маркетингова концепція бібліотеки ТУП” за участю модератора НТБ НТТУ КПІ Барабаш С.І.
Проведено навчальний семінар “Комфортність бібліотечного обслуговування як показник рівня роботи бібліотеки” за участю керівника Центру безперервної інформаційно – бібліотечної освіти, проф. Скар В.К.
Створено Інноваційний Центр бібліотечного менеджменту.
До 40-річчя бібліотеки видано ювілейний буклет, проведено науково-практичну конференцію “ Трансформація ролі бібліотек в інформаційному суспільстві”.

Петрицька В.М.

Колективний портрет бібліотеки університету крізь призму історії

“Сучасна наука живе і розвивається в багатьох лабораторіях... Але в кожному з науково-дослідних інститутів та вищих навчальних закладів першою лабораторією є бібліотека”.
Академік І.Г. Петровський

У створенні інтелекту нації – головного завдання вищих навчальних закладів, роль бібліотеки дуже велика. Бібліотека є одним із основних підрозділів Технологічного університету Поділля – наукового, освітнього і культурного центру регіону й невід’ємною частиною його 40-річної історії.

Сьогодні це найбільша науково-технічна книгозбірня області, науковий, інформаційний, просвітницький центр університету з великим потенціалом та багатим досвідом роботи.

... А починалось все у вересні 1962 року з двох невеликих кімнат та книжкового фонду, що налічував трохи більше 1 тис. примірників, щойно відкритого в місті Хмельницькому загально-технічного факультету Українського поліграфічного інституту (м. Львів). В одній з кімнат розташувався абонемент, в іншій – читальний зал на 30 місць.

Першим бібліотекарем була привітна й оптимістична Марія Іванівна Рижук (Міль). Всю роботу виконувала сама: комплектувала фонд, проводила перші бібліотечні огляди, видавала довідки та книги першим читачам – 450 студентам та викладачам. Протягом 30-ти років Марія Іванівна працювала

на багатьох ділянках бібліотеки, освоюючи роботу у відділі бібліографії та комплектування. Але найкраще проявила себе на посаді бібліографа, згодом головного бібліографа. Багато зробила для розвитку і становлення служби інформаційно-бібліографічного обслуговування читачів. Старше покоління викладачів пам'ятають її веселу, щиру вдачу і добре серце.

Пізніше, в 1964 р. у бібліотеці почала працювати Ніна Броніславівна Беднарська – активна, відповідальна.

На всіх етапах розвитку бібліотеки, а в перші роки особливо, головна увага приділялась формуванню книжкового фонду – адже з нього починається бібліотека. У придбанні книг велику допомогу надавали викладачі Кіницький Я.М., якому доручено було кураторство комплектуванням бібліотеки, Ткачук І.Ф. та інші – замовляли, привозили книги, безкоштовно передані вузами Києва, Харкова, Львова. Фонд швидко зростає, поповнювався також новими надходженнями. В 1965 р. Він складав 9 тис. примірників, в 1966 р. – уже 17 тис.

Керівництво вузу приділяло велику увагу книгозбірні, покращенню її матеріально-технічного стану, поповненню фондів, розширенню штатів. В 1968 році бібліотека отримала нове приміщення в навчальному корпусі. Наступного, 1969 року, на базі Загальнотехнічного факультету було відкрито Хмельницький технологічний інститут побутового обслуговування. Першою завідуючою книгозбірні стала Катерина Степанівна Степанець, яка 19 років свого життя присвятила організації, становленню й розвитку бібліотеки. Починала рядовим бібліотекарем в 1965 р., працюючи на різних ділянках роботи. Енергійна і ділова, вирішувала всі проблеми, а їх було чимало: формування книжкового фонду, постійні переміщення літератури в зв'язку із отриманням нових площ та організацією відділів, секторів; запровадження нових форм і методів роботи, робота з кадрами. Працювала скрізь, де треба було допомогти.

Чіткого розподілу обов'язків тоді ще не було: тож всю роботу виконували разом. Степанець К.С., Рижук М.І., Беднарська Н.Б., працюючи, одночасно всі троє здобували вищу освіту в Київському інституті культури. Саме вони закладали основи бібліотеки, і їх імена назавжди залишаться в історії університету.

60–70-ті роки – це роки зростання молодого вузу, що зумовило розвиток бібліотеки. Виділяються кошти на поповнення фонду (в 1970 році він налічує 73,8 тис. примірників), розширюються площі, збільшуються штати. В новому навчальному корпусі обладнується книгосховище, відкрито просторий читальний зал на 260 місць.

Першою завідуючою читальним залом була Ходкевич Н.І. – інтелігентна, освічена, толерантна. Пізніше, у 80-ті роки, її замінила Карпенко І.А. – старанна і відповідальна. В різний час тут працювали Івашкова Т.В., Старостка В.О., Поробок С.І., Макутра В.О., Ткач В.О., Снігур А.В. Змістовнішою та різноманітнішою стає робота на допомогу навчальному процесу та вихованню молоді.

В 1971 році у бібліотеці створено перший відділ обслуговування читачів, до складу якого ввійшов навчальний абонемент і читальний зал. Штат складався із 6 працівників, очолила його невтомна трудівниця, добре обізнана з літературою Марчук Н.Є. Багато сил та енергії приклала Неоніла Євгенівна для організації роботи відділу, формуванню та упорядкуванню книжкового фонду, навчанню кадрів. Налагоджувала роботу із кафедрами, “воювала” з боржниками, видавала книги. Заряджала всіх своєю енергією і працьовитістю, завжди коректна, привітна з читачами, сувора і вимоглива до підлеглих. На цій посаді Марчук Н.Є. перебувала до 1995 року. Під її керівництвом працювали бібліотекарі Буряк В.О. (Макутра), Колесник К.С., Махнюк Л.В., Москалюк З.М., Тютік Н.Т., Левандовська А.А. Сумлінне ставлення до своїх обов'язків, творчий підхід до справи, готовність завжди прийти на допомогу читачеві характерно кожній з них. Тисячі випускників із вдячністю згадують цих скромних, привітних і працьовитих бібліотекарів.

1971 року було відкрито читальний зал для викладачів (пізніше читальний зал наукової літератури), першою завідуючою якого стає Махнюк Л.В. Маючи спеціальну середню освіту і досвід бібліотечної роботи, працьовита, небагатослівна Любов Василівна зосередила свою увагу на придбанні та упорядкуванні фонду наукової літератури і періодики, створенню відповідних умов для роботи викладачів. Оптимізм і почуття гумору завжди допомагали їй в роботі.

За перше десятиріччя свого існування бібліотека зросла як кількісно (в 1972 р. фонд склав близько 200 тис. примірників), так і якісно – зростає питома вага наукових, іноземних видань, наукової періодики. Збільшується кількість читачів. Для розкриття книжкових фондів організуються книжкові виставки, проводяться Дні інформації, транслюються по інститутському радіо огляди новинок літератури. Значно поживається культурна робота: літературні вечори, усні журнали, читачькі конференції ставлять за мету розширити світогляд студентів технічного вузу, ознайомити їх із зразками світової літератури.

Становлення бібліотеки в подальшому десятиріччі невід'ємно пов'язане із розширенням вузу, відкриттям нових кафедр, факультетів, з початком в 1978 році підготовки кадрів для зарубіжних країн. Друге десятиріччя – це період становлення і ствердження бібліотеки в статусі вузівської, коли створюється основа внутрішньої структури, формується штат працівників, багато із яких до цього часу складають ядро кращих співробітників бібліотеки.

В 1975 році у відділі обслуговування організовано три абонементи: молодших курсів та професорсько-викладацького складу, старших курсів, абонемент художньої літератури. Удосконалювались форми і методи роботи з книгою, запроваджувались нові. В читальних залах та на абонементі художньої літератури організовано вільний доступ до фонду, що сприяло кращому обслуговуванню читачів; на навчальному абонементі запроваджена беззаписна система обслуговування, яка виправдала себе і застосовується донині; груповий метод видачі підручників студентам I – III курсів значно прискорив процес їх отримання.

В 1976 році у бібліотеці створено відділ комплектування та наукової обробки літератури. Першою його завідуючою стала Ніна Броніславівна Беднарська – грамотний, досвідчений фахівець. Вона закладає наукові основи в системі комплектування, застосовує попереднє замовлення за тематичними планами видавництва. До 300 назв збільшується передплата періодичних та інформаційних видань. В комплектуванні та розподілі навчальної літератури допомогу бібліотеці надають викладачі. Чимало зусиль приклала Беднарська Н.Б. до створення довідкового апарату, який допомагав якісно і планомірно комплектувати фонд, що на кінець 1982 року налічував понад 400 тис. примірників. Систематичний та абетковий каталоги розширювали пошукові можливості для читачів, розкривали фонд, допомагали орієнтуватися в ньому.

Багато років добросовісно працювали в цьому відділі Осташ В.Л., Дитинюк Г.Д., Пронтішева М.М., пізніше – Бужанська Л.В., – старанні, роботящі. Працювали багато, напружено. Ректорат вимагав забезпечення кожного студента комплектом підручників, тому література надходила у великій кількості. Її опрацювання, наукова і технічна обробка вимагали великих затрат часу, напруженої, копійної роботи.

В кінці 70-х і на початку 80-х років відділ комплектування очолювали спеціалісти бібліотечної справи Вегухова М.М., Поробок С.І. В ці роки у відділі працювала досвідчений фахівець Березюк Н.П. Із знанням справи, прискіпливо виконувала найскладнішу роботу – систематизувала літературу, давала адресу кожній книжці, готувала каталоги. Коли відокремився відділ наукової обробки літератури, кілька років очолювала його. У 80-90 ті роки підрозділ поповнився новими працівниками. Понад 15 років тут трудилась Любина Н.Г., педагог за професією, добре обізнана з книгою, працююча. Займалась замовленням літератури та періодики. Грунтовних професійних знань і досвіду, широкої ерудиції вимагала систематизація літератури, особливо опрацювання науково-технічних видань. Яніна Рафаїлівна Стадник, ветеран бібліотеки, володіючи таким досвідом роботи, шифрувала книги, формувала довідковий апарат. Займаючи посаду головного бібліотекаря, Яніна Рафаїлівна провела величезну роботу по пересистематизації літератури і переводу каталогів на таблиці УДК, що було необхідно в умовах нашої бібліотеки. Допомагала їй добросовісна і працелюбна Луцук С.В. Багато років працювали у відділі Бужанська Л.В., Голяк О.М.

Велика заслуга працівників відділу комплектування та наукової обробки літератури в становленні і розвитку книжкового фонду – фундаменту бібліотеки. До початку 90-х років студенти були добре забезпечені підручниками. Кожен студент I – III курсів отримував у бібліотеці повний комплект.

Важливою подією в діяльності бібліотеки стало відкриття в 1978 році бібліографічного відділу, який очолила фахівець із досвідом роботи Слава Федорівна Кручко. Старанна і працююча, протягом 17 років направляла роботу відділу. Це були роки, коли закладались основи бібліографічної роботи – однієї із головних ділянок книгозбірні. Створювався довідковий апарат, розпочався збір та облік наукових праць професорсько-викладацького складу інституту, надання інформації в системі диференційного обслуговування керівництва (ДОК) та вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ), видання бібліотечних покажчиків літератури, складання інформаційних і тематичних списків на допомогу навчальному процесу. Для профілюючих кафедр проводились “Дні бібліографії”, які розкривали потенціал бібліотеки щодо бібліографічного забезпечення, допомагали орієнтуватися в світі інформації. Особлива увага приділялась інформаційному забезпеченню наукової роботи, госпдоговірних НДР, які в той час бурхливо розвивались в інституті. Проводились бібліотечно-бібліографічні заняття для студентів.

У відділі працювала досвідчений бібліограф Рижук М.І., з 1980 року – молодий бібліограф Яковлева Л.В. Працюючи в бібліотеці, вона закінчила інститут, набула практичного досвіду роботи і була одним із провідних та компетентних бібліографів впродовж 25 років.

Відкриття нових відділів, збільшення штату (у 1977 році він склав 25 чоловік), розширення бібліотечного обслуговування читачів вимагало поліпшення організаторської роботи в колективі.

В 1978 році нову посаду заступника завідувачої бібліотекою займає Беднарська Н.Б. Маючи вже закінчену вищу освіту, близько 15 років досвіду роботи в бібліотеці інституту, віддана справі, обов'язкова і наполеглива, Ніна Броніславівна успішно працювала на цій посаді 16 років – до виходу на пенсію. Вимоглива та принципова, надавала практичну допомогу всім відділам книгозбірні, особливо молодим співробітникам, багато праці доклала до створення каталогів, без яких неможлива діяльність бібліотеки.

Роботу з організації, збереження та очищення книжкового фонду, який сягнув уже до 500 тис. примірників, виконувала Дементьева М.О., працюючи з 1980-1988 рр. завідувачою відділом книгозбереження. Увага приділялась обліковим каталогам, контролю за переміщенням і списанням літератури. Пізніше, в 80-90 рр. тут працювали завідувачими Старостка В.В, згодом Фоміних В.В., Мельник (Голяк) О.М.

Гуманітарне просвітництво стало одним із основних завдань бібліотеки. Пожвавилась культурна робота. В тісному контакті з деканатами, кафедрами проводяться літературні вечори, конференції, присвячені видатним письменникам, поетам, композиторам, зустрічі з поетами Хмельниччини. Велика заслуга в їх організації та проведенні належить старшому бібліотекареві Валентині Олександрівні Ткач (1973-1980 рр.). Педагог за спеціальністю, творча, неординарна особистість, прекрасно володіючи словом, Валентина Олександрівна відкривала чарівний світ книги, поезії, знайомила з кращими творами світової літератури. Творчий підхід і педагогічний талант Валентини Олександрівни перетворювали вечори, конференції у справжні свята, а диспути й дискусії на різноманітні теми розкривали світ незнаного, будили думку, спонукали до пізнання світу, розширювали світогляд студентів. Завідувачою абонементом художньої літератури працювала Антоніна Василівна Снігур – людина творча й ініціативна. Цікаві і багаті інформацією були вечори та зустрічі, які вона проводила для студентів в аудиторіях та гуртожитках. Емоційно і натхненно звучали в її виконанні вірші та проза, невимушеним було спілкування з читачами.

У 80-90 рр. просвітницька робота зосереджувалась у відділі ідейно-виховної та масової роботи. Тут починали свою діяльність досвідчені бібліотекарі Шевцова О.М. (1986-1992 рр. зав.відділом) та Кишун Л.К. (Хамардюк).

Третє десятиріччя в історії бібліотеки – роки організаційних змін, пошуків і запровадження нових форм роботи. Ветерани йдуть на заслужений відпочинок. На їх місце приходять нові керівники. В 1984 році бібліотеку очолила Петрицька Валентини Михайлівна. Розпочинались роки структурної перебудови, удосконалення системи управління і всієї роботи з бібліотечно-бібліографічного обслуговування. Запроваджуються інновації, спрямовані на розкриття книжкових фондів, більш ефективне їх використання, створення умов для індивідуальної роботи читачів. В бібліотеці стала проводитись наукова робота.

1988 рік став наступною сходинкою в покращенні матеріально-технічної бази бібліотеки. Бібліотека отримала сучасне 9-ти поверхове приміщення площею 4666 м². Треба віддати належне колишньому ректору університету професору Радомиру Івановичу Сіліну. Надаючи великого значення бібліотеці як першій лабораторії вузу, Радомир Іванович запропонував ідею побудови нової бібліотеки. Дозволу і грошей на будівництво не було, і ректорат приймає рішення про реконструкцію студентської їдальні за кошти, що виділялись на капітальний ремонт. Так завуальовано йшло будівництво 9-ти поверхового корпусу – на одному поверсі мала бути їдальня, на 8-ми – бібліотека. Споруда зводилась будівельними загонами не одного покоління студентів. Завдячуючи наполегливій праці ректора, проректорів Костогриза С.Г., Козловського М.А. та Фомова А.Д., в 1987 році будівництво було завершено. Переїзд у нове приміщення відбувався без припинення обслуговування читачів. За 3,5 місяця за допомогою студентів усіх факультетів бібліотека перейшла в новий корпус. Робота була організована чітко і злагоджено завдяки підтримці і допомозі ректорату та деканатів. Особливо відзначились студенти механічного факультету (декан доцент Абрамов О.О.), які перенесли на поверхи більшу частину літератури та обладнання. Колектив бібліотеки працював напружено і дружно, долаючи труднощі. Доводилось працювати з ранку до вечора, без вихідних, переносючи тонни книг. Після переїзду докладали максимум зусиль, щоб створити комфортні умови для роботи читачів. Читальні зали, абонементи, службові приміщення оснащені новими меблями та обладнанням, придбано багато квітів. В пошуках оптимального варіанту розміщення фондів, удосконалення структури бібліотеки відділи та сектори розподілялись за галузевою ознакою.

Вагомим кроком для покращення обслуговування читачів науковою літературою стало відкриття в 1986 році відділу наукової літератури, до складу якого входили 3 читальні зали: суспільно-

політичної, економічної і технічної літератури. Фонд останнього на той час складав понад 100 тис. примірників (пізніше, в 1987 р. і в 1999 р. з нього виділяться ще 2 відділи: економічної літератури та гуманітарних наук).

Посаду зав.відділом наукової літератури обіймала Тетяна Костянтинівна Онищук (з 2002 р. – заступник директора). Педагог за професією, вона стала досвідченим фахівцем бібліотечної справи. Вмілий організатор, енергійна і вимоглива, багато сил віддає колективу, будучи незмінним профгрупоргом. До неї приходять за допомогою, і кожному Тетяна Костянтинівна намагається зарадити словом і ділом. Все робить для того, щоб мікроклімат у колективі сприяв роботі, піднімав настрій, давав можливості кожному реалізувати свої здібності, працювати творчо. Талановита в усьому – умінні переконливо висловлюватись, організувати поздоровлення ювіляра або вечір, прикрасити своєю участю будь-який захід, завжди усміхнена і привітна. Під керівництвом Тетяни Костянтинівни запроваджено багато нових передових методів роботи.

У відділі склався дружній колектив. Підбір літератури за темами, складання списків та оформлення книжкових виставок, проведення бібліотечних оглядів, інформування на кафедрах виконували молоді, завзяті спеціалісти: старші бібліотекарі Великосельська О.М., Айвазян О.Б., Драчук Р.В. Від початку створення відділу працює бібліотекар Казмирчук Г.Г. - добросовісна, серйозна, уважна до читачів. З 1991 р. завідуючою читальним залом наукової літератури стала Тетяна Геннадіївна Панасюк - ділова, надійна і обов'язкова. вона сміливо запроваджує нові, прогресивні форми роботи.

Людяність і доброта характеризують завідувачку читальним залом технічної літератури (1988р.) Зінаїду Йосипівну Бабак. Старанна і відповідальна, вірна професійному обов'язку, Зінаїда Йосипівна зуміла згуртувати роботу невеликого колективу, де трудиться вже майже 15 років. Добрими помічниками їй стали Сергеева Л.О., пізніше Черпіта О.Ф., Диха С.В., Шевцова О.М. Разом запроваджували нові цікаві форми роботи, з викладачами механічного факультету проводились змістовні масові заходи на допомогу навчальному процесу.

В 1988 р. до складу відділу наукової літератури увійшов сектор науково-технічної документації. Зав.сектором Савченко Л.М. буквально по крихтах добувала патенти, стандарти, СНПІ, винаходи, промкаталоги, та інші цінні документи. Пізніше, з 1996 р. сектор очолює інженер, фахівець з великим досвідом роботи, ділова і активна Галина Василівна Вдовіна. Література цього сектору потребує постійної уваги, опрацювання. Відповідальна і творча натура, Галина Василівна з цим добре справляється. Завжди сповнена сил та енергії, віддана справі, обслуговує читачів, надає консультації студентам при написанні курсових, дипломних робіт. Її ерудиція, професійна освіта стають в нагоді читачеві будь-якого рангу: чи-то студент, чи науковець.

Працівники відділу беруть активну участь в науково-теоретичних конференціях, які організовує науково-дослідний сектор університету, в проведенні “Днів спеціаліста”, “Днів аспіранта” – готують огляди, консультації, виставки та перегляди літератури. Неоціненну допомогу надають співробітникам-винахідникам, працюють в тісному контакті із патентним відділом університету.

Домогтися підвищення якості бібліотечно-бібліографічного обслуговування без науково-методичної діяльності було б неможливо. Потрібна була служба, яка б взяла на себе питання координації, консультації та методичної допомоги з усіх напрямків діяльності бібліотеки.

Новостворений в 1987 році методичний відділ очолила досвідчений фахівець Раїса Митрофанівна Рибалко. Працелюбна, нестримна в пошуку, творча та ініціативна, енергійна у втіленні ідей, володіючи аналітичним розумом, Раїса Митрофанівна зробила вагомий внесок у становлення бібліотеки, підвищення її авторитету.

Розробка технологічної та регламентуючої документації, удосконалення бібліотечно-бібліографічного обслуговування, вивчення та узагальнення передового досвіду, впровадження інновацій, узагальнення власного досвіду бібліотеки – ось далеко не повний перелік роботи головного методиста. Майже 15 років усю цю роботу Раїса Митрофанівна виконувала сама. Це була дійсно подвижницька, самовіддана праця, завдяки якій бібліотека досягла значних успіхів, вийшла на новий рівень роботи.

Крім знань, якими ділилась із кожним, Раїса Митрофанівна прищеплювала бібліотекарям повагу до своєї професії, виховувала відданість бібліотечній справі. Вона створила систему підвищення кваліфікації, разом із керівництвом бібліотекою проводила роботу з удосконалення управління бібліотекою, організації праці.

Створивши низку рад і комісій – методичної, наставників, комплектування, ради при директорові, – вдалось залучити всі підрозділи книгозбірні до управління бібліотечними процесами.

Так в бібліотеці склався колектив однодумців, “команда” з числа заступників директора, завідувачих відділами та головних фахівців: Айвазян О.Б., Рибалко Р.М., Онищук Т.К., Великосельська

О.М., Драчук Р.В., Дишель А.О., Шевцова О.М., Гаценко І.М., в кінці 90-х років до них приєдналися Глухенька В.О., Марчак Т.Ф., Василишина В.О., Яковлева Л.В., Бичко О.М. Це професійно компетентні, ініціативні, працездатні люди, які самовіддано працюють над розвитком та удосконаленням роботи бібліотеки.

На досвіді старших виросло нове покоління працівників, які сприяють розвитку інновацій в бібліотеці, створюють її позитивний імідж, вже самі виховують молодих. Серед них Айвазян Олена Борисівна. Пройшла шлях від бібліотекаря до заступника директора бібліотеки. Коли в 1994 році потрібна була кандидатура на посаду заступника директора, то кращої, ніж Айвазян О.Б., в бібліотеці, напевно, не було. Її молодість і енергія, фахова майстерність і готовність запроваджувати нове, передове в практику роботи, спокійна вдача і вміння прислухатись до думки інших були потрібні бібліотеці. Ініціативна і працьовита, порядна і надійна, повна цікавих ідей, Олена Борисівна вміє вирішувати складні питання, бачити вузькі місця, знаходити з них вихід. Багато зробила в справі запровадження інформаційних технологій у бібліотеці, розвитку інноваційного менеджменту, організації наукової роботи, проведення наукових конференцій. Олена Борисівна першою серед всього колективу розпочала індивідуальну наукову роботу.

В 1989 році змінився статус вузу – він став Хмельницьким технологічним інститутом. Почалось формування нової концепції вузу, як широкопрофільного навчального закладу. Освоювались нові спеціальності, на початку 90-х років відкрита підготовка через аспірантуру, розвивалась наукова робота. Перед бібліотекою постали нові завдання розширення складу фонду, удосконалення змісту роботи.

На 80-ті роки випадає найбільше поповнення книжкового фонду новими надходженнями – до 50-60 тис. примірників щороку, збільшення до 500 назв періодичних та інформаційних видань. Зав.відділом комплектування працює в цей час (1983-1993 рр.) Алла Адамівна Левандовська, яка багато сил доклала до організації комплектування. В 1987 р. книжковий фонд бібліотеки поповнився за рахунок ліквідованого філіалу бібліотеки при Кам'янець-Подільському ЗТФ. Пізніше (1993-1997 рр.) цю нелегку ділянку роботи очолювала Олена Михайлівна Шевцова – знаюча, старанна і акуратна.

Початок 90-х років – найважчий в історії бібліотеки. Через повну відсутність бюджетних асигнувань виникли великі труднощі в комплектуванні. Різко зменшилась передплата наукової періодики, скоротилось надходження нової літератури. Тому основну увагу було зосереджено на більш раціональному використанні наявних ресурсів.

Розширюється діяльність довідково-бібліографічного відділу. Велика заслуга в розвитку інформаційної діяльності бібліотеки належить Аллі Овсіївні Дишель (1995-2001 рр. зав.відділом) – бібліографа за покликанням, талановитого і творчого працівника. Завдяки її наполегливості та новаторському ставленню до справи змінюються та удосконалюються форми інформаційно-бібліографічного обслуговування.

Поряд із традиційними масовими заходами, як от “День інформації”, “День кафедри”, “День спеціаліста”, проводяться Дні і місячники галузевої літератури, інформування кафедр, огляди літератури для читачів, в яких беруть участь працівники всіх відділів бібліотеки. Більше уваги приділяється складанню інформаційних списків, покажчиків, тематичних картотек, підбірок літератури на допомогу навчальному процесу. Кількість бібліографічних довідок зростає і становить понад 30 тис. на рік.

Відділ готує бібліографічні покажчики праць окремих викладачів університету. Завдяки великій копійчій роботі бібліографів Дишель А.О., Іваненкової В.В., Підлісної Ж.В., Горобець Т.Н., Бичко О.М. творчий доробок науковців університету став відомим широкому колу читачів.

В різні роки у відділі працювали Гаценко І.М., Хамардюк Л.К., Вдовіна Г.В. Багато науковців університету завдячують бібліографічній службі бібліотеки за допомогу в підборі джерел для їх наукових робіт, кандидатських та докторських дисертацій, а студенти – для курсових, дипломних, наукових робіт.

В 1992 р. книгозбірня відзначила 30-річчя свого існування. За ці роки діяльність бібліотеки досягла показників, що сприяли віднесенню її до II групи по оплаті праці. Підсумком власних досягнень стала науково-практична конференція “Роль вузівської бібліотеки у підготовці спеціалістів”, яка дала поштовх для запровадження нового, передового в практику роботи.

Із наданням вузу в 1994 р. статусу університету розпочався новий етап його розвитку. Університет перетворювався у значний освітній, науковий та культурний центр Поділля. Відкриття нових факультетів – бізнесу і права та гуманітарно-педагогічного, значне збільшення контингенту читачів поставили перед колективом бібліотеки нові завдання, пов'язані із удосконаленням структури, ро-

зширенням профілю комплектування фонду, спроможного задовольнити зростаючі інформаційні запити користувачів.

Пріоритетне забезпечення літературою надавалось читальним залам. Відкривались нові читальні зали, збільшилась кількість посадочних місць. Особлива увага приділялась якості формування фондів різними видами документів. Серед нових надходжень переважали наукові видання з економічних дисциплін, права, психології, історії, політології, міжнародних відносин. Важливим джерелом поповнення фондів було безкоштовне надходження літератури через благодійні організації. З'являються унікальні довідкові, багатотомові видання. Серед них 32-томова енциклопедія "Britanni- ca", книги іноземними мовами з економіки та управління, бухгалтерського обліку, отримані із університетів США, які згодом стали основою для створення сектору іноземної літератури.

Збільшення кількості студентів, що навчались на інженерно-економічному факультеті та на новому факультеті бізнесу і права (1994 р.), спонукало бібліотеку шукати шляхи забезпечення їх книгами.

В 1994 р. у структурі бібліотеки з'явився відділ економічної літератури та права з двома читальними залами, який очолила досвідчений спеціаліст Ольга Михайлівна Великосельська. Завдяки її наполегливості і відповідальності, спільними зусиллями із фахівцями відділу комплектування вдалось за короткий час сформуванати фонд економічної літератури. В читальні зали надійшли цінні видання з бухгалтерського обліку, економіки підприємств, маркетингу і менеджменту в різних сферах економічної діяльності, банківської справи, реклами, підприємництва, бізнесу і права. Наполеглива, доброзичлива і комунікабельна Ольга Михайлівна згуртувала колектив, добре організувала роботу, використовуючи традиційні форми і методи розкриття фондів, застосовуючи нові з метою задоволення зростаючих інформаційних запитів читачів. У відділі працювали молодий спеціаліст Хроменкова І.В., старанні й працьовиті Курганська Л.М., Луцок С.В., Кандул А.Г. Пізніше до них приєдналась Василишина В.О. – висококваліфікований спеціаліст, людина творча, ініціативна, захоплена своєю справою. Володіючи досвідом роботи, Вікторія Олександрівна деякий час виконувала обов'язки зав.відділом, багато зробила для покращення обслуговування читачів, налагодження зв'язків із викладачами та науковцями університету, запровадження нових цікавих заходів з пропаганди та популяризації наукових здобутків вчених університету. Великий інтерес викликали презентації наукових праць професорів Сіліна Р.І., Орлова О.О., Войнаренка М.П., Торгової Л.В., також нова форма – "День кар'єри".

Відкриття нових гуманітарних спеціальностей у вузі зумовило організацію відділу гуманітарних наук (до 1994 р. – відділ виховної роботи), до складу якого увійшли читальний зал гуманітарних наук і абонемент художньої літератури. Молода і сумлінна, енергійна зав.відділом (з 1991 р.) Раїса Василівна Драчук спрямовувала зусилля колективу на пошук і запровадження нових, цікавих форм роботи з молоддю: огляди і бесіди, літературні і музичні години, уроки мужності і миру, зустрічі в літературній вітальні, усні журнали, літературні вечори. Значна робота проводилась із студентами підготовчого відділення, молодших курсів, студентами-іноземцями. Відділ гуманітарних наук є просвітницьким центром бібліотеки, його багаті фонди з історичних, філософських, літературно-мистецьких знань, видання із сфери духовності, психології формують менталітет молоді, розширюють кругозір, вводять в світ прекрасного. Робота проводиться у тісній співдружності із кафедрами, деканатами, кураторами груп із залученням викладачів і студентів, співробітників інших відділів бібліотеки.

Заслуговеє подяки за творчу працю зав.сектором (з 1998р.) просвітницької роботи Людмила Іллівна Іщенко. Розвитку почуття прекрасного, формуванню естетичного смаку, вмінню розуміти і цінувати твори мистецтва, красу і багатство природи сприяють просвітницькі заходи, що проводить Людмила Іллівна – талановитий педагог, знавець книги. Літературознавчі читання, альманахи подорожей, години цікавих повідомлень, розповіді про художників, композиторів надовго запам'ятовуються читачам. Вечори в літературній вітальні, які ретельно готує і веде Іщенко Л.І., дарують читачам зустрічі з поетами, письменниками, художниками, вченими.

Працівники читального залу Дем'янчук Н.Б., Салюк Л.І., Слободинська Н.Ю., Кошулаб Н.В. – ці справжні ентузіасти бібліотечної справи – ведуть щоденну копітку роботу, спрямовану на надання допомоги студентам в підборі літератури за темами курсових, контрольних робіт, запроваджують нові технології.

Із року в рік збільшується кількість читачів на абонементі художньої літератури, де привітно і доброзичливо зустрічає читачів зав.сектором Наталія Зіновіївна Беймук, яка самовіддано працює тут впродовж 15 років, любить і знає книгу, передає свої знання молодим співробітникам. З великою майстерністю та любов'ю, оформлені Наталією Зіновіївною книжкові виставки, розкривають красу і багатство художнього слова.

В підготовці виставок, альбомів, оформленні стендів, залів, літературної вітальні впізнаєш високий художній смак і творчий підхід Тетяни Миколаївни Чернишової, яка вже понад десять років виконує обов'язки художника бібліотеки. Всебічно обдарована, яскрава особистість, Тетяна Миколаївна вдумливо і серйозно ставиться до кожного доручення, талановито і якісно виконує свою роботу.

Сучасний етап розвитку вузівських бібліотек характеризується зміною основних пріоритетів їх діяльності. Інформатизація суспільства, запровадження новітніх інформаційних технологій ставлять перед бібліотеками вимоги – дати читачеві високоякісну інформацію, забезпечити вільний доступ до світових інформаційних джерел. Виконати ці складні завдання можна тільки володіючи потужними базами даних, використовуючи світові інформаційні мережі.

Новий етап в розвитку бібліотеки університету розпочався з широкого запровадження комп'ютерних технологій в усі бібліотечні, інформаційні та управлінські процеси. Автоматизацією бібліотечних процесів книгозбірня стала займатись ще в 1992 р., але з об'єктивних причин робота йшла повільно. Початок 90-х років був складним, майже припинилось бюджетне надходження коштів. Без техніки і кадрів робота призупинилась.

Активне запровадження інформаційних технологій розпочалось тільки наприкінці 90-х років, коли ректорат прийняв рішення: комплектування бібліотеки літературою і технікою проводити за рахунок позабюджетних асигнувань.

Цьому передувала велика підготовча робота: вивчали досвід бібліотек України і зарубіжжя, виїжджали на місця. Поштовхом до організації такої роботи стала також участь директора бібліотеки і заступників у Міжнародних Кримських конференціях, поїздки і виступи на наукових конференціях в бібліотеках Києва і Харкова заступника директора Айвазян О.Б., яка взяла найактивнішу участь в запровадженні інформаційних технологій, першою освоїла роботу на комп'ютері і стала використовувати його в своїй практичній діяльності.

Вивчалась також думка читачів. Опитування “Комп'ютеризація в бібліотеці ТУП: думка читачів і бібліотекарів” підтвердило наші наміри. Читачі схвально віднеслись до таких інновацій.

Ректорат університету підтримував починання бібліотеки: виділялись кошти на розширення штатів та придбання техніки. Велику допомогу надали декани факультетів Торгова Л.В., Бондаренко М.І., Бегняк В.І., Гладкий Я.М.. За кошти цих факультетів були придбані перші комп'ютери.

Виняткова роль в запровадженні інформаційних технологій належить Валентині Олексіївні Глухенькій, яка з 1998 р. стала завідуючою новоствореного відділу автоматизації. Багатий досвід і глибокі знання, вимогливість і принциповість допомогли Валентині Олексіївні організувати роботу, створити колектив відділу, вміло та оперативно вирішувати найскладніші питання.

Керівництво бібліотекою виробляло стратегію запровадження автоматизації, вивчаючи досвід передових бібліотек, Рибалко Р.М. забезпечувала методичну допомогу кожному відділу.

Зав.сектором Фоміних В.В. сумлінно виконувала обов'язки адміністратора комп'ютерної системи.

Активну участь у запровадженні комп'ютерних технологій взяли зав.відділами обслуговування Онишук Т.К., Великосельська О., Драчук Р.В., Дишель А.О., які організовували свої колективи на виконання всіх робіт.

Зусилля адміністрації спрямовувались на чітку організацію і планування всієї роботи. Усвідомлюючи важливість і переваги нових технологій, колектив із розумінням поставився до нововведень, працював злагоджено, творчо, люди розкривали свої здібності, дружно вирішуючи суперечливі питання.

Не все вдавалось одразу, але завдяки наполегливості організаторів, узгодженості та координації дій працівників підрозділів долались усі труднощі. Робота була напруженою, одночасно обслуговувались тисячі читачів, число яких із року в рік збільшувалось, уваги вимагав і книжковий фонд, його упорядкування, також поточна робота кожного дня.

У бібліотеці створено локальну мережу, що налічує 44 ПК, з власним потужним сервером, яка підключена до загальноуніверситетської мережі із виходом в Internet.

Велику роботу провели Глухенька В.О. (з 2001 р. заступник директора з питань автоматизації) та провідний спеціаліст відділу, талановитий інженер-програміст Костюк О.О. з освоєння нового українського програмного продукту “УФД Бібліотека”. Все технічне забезпечення, оновлення та модернізація мережі проводиться силами працівників відділу автоматизації, штат якого зріс в 2001 році до 8 чоловік. Це невтомна робота інженерів Домінока К.В., Васишина А.А., Юглічека О.В., техніка Кострова Ю.В. Добросовісно і чітко працює інженер Петро Олександрович Бабак, в обов'язки якого входить постачання бібліотеки обладнанням та матеріалами, узгодження не простих господарських проблем. Петро Олександрович завжди вміло, оперативно вирішує найскладніші питання.

Сьогодні АБІС бібліотеки підтримує основні технологічні процеси в підсистемах: комплектуванні, науковій обробці документів, довідково-бібліографічному та інформаційному обслуговуванні читачів, списанні літератури, а також в рекламі, видавничій, методичній та управлінській діяльності.

В бібліотеці запроваджено обслуговування читачів з використанням повнотекстових БД, технологію ретроспективної конверсії каталогів, повну систему штрихкодів нових надходжень.

До ретроспективної конверсії традиційних каталогів у машиночитану форму, розпочату в 2001 р. в галузевих відділах, були залучені найбільш кваліфіковані працівники. Головні спеціалісти Стадник Я.Р., Луцюк С.В., Сергеева Л.О. виконують найвідповідальнішу роботу. На початку 2002 р. Організовано відділ наукової обробки літератури, який би спрямовує та координує всю роботу по науковому опрацюванню документів, створенню ЕК. Завідуючою стала досвідчений фахівець – Людмила Василівна Яковлева. Головний бібліотекар Сергеева Л.О. завдяки ерудиції та професійним знанням справляється із нелегкими обов'язками редактора ЕК, систематизатора і консультанта. Слід віддати належне добросовісній роботі по створенню ЕК зав.секторами відділів обслуговування Вдовіній Г.В., Панасюк Т.Г., Салюк Л.І., Мусевич В.Г., Бабак З.Й., Майструк С.В., бібліотекарям Мисіній І.Д., Слободинській Н.Ю., Глухенькій О.А., які першими в своїх підрозділах освоїли комп'ютери і працюють над формуванням ЕК. В 2002 р. уже 80% працівників бібліотеки володіють навичками роботи з персональними комп'ютерами.

В 1998 р. бібліотека створила Web-сторінку в Internet, що дало змогу інформувати користувачів про свої можливості й послуги. Багато праці вклали в її організацію заступники директора Глухенька В.О. та Айвазян О.Б., інженер-програміст Костюк О.О.

Запровадження новітніх інформаційних технологій вплинуло на модернізацію всіх напрямків роботи бібліотеки і в першу чергу на формування книжкового фонду. Автоматизовано всі технологічні процеси у відділі комплектування, починаючи від замовлення літератури і до створення ЕК. Зав.відділом Тітова Т.В., головний бібліотекар Макутра В.О., маючи вихід до глобальної мережі, користуються інформаційними ресурсами, спеціально призначеними для відбору, замовлення та придбання літератури не тільки в паперовому вигляді, а також на електронних носіях.

Бібліотека приєдналась до електронного комплектування в рамках проектів, що реалізуються Всеукраїнським Благодійним Фондом “Книги України” при фінансуванні Міжнародного фонду “Відродження”. Участь у цьому проекті дає можливість робити електронний пошук, відбір та замовлення документів, надрукованих у видавництвах України.

З 2000 р. бібліотека входить до складу Консорціуму бібліотек України з використання баз даних зарубіжних видавництв, що вже сьогодні відкриває доступ до 10 тис. назв повнотекстових наукових інформаційних видань на іноземних мовах. Такий необмежений доступ до світових інформаційних ресурсів дає можливість задовольнити постійно зростаючі запити читачів. Стало можливим також створення і використання електронних версій навчально-методичних матеріалів, в тому числі підготовлених вченими і викладачами університету.

На вищий рівень виходить інформаційно-бібліографічна діяльність. Змінились не тільки форми бібліографічної роботи, але й функції бібліографів. Сьогодні це вже не тільки пошук в БД бібліотеки – до нього додалися робота в Internet, з повнотекстовими БД. У відділі працює сектор інформаційної роботи, який очолює досвідчений бібліограф Підлісна Ж.В. Відкриття електронного читального залу на 6 автоматизованих робочих місць (АРМ) забезпечує фізичний доступ читачів до електронних носіїв інформації навчального та наукового характеру, дає можливість працювати з ЕК бібліотеки. Творчі, сумлінні і доброзичливі працівники відділу із знанням справи, кваліфіковано надають допомогу користувачам в тематичному пошуку в електронних БД, документах на лазерних дисках. Широко використовують в своїй роботі інформаційні бази, виставлені в Internet.

Провідне місце в роботі відділу, яким керує молода і енергійна Оксана Миколаївна Бичко, займає створення власних електронних інформаційних ресурсів: систематична картотека статей (СКС), тематичних списків і бібліографічних покажчиків.

До підготовки в автоматизованому режимі бібліографічних покажчиків праць вчених вузу залучені досвідчені професіонали Горобець Т.М., Іваненкова В.В., Підлісна Ж.В.

Підвищення інформаційної культури читачів є однією з найважливіших турбот працівників інформаційно-бібліографічного відділу. Традиційні заняття з бібліотечно-бібліографічних знань перетворюються в щоденну індивідуальну роботу – консультування та навчання методам взаємодії з автоматизованою системою. Бібліографи проводять практичні заняття за темами: “Пошук в електронних базах даних бібліотеки”, “Інформаційний пошук на електронних носіях”. З нового навчального 2002 року для студентів перших курсів усіх факультетів ці заняття стали ввели в розклад.

Сьогодні довідково-бібліографічне обслуговування читачів в бібліотеці неможливо уявити без використання інформаційних технологій.

Відділ поповнюється молодими спеціалістами: талановита і працелюбна Недригайлова І.В., енергійна Капустіна С.В. переймають досвід старших, вливаються у важливу справу.

Автоматизовані технології починають запроваджуватись у відділах обслуговування.

Із приходом до бібліотеки Тетяни Федорівни Марчак – умілого організатора бібліотечної справи із 25-річним досвідом роботи в обласній науковій бібліотеці, по-новому почали працювати студентські абонементи. Бібліотекар за покликом душі, ініціативна і працююча, Тетяна Федорівна докладає багато зусиль, щоб зберегти і поповнити книжковий фонд відділу, вдосконалити виробничі процеси і якомога краще задовольнити запити читачів. Своєю самовідданою працею, мудрістю, тактовним ставленням до людей згуртувала колектив, підняла його роботу на більш високий рівень. Компетентними помічниками їй стали зав.секторами Молчанова С.А., Голяк О.М., Нагорняк Н.П. Робота у відділі навчальних абонементів вимагає великого фізичного навантаження. Сотні студентів обслуговують щоденно Ланскорунська Г.М., Чорна Л.П., Ленчицька Л.І., Дідишена О.В., Міль Л.І., Мельник Т.Б. Вони вміло орієнтуються в запитах читачів, надають дійову професійну допомогу в пошуку необхідної літератури.

Активно і цілеспрямовано іде підготовка до електронної книговидачі. Більше половини активного фонду навчальної літератури введено в електронний каталог. Проводиться його очищення, упорядкування, штрихкодування. Багато зусиль до створення бази даних “Читачі” і запровадження ламінованого штрихкодового читацького квитка доклали заступник директора Глухенька В.О., інженер Костюк О.О., зав.відділом Марчак Т.Ф., зав.сектором Нагорняк Н.П. З 2001 р. студенти перших і других курсів обслуговуються при наявності такого квитка.

Восени 2002 р. розпочато видачу документів в автоматизованому режимі в 3-х читальних залах бібліотеки – гуманітарного та відділу економічних наук і права. За короткий час працівники цих відділів освоїли роботу на ПК, всього за півтора року упорядкували свої фонди і внесли їх в ЕК.

Комп’ютерні технології застосовуються також у відділі книгозбереження. Зав.відділом Ірина Миколаївна Гаценко професійно і старанно організовує роботу відділу, виявляючи активність і наполегливість.

Зважаючи на те, що у фондах бібліотеки представлено широкий спектр науково-технічної, економічної літератури та спецвідділів документації, до її послуг звертаються спеціалісти підприємств і організацій міста, студенти інших вищих та середніх навчальних закладів, учні навчальних комплексів. Вони завжди отримують кваліфіковану допомогу.

В останнє десятиріччя відбулися суттєві зміни в роботі методичної служби бібліотеки. Зусилля зав.відділом Рибалко Р.М., а з 2001 р., головного бібліотекаря Чабан К.А. спрямовані на розробку організаційно-технологічної документації та надання консультацій і методичної допомоги в запровадженні комп’ютерних технологій в усі процеси бібліотечної роботи. Маркетингові дослідження сприяють удосконаленню технологічних процесів, покращенню бібліотечно-бібліографічного обслуговування читачів.

Однією із відповідальних ланок методичної роботи є підвищення кваліфікації персоналу бібліотеки. Системою стають проведення сучасних форм навчання – тренінги, які сприяють не лише професійному зростанню, але й підвищенню корпоративної культури працівників.

Справжньою школою навчання є участь працівників бібліотеки в міжнародних та республіканських конференціях і семінарах. Щороку проводяться науково-практичні конференції і в стінах бібліотеки.

Із наданням бібліотеці статусу обласного методичного центру вузівських бібліотек відділ розширився. В 2002 р. його очолила фахівець нового типу з високим рівнем професійних знань Чабан К.А. Маючи досвід бібліотечної роботи, Катерина Анатоліївна відразу зарекомендувала себе талановитим, ініціативним працівником. Інтелігентна, творча особистість, вона продовжуючи традиції новаторства і творчості, веде надзвичайно важливу ділянку роботи книгозбірні.

Сьогодні бібліотека університету – провідний, науково-інформаційний і просвітницький центр вузу, що налічує близько 600 тис. документів. Вона забезпечує науковий та навчальний процес університету, обслуговуючи понад 13 тис. читачів (43,5 тис. фактично обслугованих) і щороку видає понад 1 млн. 200 тис. документів, 30-35 тис. довідок і консультацій. В структурі бібліотеки 24 відділи і сектори, штат бібліотеки складає 88 чоловік, 80 % - професіонали з вищою та базовою освітою, які вміло працюють із основним стратегічним ресурсом – інформацією. Колектив постійно перебуває в творчому пошуку.

Майбутнє бібліотеки пов'язано із запровадженням новітніх інформаційних технологій та автоматизацією, основні концепції якої визначені в “Комплексній програмі розвитку бібліотеки на 2002-2006 рр.” Програма буде реалізовуватись поетапно. Вона передбачає формування фонду нетрадиційних носіїв інформації, відкриття нового електронного залу, створення служби електронної доставки документів, участь в корпоративній діяльності бібліотек регіону, розширення діяльності інноваційного Центру бібліотечного менеджменту.

Успішна робота бібліотеки була б неможливою без тісної співпраці з усіма кафедрами, підрозділами університету, без допомоги і підтримки з боку ректорату, деканатів. Ректор університету Скиба М.С., радник ректора Сілін Р.І., проректори Костогриз С.Г., Каплун В. Г., Войнаренко М.П., Фомов А.Д. підтримують всі ініціативи бібліотеки, допомагають вирішувати найскладніші питання.

Бібліотеку поважають і люблять читачі, про що говорять відповіді студентів в анкетних опитуваннях. В цьому заслуга дружного, професійно підготовленого колективу, який свої знання і майстерність віддає читачам.

Протягом 40-річчя своєї діяльності колектив неодноразово нагороджувався Почесними грамотами і дипломами Міністерства освіти України, ректорату, спілки працівників освіти. Нагороджені також Почесними грамотами окремі працівники бібліотеки.

Наш колектив, сповнений енергії і творчих задумів, спрямовує зусилля на надання необмеженого відкритого доступу до світових культурних і наукових надбань людської думки.

40 років, що пройшла бібліотека – шлях великий, досягнення не малі, але попереду залишається основне завдання – сприяти освіті, вихованню, створенню інтелекту нації для майбутнього нашої держави.

Технології, що ведуть до знань

Айвазян О.Б.

Становлення та розвиток фонду бібліотеки Технологічного університету Поділля

Робота бібліотеки оцінюється читачами перш за все за повнотою і оперативністю задоволення їх запитів. Висока якість біблі-отечного обслуговування неможлива без правильно укомплектованого і організованого фонду. Прорахунки і недоліки комплектування не зможе повністю відновити найдосконаліша організація обслуговування. Тому, як театр починається з гардеробу, так і будь-яка бібліотека починається з комплектування, хоча, можливо, багато читачів про це і не підозрюють.

Початковий фонд нашої книгозбірні налічував понад 1000 підручників. Через 3 роки вже становив 9 тис. видань. Багато зусиль для його поповнення доклали перші працівники бібліотеки Міль М.І., Беднарська Н.Б., Степанець К.С.. Остання вже в ранзі завідувачки бібліотеки не раз подорожувала по країні з метою придбання літератури з профілю вищого навчального закладу. Політехнічні інститути Києва, Львова, Харкова та інших міст Радянського Союзу ділилися технічною літературою та підручниками з молодим вузом. Майже всі викладачі в той час допомагали комплектувати основне ядро бібліотечного фонду, для того, щоб повноцінно забезпечити навчальний процес та науково-дослідну роботу.

Потік нових надходжень невпинно зростав, і для його якісної та вчасної організації у 1976 році було створено відділ комплектування та наукової обробки літератури. Першою завідуючою цього відділу стала Беднарська Ніна Броніславівна. За теперішнього часу основною рушійною силою, що забезпечує своєчасне та якісне формування фонду є Рада з комплектування, в яку входять провідні спеціалісти бібліотеки, зав.відділом комплектування Тітова Т.В. та головний фахівець Макутра В.О.

Цінним надбанням бібліотеки вважаємо підручники та наукові праці викладачів нашого вузу, які складають основу краєзнавчого фонду книгозбірні. Центральне місце в фонді (понад 52 %) займає технічна література. Винятковими є видання, що стосуються сервісного обслуговування, оскільки наш вищий навчальний заклад довгі роки чи не єдиний в Україні готував спеціалістів для служби побуту. Багато цікавої літератури представлено у фонді іноземної літератури, який активно поповнювався останні 10 років. Гордістю цього зібрання є 32-томне видання енциклопедії “Britannica”. Багатий довідковий фонд книгозбірні задовольняє запити студентів ось уже 40 років.

Протягом останнього десятиліття у складі книжкового фонду сталися значні зміни, на які суттєво вплинули суспільні та внутривузівські процеси. Ці зміни зумовила криза в країні, коли були порушені

системи книговидавання та книгопостачання. Потік інформації безперервно зростає, але недостатність фінансування і висока вартість видань змушує проводити вибіркоче комплектування, орієнтуючись на навчальні плани та запити читачів. Прагнучи підвищення рівня інформаційного забезпечення навчального процесу і наукової діяльності в сучасних умовах, бібліотека працює в тісному контакті з кафедрами та службами університету. Участь в засіданнях наукової ради вищого навчального закладу, кафедр, зустрічі з керівниками підрозділів та індивідуальна робота з викладачами допомагають уточнювати тематику можливих запитів читачів, формувати активно використані фонди, забезпечують високий рівень задоволення потреб читачів.

Сталися значні зміни і в системі книгопостачання. Сьогодні, коли не працює система планових замовлень видавництва, ми отримуємо інформацію на прайс-листах видавництва, число яких збільшилось в кілька разів. Працюємо наразі і з приватними підприємствами. Поступово набирає темпів у друкуванні підручників викладачів вузу видавничий центр університету. Бібліотека отримує обов'язковий примірник усіх видань цього центру.

Протягом року бібліотека отримує до 20 тис. документів та близько 2,5 тисяч періодичних видань; обсяг річної передплати становить близько 450 назв. Всього за останнє десятиліття було придбано понад 170 тис. примірників. 70% усіх нових надходжень становить навчальна література, яка займає провідне місце (48%) у складі фонду. Треба відмітити постійне зростання нових надходжень українською мовою. Якщо у 1992 році така література становила тільки 6,2 %, то в 2001 році - вже 16,4 % від всього фонду. А серед нових надходжень література українською мовою становить 42,2 %. Сьогодні бібліотека отримує і документи на електронних носіях.

Незважаючи на чітко визначений у попередні роки технічний та природничий напрям комплектування, сьогодні фонд бібліотеки по змісту універсальний. В ньому широко представлена технічна література, література з економіки, політики, права, історії, філософії, соціології, психології та педагогіки. Інтенсивне поповнення фонду літературою гуманітарного та економічного профілю зумовлено гуманізацією та гуманітаризацією освіти, відкриттям гуманітарно-педагогічного факультету і факультету бізнесу та права нових спеціальностей. 24 тис. примірників в фонді - твори художньої літератури

Особливу турботу адміністрації бібліотеки завжди викликало питання книгозабезпечення студентів навчальною літературою. Протягом всіх років існування бібліотеки велась картотека книгозабезпеченості. Спочатку це була інформація на каталожних картках, потім на рейтеркартах, і сьогодні на базі програмного забезпечення "УФД.Бібліотека" та програми, створеної нашими програмістами, вже ведеться в електронному режимі. Інформація про нові підручники надходить автоматично при внесенні підручника до ЕК. (Вся інша інформація, поки що, вноситься оператором.) За допомогою цієї БД співробітниками відділу комплектування здійснено детальний аналіз забезпечення основних дисциплін вищого навчального закладу. На його основі розроблено рекомендації щодо створення електронної бібліотеки "Підручник", план друкування необхідних навчальних посібників у видавничому центрі університету. Пропозиції про першочергове перевидання підручників подаються в Міністерство освіти і науки України. Повнотекстова БД "Методичні посібники" на основі електронних версій університетського видавництва ведеться вже три роки.

Рациональна організація бібліотечного фонду – питання життєдіяльності будь-якої бібліотеки. На основі єдиного бібліотечного фонду в книгозбірні склалася гарантована система обслуговування читачів. Галузевий розподіл по читальних залах фондів, які достатньо динамічні і мобільні (щороку в них видається понад 900 тисяч документів) сприяє інтенсифікації процесів пошуку інформації та обслуговування користувачів.

Активне співробітництво бібліотеки та кафедр університету сприяло збільшенню кількості кафедральних бібліотек та реорганізації двох із них в факультетські книгозбірні із читальними залами. При створенні фонду безпосередньо на базі кафедри вирішуються важливі для бібліотеки питання:

- Узгодження відбору необхідної кількості літератури для кафедри із рекомендаціями викладачів по її використанню студентами;
- Залучення додаткових асигнувань на комплектування із позабюджетних коштів кафедри або факультету;
- Розвантаження площ читальних залів центральної бібліотеки.

Створення таких підрозділів книгозбірні обумовлено сьогоднішнім, коли немає можливості придбати літературу в необхідній кількості, і коли відповідальність за збереження фондів повинна нести не тільки бібліотека, але і всі, хто бере участь в процесі навчання.

Важливу роль в організації фондів бібліотеки відіграють Таблиці класифікації, за якими систематизується література. На початку 90-х років фонд книгозбірні класифікувався за двома різними

таблицями. Причому більша його частина – технічна література - традиційно залишалась на УДК, а суспільно-політична та економічна з ідеологічних міркувань переводилась на ББК. Це викликало масу незручностей та непорозумінь через те, що розстановка фонду у нас систематична, а розподіл галузей знань в цих таблицях дуже часто не співпадав. Тому після розпаду Радянського Союзу постало питання про переведення фондів і каталогів книгозбірні на єдину класифікаційну систему УДК, якою користуються більшість країн світу. Після семи років копіткої наполегливої праці головного фахівця-систематизатора Стадник Я.Р., а потім і Луцюк С.В., за участі співробітників інших відділів цю роботу було завершено. Використання уніфікованих таблиць УДК сприяло упорядкуванню фондів і значно спростило і полегшило процес книговидачі та ретроспективного введення фондів в електронний каталог (ЕК).

Розширення профілю університету, зміна навчальних планів призводить до змін у використанні фонду. Тому з часом у нас утворився фонд непрофільної літератури, на базі якого організовано обмінний фонд. Інформацію про його зміст розміщено на Web-сайті бібліотеки.

Не менш важливою складовою роботи з фондом є проблема його збереження, яке забезпечується відділом книгозбереження та підсобними фондами. Відділ книгозбереження було створено у 1980 році. В сучасній будівлі для книгосховища обладнано двохярусне приміщення із всіма заходами з організації безпеки фондів. Сьогодні роботу відділу забезпечує Гаценко І.М.. Саме вона із своїми співробітниками освоює нові технології, які охопили вже і процеси книгозбереження. Інформаційні технології полегшують проведення переобліку, значно прискорюють цей процес, сприяють підвищенню його якості. За допомогою ПК роздруковуються контрольні талони топографічного каталогу, проводиться вилучення документів з фонду бібліотеки. Попереду у співробітників відділу ще багато відповідальної та цікавої роботи в цьому напрямку.

Заходи щодо збереження бібліотечного фонду (БФ) є комплексними і здійснюються на усіх ділянках бібліотечної роботи. Створено реставраційну службу книгозбірні. Через асоціальну поведінку окремих читачів, на жаль, закрито вільний доступ до фондів, а виставки літератури розміщені в спеціальних, закритих склом, стелажах. З 1996 року читачам надаються ксерокопіювальні послуги, що значно зменшило кількість пошкоджених видань, а також дало змогу відновлювати такі документи. Введено жорстку систему контролю за вчасним поверненням літератури до бібліотеки, в якій дієву допомогу надають деканати факультетів. Всі читачі несуть матеріальну відповідальність за пошкоджені або втрачені видання, введено систему стягнень за порушення строків користування літературою. Щороку університетом видаються накази про збереження фонду. Застосування електронного обліку документу дозволяє за лічені секунди встановити місце знаходження будь-якого видання, введеного в ЕК, а також слідкувати за вчасним його поверненням до бібліотеки.

Під впливом сучасних інформаційних технологій в останні роки відбуваються великі зміни у всіх бібліотечних процесах, в тому числі і в формуванні та пропаганді фондів. На сьогодні автоматизовано всі процеси комплектування та наукової обробки літератури. І тут на першому місці стоїть відповідальна і складна робота по створенню електронного каталогу, який в нашій бібліотеці ведеться з 1992 року. ЕК – це не тільки БД, а й довідковий апарат, який вбирає в себе функції систематичного, абеткового, предметного, топографічного каталогів. При організації ЕК ми врахували досвід ведення цих каталогів, а ось навичкам предметизації прийшлося навчатися самотужки.

Рівень традиційних каталогів бібліотеки достатньо високий. За їх допомогою виконується більшість довідок, тому про скасування карткових каталогів поки що мова не йде, тим більше, що комп'ютерна культура ще не є масовим явищем серед студентів, особливо початкових курсів.

БД ЕК сьогодні нараховує понад 30 тис. назв та близько 160 тис. примірників. Формуванням ЕК займається відділ наукової обробки літератури. Але перший запис про документ при його замовленні робиться співробітниками відділу комплектування. Цікаво, що за всю історію бібліотеки відділ наукової обробки відокремлювався та об'єднувався з відділом комплектування не один раз. Завідділом наукової обробки літератури в свій час працювали справжні професіонали, віддані бібліотечній справі фахівці Рибалко Р.М., Березюк Н.П., які чітко організували роботу відділу, навчали молодих фахівців науковим основам обробки літератури. Сьогодні відділом керує високодосвідчений спеціаліст-Яковлева Л.В.. Систематизацією і предметизацією займаються 3 співробітники – Стадник Я.Р., Луцюк С.М., Сергєєва Л.О. Разом з методичним відділом та адміністратором системи ними розроблено методичні матеріали, як от “Інструкція по створенню предметних рубрик,” “Таблиця елементів бібліографічного опису для заповнення полів в ЕК при опрацюванні фонду” та інші. З урахуванням змін в технологічних процесах при запровадженні інформаційних технологій розроблено бібліотечний документ “Шлях книги”.

Щороку ЕК поповнюється в середньому 17-20 тис. назв та 52 тис. примірників. В систему ЕК входять книги, періодичні видання, автореферати дисертацій, звіти з НДР, аналітичний розпис статей з періодичних видань. Пошукова система каталогу надає можливість здійснювати швидкий пошук за багатьма (до 80) самостійними параметрами в т. ч. за наступними ознаками: автор, слова із заголовку, рік і місце видання, мова документу, вид документу, інвентарний номер, шифр зберігання. Є можливість отримати документи і за визначений період надходження до бібліотеки, проводити конкретний тематичний пошук. Серед ряду проблем, пов'язаних із створенням ЕК чи не найголовнішою є організація предметного рубрикатора. Це – надзвичайно важливий процес, до якого долучаються провідні фахівці бібліотеки, викладачі університету; до уваги беруться і запити читачів, й формулювання рубрик у вже існуючих системах. Основна мета предметизації - вирішити проблему релевантності документу та запису. Чіткість предметизації залежить від об'єктивних умов: наявності уніфікованого рубрикатора, професіоналізму та широкої ерудиції систематизатора. Процес цей в нескінченному русі й змінах, за ним слідкує головний бібліотекар відділу наукової обробки літератури.

До створення ЕК мають відношення не лише працівники відділу комплектування. З 2000 року бібліотека приступила до ретроспективного введення фонду в ЕК. Застосування ретроспективного введення в ЕК безпосередньо з документів у відділах обслуговування залучило майже усіх співробітників бібліотеки до цієї важливої справи. Тому всім прийшлося навчатися працювати на комп'ютері.

Адміністрація бібліотеки надає великого значення високій якості усіх аспектів діяльності, запровадженню нових творчих методів роботи. В книгозбірні проводяться різного плану наукові дослідження: маркетингові, соціологічні та аналіз використання документів. Так, починаючи з 1995 року за програмою “Бібліотека та книга в житті молоді” головними фахівцями підрозділів було проведено аналізи використання фондів природничої, навчальної, суспільно-політичної літератури. Аналізувалась книговидача літератури з окремих галузей знань, проводився аналіз тематичних запитів студентів та відмовлень на навчальному абонементі. В умовах обмеженого фінансування важливу роль для щорічної передплати відіграє аналіз використання періодичних видань. Кожне дослідження призводило до змін в роботі з метою її покращення, слугувало підставою для розробки регламентуючих документів, прийняття конкретних рішень з комплектування, організації та використання фонду.

Намагаючись наблизити фонд до користувача, розкрити його зміст бібліотека застосовує усі можливі традиційні і нетрадиційні форми роботи. В останні роки бібліотека все ширше використовує електронні видання для представлення користувачам, що є суттєвим додатком до інформаційного ресурсу книгозбірні. В 2002 році це – доступ через сайт бібліотеки до повнотекстових версій наукових журналів іноземними мовами найбільших в світі видавництв. Зрозуміло, що повнота обслуговування електронними виданнями, як і наповнення фонду традиційної літератури, багато в чому залежить від фінансових можливостей книгозбірні й вищого навчального закладу. Але професійна компетентність, ініціатива та ділова активність бібліотечних працівників і надалі сприятимуть активному розвитку бібліотечних фондів.

Чабан К.А.

Бібліографія – на допомогу університету

Інформатизація сучасного суспільства супроводжується збільшенням знань та інформації. Майбутній фахівець, випускник вузу та вчений-викладач, недостатньо озброєний інформацією, не може стати генератором нових ідей. Своєрідним посередником між цим величезним потоком знань та користувачем інформації стає бібліографія. В умовах вузівської бібліотеки вона не лише єдино можливий лоцман у морі знань. Завдяки орієнтації на навчальні дисципліни вузу тільки вона накопичує й систематизує максимально повний обсяг вторинної інформації з конкретних тем, інформує про новинки, веде науково-дослідну роботу (створюючи покажчики праць викладачів). А з чого ж усе починалось?

Гортаючи скупі сторінки історії, читаємо: “1967 рік. Бібліотека не мала диференційованого розподілу обов'язків. Комплектування та облік фонду здійснювала завідувача бібліотекою ... інші у міру необхідності займались бібліографічною роботою”. Перший бібліограф з'явився у штаті бібліотеки 1969 року, і уже 1972 року ми констатуємо: “Фонд бібліотеки розкривається в інформаційних бюлетнях, які надсилаються на кафедри, широко представлений на книжкових виставках, Днях інформації.

Бібліографічні огляди проводяться по інститутському радіо, для кращої орієнтації читачів проходять заняття з бібліотечно – бібліографічних знань для першокурсників”.

З позицій системно-діяльного підходу метою бібліографічної діяльності можна визначити аналітико-синтетичну обробку документів, що надійшли до бібліотеки, та забезпечення швидкого пошуку на основі своєчасного розповсюдження інформації про ці документи. Маючи перед собою читача-студента з орієнтацією на конкретні навчальні дисципліни та науковця-викладача, що прагне до пошуку й наукових досліджень у своїй галузі, бібліотека бере на себе функції відслідковувати потік документів з цих питань, інформувати про них свого читача.

В подальшому роль бібліографічної діяльності постійно зростає, що знаходить своє відображення в організаційно-функціональній структурі бібліотеки. 1972 року створено сектор, а 1978 року - відділ бібліографії. Очолила його Кручко Станіслава Федорівна, яка 17 років керувала цією відповідальною й необхідною ділянкою бібліотеки. Із визначенням чітких обов'язків бібліографічна робота почала здійснюватись за такими напрямками: надання довідок в режимі “запит – відповідь” на основі створених каталогів та картотек, створення бібліографічних списків, покажчиків, інформування викладацького складу, пропаганда ББЗ серед студентів. Із створенням відділу розпочали ведення картотеки “Наукові праці викладачів інституту”. Подальше розгалуження бібліографічної роботи спричинило у 80-х роках виділення при бібліографічному відділі 2-х секторів: інформаційної роботи та пропаганди бібліотечно-бібліографічних знань. За 40 років діяльності бібліотеки накопичився значний досвід бібліографічної роботи.

З урахуванням різнобічних інформаційних потреб читачів вузівська бібліотека здійснює певну систему бібліографічного інформування: задоволення разових потреб, інформування про нові надходження, тематичне інформування.

Один із основних аспектів бібліографічної діяльності - довідково-бібліографічне обслуговування, без якого неможливо уявити щоденну роботу бібліографічного відділу. Довідково-бібліографічний апарат - це модель інформаційних ресурсів бібліотеки, структурована у відповідності з інформаційними потребами. Чільне місце серед них займають каталоги бібліотеки.

Потік читачів до абеткового й систематичного у залах каталогів, як і колись, не зменшується. Спробуй без них дізнатися, яка книга є у бібліотеці, щоб підготуватись до заняття. Щороку до бібліотеки звертаються близько 30 тисяч читачів за такими та іншими довідками. Без каталогів відповіді на них неможливо дати. Гортаючи картки, мимоволі зрідка натрапляєш на старенькі й поживклі, з блідим, вигорілим від часу чорнилом, написані від руки ще тоді, в 60-х роках, рукою Беднарської Ніни Броніславівни, що стояла біля витоків тепер уже розгалуженого довідкового апарату. Генеральний абетковий та систематичний, читацькі та службові каталоги, на книги, стандарти, автореферати...Сьогодні їх 14, в тому числі й електронний. Разом із картотеками каталоги – це обов'язковий пошуковий елемент, без якого неможлива орієнтація в інформаційних ресурсах. Головне правило будь-якого каталогу – це його відповідність фонду бібліотеки. Тому над їх створенням й розкриттям певними рубриками, поповненням й вилученням старих карток, організацією АПП, постійним редагуванням невтомно з дня в день працюють бібліографи та бібліотекарі, в першу чергу, відділу обробки. Каталоги спецвидів НТД, книг іноземними мовами, на документи підсобних фондів ведуть працівники відділів обслуговування.

Йдучи назустріч нашим читачам, в усіх відділах обслуговування створені й постійно підтримуються бібліографічні та тематичні картотеки згідно специфіки відділів, які розширили пошукові можливості систематичної картотеки статей й усього довідкового апарату. Дуже зручно скористатись пошуком безпосередньо у відділі, куди звернувся читач. Щорічно від 5 до 10% усіх довідок виконуються тут. Розгалужена система каталогів та картотек сприяє багатоаспектному розкриттю фонду та покращує інформаційний пошук.

Останні роки суттєві зміни у довідковому апараті спричинені застосуванням нових технологій. З 1992 р. бібліотека почала створювати електронний каталог (ЕК). Саме тому кількість карткових картотек щороку зменшується. З 2000 ЕК поповнюється записами ретроспективного вводу. Сьогодні в електронному вигляді користувач має доступ до електронного каталогу, що налічує понад 45 тисяч записів бібліографічних та повнотекстових баз, а виставлення їх на сервері бібліотеки дає змогу доступу віддаленому користувачу.

Інформаційно-бібліографічне обслуговування читачів здійснюють усі відділи обслуговування, але провідне місце належить ІБВ. Саме бібліографи ІБВ ведуть найголовнішу з картотек – систематичну картотеку статей й інші карткові (“Історія ТУП”, картотеку персоналій, “Бібліографія бібліографії бібліотеки ТУП”, “Архів виконаних довідок”) та електронні бази даних. Вони проводять щоденне обслуговування в режимі “запит - відповідь”, виконують більшість бібліографічних довідок, викорис-

товують різні форми та технології інформування та бібліографування. В різні роки відділ очолювали Кручко С.Ф., Хамардюк Л.К., Дишель А.О.

Під керівництвом досвідченого бібліографа Дишель Алли Овсієвни відділ почав освоювати нові технології. Вчилися працювати на комп'ютері, починали аналітичний розпис періодики, користуючись комп'ютером, створювали БД, а згодом почали обслуговувати користувачів в автоматизованому режимі. Враховуючи важливість цього напрямку, в 1998 році у відділі створено сектор автоматизованого пошуку інформації, в обов'язки якого входить формування бібліографічних баз даних бібліотеки, оперативне обслуговування користувачів за допомогою комп'ютера, пошук в придбаних бібліотекою електронних базах та мережі Інтернет.

З року в рік є певна кількість довідок для студентів, що повторюється. Бібліотека має картотеку виконаних довідок, якою можуть користуватись усі читачі. З певних дисциплін чи тем, де пошук проводиться найбільш важко, бо досліджувана тема ще мало вивчена й представлена у літературі, складаються списки та покажчики літератури. Складання рекомендаційних та інформаційних списків літератури – важлива складова роботи бібліографів.

Враховуючи складність пошуку джерел інформації, з певних тем складаються не лише інформаційні списки, а й письмові довідки, оглядова інформація, які надсилаються на кафедри вузу, використовуються читачами бібліотеки. Для допомоги студентам в підготовці курсової чи дипломної роботи бібліографи проводять консультації з методики складання списку літератури.

Одним із завдань бібліотеки з часу її створення є допомога в науковій діяльності вузу. Для інформаційного забезпечення ряду наукових тем була створена картотека науково-дослідних робіт. З 1975 року бібліотека займається інформуванням кафедр про нові надходження. Тісні зв'язки з викладацьким складом вузу, що диктуються орієнтацією бібліотеки на навчальний процес, заклали налагоджену систему індивідуального інформування викладачів в системі ВРІ та ДОК. Ще тоді, 1975 року, інформаційним обслуговуванням було охоплено 19 колективних абонентів з 48 тем. У 1978 році в системі ДОК було 7 абонентів, а в системі ВРІ – 6 викладачів вузу. Сьогодні інформування користувачів здійснюється за трьома напрямками: у відповідності з тематикою університету, науково-дослідних робіт (система ВРІ), а також з питань педагогіки вищої школи (за системою ДОК). Спільно з референтами працівники бібліотеки уточнюють тематику інформаційних повідомлень, джерела (статті, монографії, НДР), мову й форму потрібної інформації, хронологічні рамки. У відповідності із надходженнями нової літератури науковців інформують списками – кого раз на місяць, кого рідше. В системі ДОК останні роки обслуговується близько 15 абонентів. Списки нової літератури з питань вищої школи не лише надсилаються на кафедри, а й зберігаються на сервері бібліотеки. Інформування викладачів відбувається за допомогою електронної пошти на кафедри, де її встановлено.

В стінах бібліотеки з новинками літератури можна познайомитись у відділах обслуговування, де постійно діють виставки нових надходжень. Та найбільших результатів масове інформування досягає при проведенні бібліотекою комплексних заходів, що стали невід'ємною частиною не лише бібліотечного, а й навчального процесу студента – читача.

З 1969 року бібліотека проводить Дні інформації. Така форма дозволяє глибше збагнути проблеми підрозділу, знайомитися з новими профільними матеріалами. В бібліотеці у ці дні експонується нова література з усіх галузей знань. З 1978 року бібліотека проводила Дні бібліографії для профільно-ючих кафедр вузу.

З 90-х років інформаційно-бібліографічною роботою активно почали займатись відділи обслуговування. В історії подібних заходів яскраву сторінку вписав створений 1986 року відділ обслуговування науковою літературою. Запроваджені цим відділом Дні літератури на кафедрі, випереджаючи інформування студентів за темами семінарських занять, тематикою курсових та дипломних робіт, інформування кафедр про новинки наукової літератури були використані в подальшій роботі бібліотеки. Саме в 90-х починають проводитись Дні та місячники галузевої літератури, в яких беруть участь усі підрозділи.

Щороку проводились Дні літератури в бібліотеці. За темою Дня влаштовувався відкритий перегляд літератури. Викладачі давали поради бібліотекарям про використання чи вилучення застарілих видань. Подібні заходи тривали, як правило, кілька днів.

Велику допомогу студентам у засвоєнні навчальних дисциплін дають Дні фахівця, де бібліотекарі проводять огляд літератури й періодики за певною дисципліною, знайомлять майбутніх фахівців з методикою пошуку й орієнтації в ресурсах бібліотеки. Підкріплені рекомендаціями викладачів представлені на оглядах і виставках видання під час цих заходів знаходять широке застосування.

Налагодженню більш тісних зв'язків з навчальним закладом сприяють Дні кафедри у бібліотеці, під час яких оглядаються ресурси бібліотеки за профілем кафедри, вирішується питання книгозабез-

печення певних дисциплін, відбувається знайомство з новинками як книг, так і періодичних видань. В цей день зусилля усіх відділів – комплектування й відділів обслуговування, відділу бібліографії спрямована лише в конкретне русло.

Практика бібліотечно-бібліографічного обслуговування пока- зала, що багато читачів потребують допомоги в пошуку інформації з теми наукової праці, консультацій з оформлення бібліографічного апарату дослідницької роботи, ознайомлення з чинними державними стандартами щодо бібліографічного опису документів, методикою складання списку літератури до наукової роботи. З цією метою стали вже традиційними Дні дипломника та Дні аспіранта. Слухачам пропонується огляд основних бібліографічних джерел за темою наукового дослідження. Консультант знайомить слухачів з методикою пошуку інформації для підготовки наукової праці, виданнями національної бібліографії, з системою наукової бібліографії та інформаційними центрами України та закордону. Велике зацікавлення у користувачів викликають можливості використання для пошуку інформації проблемно-орієнтованих баз даних, створених у Бібліотеці ТУП, при цьому робиться акцент на БД за профілем навчання користувачів (як власні, так і ресурси Інтернет), детальне знайомство з БД EBSCO. Результати таких заходів очевидні: ефективніше використання ДБА бібліотеки, її фондів, краща орієнтація в світових інформаційних ресурсах і, як підсумок, – швидша підготовка наукової праці.

Цілком очевидно, що при таких масштабах інформаційної роботи потрібен був підрозділ, який би координував її як з органами НТІ університету, так і з відділами бібліотеки. Тому 1998 року створено сектор інформаційної роботи. Очолює його молодий, але досвідчений бібліограф Підлісна Ж.В.

З урахуванням нових потреб і можливостей, змінюються форми й методика проведення комплексних інформаційних заходів. Так, традиційний для бібліотеки День фахівця у 1998 р. проведений у ВПТЛ у формі екологічного уроку, а у ВЕЛ – як День кар'єри. Проблема працевлаштування випускника університету – завжди в полі зору бібліотеки. Тому запрошені на День кар'єри представники кадрових служб та міської адміністрації, роботодавці та податківці допомогли не тільки ширше представити бібліотечний фонд на допомогу оволодінню певним фахом студентам, а й дали конкретні поради, як в умовах сьогодення майбутній фахівець може влаштувати свою подальшу долю. Нова форма День читача у ВПТЛ включала тематичні та інформаційні огляди, бесіди біля книжкової виставки, консультації викладачів та бібліотекарів. А проведення анкетування “Думка читача про роботу читального залу” використовувалось для поліпшення роботи відділу.

Система інформування у бібліотеці спрямована на розкриття потенціалу бібліотеки, на знайомство з новими виданнями, і в першу чергу з книгами, авторами яких є викладачі ТУП – це важливо і для студентів (бо для них – це готовий конспект лекцій педагога), і для бібліотеки (бо дає можливість залучення додаткових джерел на комплектування). Тому й проводяться презентації та Свята книг. Проведена 1999 р. презентація нових підручників викладачів ТУП Косіюка М.М. та Черменського Г.П. “Захист інтелектуальної власності” дала змогу бібліотеці безкоштовно отримати 160 примірників необхідних видань. 2000 р. бібліотека презентувала науковий журнал “Вісник ТУП”, 2001 р. книгу ректора Сіліна Р.І. ”Практика тотального менеджменту”, 2002 р. – нові книги викладачів М.Войнаренка, О.Орлова та інших. Інформаційно-ділові зустрічі з професорсько-викладацьким складом університету в стінах бібліотеки сприяють позитивному іміджу нашої установи, вирішенню багатьох питань забезпечення навчального та наукового процесу університету спільними зусиллями.

Щороку бібліотеці доводиться мати справу із студентами-першокурсниками, багато з яких приїхали з віддалених куточків. Восени групами по двоє – троє вони “мандрують” коридорами бібліотеки, що розмістилась у дев'ятиповерховій будівлі, не знаючи, де взяти книги й кого про це запитати. Тому на початку кожного навчального року проходить у бібліотеці традиційний Місячник першокурсника, під час якого проводять екскурсії по бібліотеці, знайомлять з роботою відділів обслуговування, дають навички роботи з довідковим апаратом, здійснюють масову видачу підручників на абонементи.

Чи може студент сам орієнтуватись у довідковому апараті бібліотеки, адже ці знання обов'язково необхідні всім читачам? В електронному каталозі з предметними рубриками йому, звичайно, орієнтуватись легше, ніж в картковому. Проте навіть за наявності керівництва до пошуку в базах даних, читач в деяких полях розбирається важко. Зрозуміло одне: ні раніше, коли був лише традиційний каталог, ні зараз, коли існує електронний, розраховувати на те, що читач сам зможе вести пошук, ніяк не можливо, навіть якщо поряд з комп'ютером буде інструкція “Як і що шукати”. Уроки бібліотечно-бібліографічної грамотності, які традиційно проводяться в бібліотеці з 1969 року на початку навчального року, викликають жвавий інтерес у студентів. І все ж доводиться весь час збільшувати кількість навчальних годин. Сьогодні цей предмет називається “Основи інформаційної культури”, бо, окрім знань про систему каталогів та картотек бібліотеки, включає оглядову інформацію про інфор-

маційні ресурси інших центрів світу та можливості пошуку через Інтернет. Навчання студентів проходить у два етапи – на 1 курсі вони отримують уявлення про роботу з абетковим та систематичним каталогом, знайомляться з галузевими та бібліографічними словниками, на старших курсах при створенні навчального плану враховується спеціалізація студента. Таких студентів навчають правилам бібліографічного опису та створенню списків використаної літератури. На заняттях читачі практично закріплюють набуті знання. Групові консультації з використання нових електронних джерел інформації викликають неабияке зацікавлення. Та специфіка бібліотеки вищого навчального закладу доводить, що цих знань завжди замало. Лише застосовуючи їх неодноразово, при цьому користуючись допомогою чергового бібліографа у залі каталогів, поступово до 4-5 курсу читач більш-менш гарно володіє методикою пошуку.

Бібліотека ТУП виконує й іншу інформаційну функцію – вона займається плановою науковою роботою, готуючи цілу низку бібліографічних списків та покажчиків. Перший покажчик був створений 1975 року. Сьогодні цей процес зазнав багатьох змін. Друковані з 1997 р. у видавництві університету, вони набули сучасного поліграфічного вигляду. Щороку бібліотека видає 1-2 тематичних бібліографічних покажчики. В минулі роки тематика їх стосувалась провідних дисциплін вузу. Це були покажчики з технології виготовлення виробів зі шкіри та методів металорізання, механізації та автоматизації взуттєвого виробництва. Останні роки тематичні покажчики готуються із дисциплін, що мало розкриті у фонді бібліотеки - з менеджменту та ринкової економіки, економічного ризику та міжнародних відносин, тощо. З 1999 року ведеться БД “Публікації викладачів ТУП”, де знаходять відображення матеріали усього викладацького складу вузу. Інформаційно-бібліографічний відділ готує біо-бібліографічні та персональні покажчики окремих викладачів університету. Завдяки великій копійчій роботі досягається систематизація та популяризація творчого доробку кращих науковців вузу – професорів Сіліна Р.І., Скиби М.Є., Войнаренка М.П., Каплуна В.Г., Гладкого Я.М., Ройзмана В.П. та багатьох інших. Електронна версія покажчиків теж виставляється на сервері бібліотеки. Завдяки комп’ютеризації полегшується і процес створення покажчика, і інформування про нього, а, зрештою, й про наш науковий потенціал через сайт бібліотеки віддалених користувачів.

Останнім часом персональні комп’ютери широко застосовуються в усій бібліографічній діяльності. Користувач має змогу шукати в ЕК та інших БД бібліотеки, взяти інформацію у правовій базі “Ліга/Закон” та EBSCO, використовувати бібліотечні CD-ROM та ходити сторінками Інтернет. В сучасних умовах вузівської бібліотеки без них неможливо обійтись як для внутрішньої роботи, так і в розширенні асортименту послуг. Бажання користувачів знати про наявність документів з певного профілю незалежно від того, є вони у фонді бібліотеки, чи ні, сприяє роботі бібліографів по наповненню електронного каталогу бібліотеки посиленнями на сайти з мережі Інтернет за профілем вузу.

За усім цим стоїть щоденна ретельна робота досвідчених працівників інформаційно-бібліографічного відділу: Іваненкової В. В., Горобець Т.М., Підлісної Ж.В. під керівництвом молодого зав. відділом Бичко Оксани Миколаївни. Нові працівники, що приходять у відділ – Недригайлова І., Кандул А., Капустіна С., Поліщук Н., переймають у старших досвід важливої ділянки роботи.

За 40 років бібліографічна робота бібліотеки ТУП пройшла період становлення та піднялась на сучасні висоти. Застосування нових технологій в десятки разів збільшує можливості цієї служби. Але, як і раніше, мета її одна – допомагати студентам та науковцям нашого технологічного університету.

О. Айвазян, Т. Онищук.

Професійний успіх - якісне обслуговування

Давно відомою істиною є те, що кожний відділ бібліотеки функціонує заради якнайкращого виконання головного обов’язку – обслуговування читачів. Але одні відділи роблять це опосередковано (методичний, комплектування, обробки), інші безпосередньо; а тому так і називаються – відділи обслуговування. Протягом 40 років вони існували в різних формах, сьогодні ж, завдяки довголітній практиці, виробилась певна організаційна система обслуговування.

У серпні 1971 року в бібліотеці створено перший відділ – відділ обслуговування читачів. Штат відділу складався з 6 працівників, очолила його Н.Є. Марчук. Сьогодні в книгозбірні безпосередньо обслуговуванням займаються 5 підрозділів, це майже 50 бібліотекарів.

Найбільший відділ обслуговування і за кількістю читачів, і за книжковим фондом – відділ навчальних абонементів. Це один з найстаріших підрозділів, який об’єднує два сектори: абонемент молодших курсів та професорсько-викладацького складу і абонемент старших курсів. Цей відділ знають

усі, ним користується кожен студент і кожен викладач. Працівники навчальних абонементів – це віддані справі фахівці. Чітка організація роботи, відповідальність за доручену справу, творчий підхід, тісна співпраця з підрозділами університету – це стиль роботи Т.Ф. Марчак, яка працює на посаді завідувачки відділом навчальних абонементів. Доброзичливе ставлення до читачів, відмінне знання фонду, швидкість обслуговування притаманні завідувачкам секторів С.А. Молчановій та О.М. Голяк, бібліотекарям Г.М. Ланскорунській, Л.І. Ленчицькій, О.В. Дідишиній та іншим співробітникам.

Сьогодні книгозбірня університету обслуговує десятки тисяч читачів: це доктори і кандидати наук, викладачі, наукові співробітники, аспіранти, студенти денної, заочної, дистанційної форм навчання, другої освіти, слухачі підготовчого відділення, а також учні коледжів та шкіл міста. З розвитком університету зросли усі показники роботи бібліотеки. Так, за 2001 рік фактично обслужено 43,5 тис. читачів, відвідали книгозбірню 440 тис. чоловік, книговидача перевищила мільйон і склала 1267 тис. документів. До послуг читачів - 5 галузевих читальних залів, 8 абонементів, зали каталогів та електронної інформації, НТД та дипломного проектування.

Маркетингові дослідження - вивчення запитів читачів, аналіз використання ними книг і періодики - сприяли розподілу фондів читальних залів за галузевими ознаками. Кожний читальний зал розділений на інформаційну та зону для самостійної роботи. Інформаційна зона містить книжковий фонд та періодику за профілем, розкритий різноманітними виставками, має підсобний довідковий апарат. В інформаційні куточки винесена вся поточна інформація для читача, рекламуються нові послуги. Читальні зали озеленені квітами, це гарні, чисті, світлі і, головне, просторі (100-120 посадкових місць) й затишні приміщення, де читачі мають можливість одержати за допомогою досвідчених бібліотекарів потрібну інформацію, зосередитись і плідно попрацювати в комфортних умовах. Збагачують відвідувачів інформацією тематичні виставки, які висвітлюють літературу галузей, представлених в даному залі, а також виставки нових надходжень книг і періодичних видань.

Тут працюють небайдужі люди, фахівці своєї справи. Головний бібліотекар відділу економічної літератури В.О. Василюшина активно впроваджує нові форми роботи. На високому професійному рівні проходять “Дні кар’єри”, презентації нових книг викладачів університету. Завідувача сектором спецвидів та НТД Г.В. Вдовіна – інженер за фахом. Її консультації й поради з суто технічних питань стають в пригоді не тільки студентам-старшокурсникам, але й аспірантам та викладачам. О.М. Великосельська – завідувачка відділом економічної літератури. Саме тут вперше в бібліотеці почали обслуговувати читачів в автоматизованому режимі. Т.Г. Панасюк – молодий керівник, яка нещодавно очолила відділ технічної літератури. Їй притаманні компетентність, професійне і чітке виконання завдань, надійність у роботі. Особливим підрозділом нашої книгозбірні є абонемент художньої літератури. Саме тут, утихому і затишному приміщенні, де привертають увагу читача зі смаком оформлені, цікаві і змістовні літературні виставки про наших улюблених письменників, розкриті захоплюючі сторінки сучасних журналів, - відвідувач знайде не тільки потрібну книгу за програмою, але й одержить пораду фахівця, читання для душі. Господинею в цьому художньому океані є Наталія Зіновіївна Беймук, яка вже багато років добросовісно і старанно виконує свою улюблену справу.

Окремою формою обслуговування є використання можливостей МБА (міжбібліотечного абонементу) для задоволення інформаційних запитів читачів з використанням фондів бібліотек України. Ця служба функціонує в бібліотеці університету з 1966 року як додаткове джерело інформації. Наша книгозбірня вже сьогодні в змозі впровадити електронну доставку документів, але, на жаль, не все залежить від нас, а в Україні це питання тільки починає вивчатись.

Обслуговування в бібліотеці університету – це високий рівень спілкування бібліотекаря з науковцями і студентами, вміння виявити зацікавленість і обізнаність, надати необхідну інформацію. Бібліотечне середовище за 40 років стало більш комфортним для людини. Це виявляється в покращеному інтер’єрі, в більш зручному і оперативному пошуку інформації. В сучасному обслуговуванні читачів відбуваються великі структурні зміни. Змінюються потреби користувачів

Сьогодні в нашу бібліотеку, як завжди, звертаються за книгою та періодичним виданням, але вже потребують і електронну інформацію, бажають переписати її на дискети. Спостерігається тенденція зростання кількості запитів на правову, економічну та гуманітарну інформацію. Виконати такі довідки вже неможливо, опираючись тільки на картотеки, не використовуючи юридичну базу даних “Ліга-закон” та інші БД. На допомогу у виконанні довідок приходять і диски CD-ROM.

Свої специфічні потреби мають відносно нові групи читачів, кількість яких збільшується з року в рік – аспіранти, наукові співробітники, слухачі другої освіти. Змінюється і профіль вузу, відкриваються нові спеціальності, зростає і кількість студентів. Окрім безпосередніх читачів, бібліотекою за допомогою Інтернету користуються люди, яких бібліотекар не бачить – віддалені користувачі. І ми

вже можемо констатувати поступове збільшення такої категорії користувачів і говорити про розширення поля доступу до бібліотечної інформації.

Оперативно реагуючи на зміни в потребах читачів, бібліотека пропонує їм нові послуги, пов'язані з сучасними технічними засобами та інформаційними технологіями. Книгозбірня презентує електронний каталог, проблемно-орієнтовані БД, в т.ч. бібліографічні, реферативні, повнотекстові, на CD-ROM, надає можливість роздруковувати їх, записувати на дискети. В книгозбірні вузу виконуються копії, пропонуються послуги сканування документів, надаються і мережеві послуги, машинний час для персонального користування, розповсюджуються програмно-інформаційні продукти. На Web-сервері бібліотеки можна знайти найновішу інформацію.

Зрозуміло, що і традиційні форми послуг користуються попитом користувачів. Це довідки, тематичні підбірки, бібліографічні списки і покажчики, видача книг та періодичних видань. В бібліотеці використовується і платний варіант видачі – “нічний абонемент”.

При структурних змінах в сфері обслуговування враховується обсяг, інтенсивність, зміст та вид запитів. Так, відкриття нових факультетів сприяло збільшенню запитів на економічну та гуманітарну літературу. Це, в свою чергу, спричинило організацію відділів економічної літератури з двома читальними залами та відділу гуманітарних наук з читальним залом на 120 посадкових місць. Обслуговування іноземних студентів, відкриття спеціальності прикладної лінгвістики, аспірантури сприяло розвитку фонду літератури іноземними мовами, що зумовило організацію однойменного сектору. Виконання бібліотекою послуг, пов'язаних із сучасними технологіями, обумовило створення електронного читального залу.

Відсутність достатньої кількості навчальних та довідкових видань, постійна перевантаженість читальних залів книгозбірні сприяли збільшенню кількості кафедральних бібліотек у вузі. Зростає відвідуваність у 2-х факультетських бібліотеках – ФБП та ІЕФ з читальними залами, про які дбають справжні ентузіасти бібліотечної справи Сарафін Г.В. та Пополітова І.Д. Багато років опікується бібліотекою мовного центру Душа Т.І. Для повного і якісного обслуговування кожного студента планується відкриття галузевих читальних залів і в гуртожитках.

Нещодавно створений у книгозбірні інноваційний центр бібліотечного менеджменту забезпечуватиме швидке реагування на зміни в інформаційному просторі, оптимізацію та вдосконалення циклів та процесів роботи в бібліотеці.

Нові інформаційні технології внесли суттєві зміни в технологічний процес виконання окремих послуг, зокрема книговидачі. Так, завдяки штрих-кодованим бібліотечним документам та читацьким квиткам за лічені секунди інформація про отриману літературу заноситься в ПК. Така організація книговидачі дозволяє:

- підвищити швидкість і якість обслуговування
- автоматизувати процес замовлення літератури
- виявити місцезнаходження будь-якого документа
- сприяє збереженню фондів, вчасно реагуючи на читацьку заборгованість

Із введенням в ЕК всього фонду на електронну книговидачу перейдуть усі пункти обслуговування.

Основні нововведення в бібліотеці стосуються технологічних процесів документного, довідково-консультаційного обслуговування, в той час як технологія низки послуг, наприклад, вечорів, зустрічей тощо в значній мірі здійснюється традиційно. Однак при цьому полегшується підготовка заходів (відбір матеріалів, створення сценарію, списків літератури, реклама тощо). Принципова різниця обслуговування з використанням нових інформаційних технологій полягає в тому, що:

- користувачу надається доступ до світових ресурсів
- традиційне обслуговування передбачає прихід читача до бібліотеки, а нове саме приходять до дому, на роботу, тобто створює індивідуальні умови використання інформації
- традиційне обслуговування орієнтує в документах, а нове - також і в текстах

Зараз отримує розвиток ще одна тенденція обслуговування – воно все більше стає самообслуговуванням, тому що користувач, працюючи на комп'ютері, сам осмислює стратегію пошуку, входить в інформаційні мережі, уточнює свій запит, здійснює пошук за різними бібліотечними ознаками.

Нові технології відкривають перед бібліотечним обслуговуванням широкі горизонти, але їх використання ставить багато проблем: несумісність технологічних продуктів, їх швидке старіння, відсутність у користувачів знань, навичок та підготовки до навігації по сучасних мережах, проблема упорядкування інформаційних потоків в цих магістралях, тобто проблема пошуку інформації стає все гострішою з ростом обсягу інформаційного наповнення Інтернету.

Майже 50 чоловік безпосередньо обслуговують читачів в нашій книгозбірні. Не можна назвати їх роботу легкою. Вони працюють в двозмінному режимі, в суботу, а під час сесій - і в неділю, з ранку до вечора, видаючи книги, надаючи довідки та консультації.

Близько 30 тис. книг в середньому за рік видає кожен співробітник відділу обслуговування. Найбільше навантаження серед них у відділі навчальних абонементів, який здійснює масову книговидачу і здачу літератури 2 рази на рік. На жаль, ніхто не підраховував, скільки кілометрів проходить кожний бібліотекар по книгосховищу і скільки кілограмів переносить щоденно, дихаючи книжковим пилом, який в усьому світі визнано шкідливим. Тим більше, що при щорічному розширенні навчальних дисциплін університету й застосування нових технологій, наші кадри просто вимушені щоденно оволодівати новими знаннями та навичками. Пересічний користувач бібліотеки навіть не здогадується про великий обсяг обліку статистичних даних, який щороку веде бібліотека. Левову частку основних показників реєструють саме відділи обслуговування.

Бібліотечне обслуговування – основа бібліотечної діяльності. Ступінь задоволення читача бібліотечним обслуговуванням – головний критерій оцінки нашої роботи, результат, за яким читач оцінює доцільність і необхідність звернення до його послуг. Якісне задоволення інформаційних запитів читачів постійно перебуває в полі зору адміністрації книгозбірні. Складність визначення його в тому, що результати стають очевидними не відразу, а тільки після закінчення певного періоду часу. Ще складніше визначити рівень культури обслуговування. Велике значення тут має зворотній зв'язок з читачем, який у нашій бібліотеці здійснюється шляхом проведення соціологічних досліджень, днів та тижнів якості. Тільки за останні 5 років за програмою “Бібліотека та книга в житті молоді” було проведено такі соціологічні дослідження :

- “Робота читальних залів очима читачів”, “Що Ви читаєте” (1998)
- “Бібліотека в навчальному процесі студента”, “Просвітницька робота очима читачів” (1999)
- “Комп’ютеризація в бібліотеці: думка читачів і бібліотекарів” (2000)
- “Система ціннісних орієнтацій студента” (2001)
- “Якість обслуговування очима читачів” (2002)

В майбутньому ми бачимо нашу бібліотеку ще більш відкритою для читача, з вільним доступом до фондів і до будь-якої інформації, в прекрасних комфортних умовах, з сучасними технічними засобами, з кваліфікованими, привітними бібліотекарями, від яких багато в чому залежить якість та ефективність бібліотечного обслуговування читачів університетської бібліотеки.

Глухенька В.О., Фоміних В.В.

Історія автоматизації бібліотеки Технологічного університету Поділля

Сьогодні автоматизація стала одним з головних напрямків розвитку бібліотечної справи. Саме засоби автоматизації можуть задовольнити великий попит на якісну, повну та оперативну інформацію. Тому, в останні роки, бібліотеки України вважають одним з важливих пріоритетів своєї діяльності створення автоматизованих систем, впровадження нових інформаційних технологій. При цьому, зберігаючи функції звичайної бібліотеки, вони поступово починають виконувати функції інформаційних центрів, використовуючи різноманітні електронні ресурси.

Для успішного забезпечення навчального, науково-дослідницького та управлінського процесів в університеті бібліотека ТУП відводить істотне місце автоматизації.

Автоматизація бібліотеки - це всі процеси, які пов'язані з встановленням комп'ютерів на робочі столи співробітників та місця користувачів і яка дозволяє поетапно звільнити працівників книгозбірні від рутинної роботи, друкарських машинок, перфораторів, ру-чних картотек, а читачам - створити ефективний та комфортний сервіс в пошуку та отриманні видань з фондів бібліотеки.

Розпочиналася автоматизація книгозбірні у 1992 році із однієї ЕОМ “MAZOVIA CM 1914”, яка була встановлена у відділі копм-лектування. З ініціативи директора бібліотеки Петрицької В.М. було придбано бібліотечну програму автоматизації технологічних процесів Московського університету ім. М.Ломоносова “Бібліотека 2.0”. Впроваджував її в роботу викладач кафедри машин та апаратів

Воронін Г.Ф. Він допомагав співробітникам відділу комплектування робити перші кроки у створенні електронного каталогу на нові надходження.

Згодом стало зрозуміло, що в штаті бібліотеки має бути свій спеціаліст. І першими інженером, що стала на професійному рівні займатись автоматизацією в бібліотеці, була програміст Локазюк Оксана. Молода, енергійна, вона докладала неймовірні зусилля, щоб допомогти бібліотекарям подолати психологічний бар'єр при спілкуванні з комп'ютером.

Систематизатор Стаднік Я.Р. багато праці вклала в створення картотеки ключових слів - першого пошукового апарату, за допомогою якого проводився тематичний відбір документів у електронному каталозі.

З 1995 року почав вестись друк інвентарної книги, каталожних карток, книжкових формулярів в автоматизованому режимі. За введення інформації в електронний каталог відповідала бібліотекар відділу комплектування та наукової обробки Івах Ольга. На ос- нові електронного каталогу за запитом читачів почали формуватись інформаційні списки літератури.

На 01.01.1997 року електронний каталог бібліотеки нараховував 3615 записів.

1997 рік – переломний момент у впровадженні автоматизованих технологій в роботі книгозбірні. В цьому році до бібліотеки прийшла працювати інженером Глухенька В.О. На той час в неї вже був досвід роботи з автоматизації бібліотечних процесів в обласній науковій бібліотеці. Завдяки наполегливості та завзяттю директора книгозбірні Петрицької В.М. в 1997 році придбано перших три сучасних комп'ютери Pentium 166, принтер Epson LX-300, мережеве обладнання, розпочато роботу зі створення бібліотечної мережі. На нових ПК встановлено програмне забезпечення Windows- 95, Word-7.0, Excel-7.0, Corel draw –5.0, програми підтримки роботи в мережі Internet, електронну пошту.

В тому ж році придбано перший ксерокс для обслуговування користувачів бібліотеки, що дуже схвально було ними прийнято.

В штаті з'явилися інженер-програміст і технік.

У липні 1998 року в бібліотеці організовано відділ автоматизації, який очолила Глухенька В.О. Це наймолодший структурний підрозділ бібліотеки. Штат відділу складався з 4-х чоловік: зав. відділом, інженера-програміста Костюк О.О., інженера Бабака П.О., техніка ксерокопіювальних робіт Піддубної О.П.

Першими підрозділами в бібліотеці, в яких з'явилась нова техніка, стали відділи комплектування та наукової обробки й інформаційно-бібліографічний. Глухенька В.О. саме в цих двох відділах розпочала навчання бібліотекарів роботі на комп'ютерах з сучасними програмними продуктами.

Протягом 1998 року в бібліотеці встановлено 6 персональних комп'ютерів, 4 принтери, сканер, ксерокс. Автоматизовані робочі місця створені у відділах комплектування, інформаційно-бібліографічному, автоматизації, адміністрації. Всі вони були відразу об'єднані в локальну мережу, підключені до мережі університету та мали вихід в Internet.

У цьому ж 1998 році відкрито свою Web-сторінку в Internet, яка була розміщена на Web-сайті університету, а з травня 1999 року бібліотека вже мала свій власний Web-сайт. Багато праці вклала в нього інженер-програміст Костюк О.О., яка тільки в бібліотеці опанувала справу Web-дизайнера. Web-сайт бібліотеки з 1998 року по 2002 рік змінював своє обличчя 6 разів. З кожним разом сайт робився все досконалішим, яскравішим, як за дизайном, так і за інформаційним наповненням.

В 2002 році в університеті проводилась олімпіада Web-дизайнерів, в якій брали участь студенти вищих навчальних закладів та учні шкіл м.Хмельницького. Одним із завдань олімпіади була розробка дизайну першої сторінки сайту бібліотеки. Переможцем в цій частині змагання став студент 2-го курсу факультету ФІТ Чумак Захар, нароби якого використані зараз в оформленні Web-сайту книгозбірні.

За період з 15.10.99 по 01.01.2000 сервер відвідало 1640 користувачів, за 2000 рік – близько 6000, на 1.09.2002 – понад 15 тисяч. В інформаційному наповненні окремих сторінок сайту беруть участь різні підрозділи бібліотеки: інформаційно-бібліографічний, методичний, гуманітарних знань. Координує їх роботу заступник директора Айвазян О.Б. Систематично проводиться робота з розташування на Web-сервері інформації про нові надходження, просвітницьку роботу бібліотеки, встановлюються електронні повнотекстові версії методичних посібників. В 2001 році виготовлено і встановлено першу електронну версію книги професора Сіліна Р.І. "Практика тотального менеджменту". З 2002 р. ведеться підтримка та поповнення електронної бібліотеки художньої літератури М. Яновського, яка складається більше як з 17 тисяч творів.

З 1998 року почала проводитись робота із запровадження в обслуговування читачів повнотекстових баз даних.

Тепер при обслуговуванні користувачів уже неможливо обходитись без повнотекстової бази з українського законодавства. В бібліотеці з 1998 року використовувалась база даних фірми Інтелсфера “Законодавство України” на двох робочих місцях, а з 1 лютого 2002 р. встановлена більш сучасна “Ліга-Закон”, версії “Еліт”, з якою можна працювати в електронному читальному залі та інформаційно-бібліографічному відділі. Система “Ліга-Закон” є найкращою повною інформаційно-довідковою системою в Україні, яка включає не тільки повну законодавчу базу, але й консультації з питань оподаткування, бухгалтерії, актуальну інформацію з фондового, кредитного та валютного ринків.

Робота відділу автоматизації з самого початку його функціонування була спрямована не тільки на придбання нової техніки та програмних продуктів, а ще паралельно йшов процес створення власних програм. З 1998 року адміністрація бібліотеки активно використовує програму “Кадри” розроблену Костюк О.О.. З травня 2002 року проходять адаптацію програмні продукти “Облік матеріальних цінностей”, “Електронний щоденник роботи”, “Забезпечення навчального процесу вузу літературою”, які також розроблені програмістами відділу автоматизації.

З розвитком комп’ютерної мережі постала необхідність впровадження в роботу сучасного програмного продукту для автоматизації книгозбірні.

До серпня 1999 року в бібліотеці використовувалась програма “Бібліотека 2.0”, яка працювала тільки в середовищі DOS і не мала мережевого варіанту. Ще з 1997 року Глухенька В.О. розпочала пошук нової бібліотечної програми, яка відповідала б усім сучасним вимогам. Ішов цей пошук тернистими шляхами. На закордонні програмні продукти не було коштів, а вітчизняні не відповідали навіть мінімальним вимогам. Вимоги у відділу автоматизації були досить жорсткі: багатофункціональність, дружній інтерфейс, технологія клієнт-сервер, можливість створення безкінечної кількості баз та нескінченний їх розмір, наявність потужного багатоаспектного пошукового апарату, україномовність інтерфейсу, багатомовна підтримка і т.ін. Лише в 1999 році на вітчизняному ринку програмних продуктів з’явилась бібліотечна програма “УФД. Бібліотека” ТОВ Український Фондовий Дім, яка розроблена з використанням сучасної технології SQL та використовує міжнародний комутативний формат запису UNMARK. Бібліотека Технологічного університету Поділля з серпня 1999 року стала одним з перших їх клієнтів, своєрідним полігоном для відпрацювання змін в програмі. За вимогами книгозбірні університету дороблено і змінено ряд модулів у системі. АІБС “УФД.Бібліотека” призначена для комплексної автоматизації діяльності бібліотеки, включає засоби автоматизації основних виробничих циклів:

- комплектування бібліотечного фонду (визначення потреб, замовлення літератури, оформлення надходжень, облік і аналіз фонду, списання)
- обробка документів (складання бібліографічного опису документа, класифікація, створення предметних рубрикаторів).
- обслуговування читачів (пошук документів, замовлення, комплектування замовлень, видача та повернення документів).

Всі записи, які заносились до 1999 року були успішно конвертовані в нову програму. В електронний каталог заносяться записи на книги, автореферати, дисертації, методичні посібники, періодичні видання, статті.

В 1999 році для читачів встановлено 5 ПК в залі каталогів та читальному залі 8-го поверху. З впровадженням програми “УФД. Бібліотека” з 2000 року читачі отримали можливість користуватися електронним каталогом бібліотеки. Пошук здійснюється за тематичними рубрикаторами, автору, назвою документу, роком видання, УДК, ISBN, мовою, типом та видом видання.

З робочих місць читачів організовано доступ до Web-серверу бібліотеки. Окрім загальних відомостей про книгозбірню користувачі мають можливість доступу до баз даних через Web-інтерфейс.

У 1999 році інженери Костюк О.О. та Домініук К.В. започаткували розміщення на сервері повнотекстової бази даних “Методичні посібники”, яка постійно поповнюється новими виданнями. З 2000 року електронні копії методичних посібників створює інженер Чекайло Л. На вересень 2002 року ця повнотекстова база даних нараховує більш ніж 400 електронних копій. В 2002 році вперше впровадження практика залучення студентів університету до створення цієї бази.

Протягом 2000 року бібліотека готувалася до ретроспективного введення фонду в електронний каталог. Відділ автоматизації проводив роботу з технічного забезпечення цього процесу: придбано і підключено до локальної мережі 9 ПК, 5 принтерів, серед яких – лазерний принтер, принтер штрих-кодів, 4 сканери штрих-кодів. Зав.сектором відділу автоматизації Фоміних В.В. спільно з завідувачкою методичного відділу Рибалко Р.М. розробила регламентуючі документи на автоматизовані технологічні процеси ретроспективного введення документів. Після затвердження методичною радою бібліотеки вони стали керівними документами процесу ретроконверсії карткових каталогів.

Постало важливе питання навчання всього персоналу бібліотеки роботі з ПК та з бібліотечною програмою “УФД.Бібліотека”. Працівники відділу автоматизації проводили навчання бібліотекарів методом “розходження кіл по воді”, тобто навчали 2-3 бібліотекаря, які в свою чергу передавали знання працівникам свого відділу.

З вересня 2000 року введено штрих-кодування нових надходжень у відділі комплектування та наукової обробки літератури. Наприкінці року була апробована технологія штрих-кодування у відділах технічно-природничої літератури та гуманітарних знань. Вже проштрихкодовано понад 30% активного фонду, а з червня 2002 року розпочато також штрихкодування періодичних видань. Штрихкодування бібліотечного фонду та читацьких квитків складає основу обліку видачі документів в автоматизованому режимі. З вересня 2001 року в відділі економічної літератури розпочався експеримент із запровадження нової технології – реєстрація видачі документів в автоматизованому режимі. А з вересня 2002 року цей технологічний процес починає впроваджуватись також в відділі гуманітарних знань.

На відзначення Дня бібліотек в 2000 році проведено науково-практичну конференцію “Вузівська бібліотека в епоху електрон-них комунікацій”. Вона продемонструвала практичні досягнення бібліотеки з питань впровадження комп’ютерних технологій, отримала високу оцінку з боку керівництва університету.

На кінець 2001 року у бібліотеці створено розгалужену локальну мережу із 33-х комп’ютерів. Постійно оновлюється та модернізується технічна база бібліотеки. Мережа переводиться з коаксіального з’єднання на “виту пару”(весь обсяг роботи виконали інженер Васишин А.А. і технік Костров Ю.В.), що дає можливість значно прискорити обмін інформацією (100 мб канал) та збільшити на декілька порядків стабільність роботи в мережі.

За 2001- 2002 роки зріс штат відділу автоматизації: зав. секторами Костюк О.О., Фоміних В.В., інженери Юглічек О.В., Чекайло Л.М., Васишин А.А., Нечипорук О.С., Бабак П.О., техніки Костров Ю.В., Баран Л.С., оператор Музика С.П. У відділі виділено сектори: програмного забезпечення, технічного супроводу, адміністрування баз даних.

2001 рік – рік подальшого розвитку автоматизованих технологій в роботі бібліотеки:

- впроваджено електронний формуляр читача;
- розроблені та впроваджені програми “Читацький формуляр”, “Читацький квиток”;

З’явилась і нова техніка: 6 комп’ютерів, ламінатор, планшетний сканер, 2 сканери штрих-кодів, новий потужний ксерокс.

Продовжується такий важливий процес, як ретроспективне введення документів в електронний каталог.

Бібліотека постійно ділиться своїми досягненнями в галузі автоматизації технологічних процесів з колегами колективів бібліотек міста і республіки, підсумовує свою роботу на щорічних семінарах та науково-практичних конференціях. Лише на останній науково - практичній конференції “Інформаційні технології в бібліотеках вищих закладів освіти західного регіону: нові рішення, осмислення підходів та проблем” (жовтень 2001року) були присутні 46 бібліотекарів із 26 бібліотек навчальних закладів України.

Відділ автоматизації готовий не тільки поділитись своїми знаннями, але й запозичити нововведення інших бібліотек. Тож для підвищення кваліфікації працівники відділу автоматизації Глухенька В.О., Костюк О.О., Фоміних В.В., Юглічек О.В. були учасниками 8-ми науково-практичних конференцій в м.Києві, Харкові, Вінниці, Криму, на 5 із них виступали із доповідями про досвід роботи бібліотеки:

- «Впровадження нових інформаційних технологій в бібліотеці»;
- «Стан задовільний і перспективи обнадійливі...»;
- «Інформаційні ресурси на сайті Бібліотеки ТУП» та інші.

Основним призначенням відділу автоматизації, більшість працівників якого - з технічною освітою, є підтримка бібліотечних процесів, тому в тісній співпраці з бібліотечними фахівцями відділ прагне на основі розширення власних інформаційних можливостей й удосконалення бібліотечних технологій вивести бібліотеку Технологічного університету Поділля ще на вищий рівень серед вузівських бібліотек України.

Зараз бібліотека може справедливо пишатися не тільки комп’ютерною мережею, але й створенням нової організаційної структури і підготовленими спеціалістами в цій галузі. Сьогодні з урахуванням досягнутих результатів та сучасного стану в галузі комп’ютерної техніки та інформаційних технологій бібліотекою формується нова концепція розвитку. Ось її основні ідеї:

- автоматизація робочих місць пунктів обслуговування (абонемент, читальні зали),

- організація достатньої кількості місць користувачів для роботи з електронним каталогом,
- створення комп'ютерного читального залу для роботи з бібліотекою CD-ROM та роботи в мережі Internet.

Чабан К.А.

Моделі гармонійного розвитку читача: погляд з 1960-х у 2002-й

Одним із завдань бібліотеки ТУП з часу її створення було проведення культурно-просвітницької роботи серед читачів. Турбота про гармонійний й всебічний розвиток студентської молоді об'єднувала зусилля нашого вузу й бібліотеки. Заглядаючи в надзвичайно скупий й лише констатуючу історію тих років, це можна помітити з самого початку діяльності нашої бібліотеки. В 1967 році проведено перші 4 бібліографічні огляди. А 1968 року відбулися перший великий тематичний вечір та читацькі конференції із читачами.

В 70-і роки відділ обслуговування бібліотеки спрямовує свої зусилля не лише на видачу читачам необхідної літератури, а й на проведення великої виховної роботи. Значний внесок в її організацію й проведення належав старшому бібліотекарю Ткач В.О., яка з 1973 по 1980 очолювала цю ділянку. В тісному контакті з кафедрами та деканатами працівники відділу обслуговування проводять щороку по 10 масових заходів. Серед яких читацькі конференції: за твором А.Первенцева "Секретний фронт", "Образ Леніна у художній літературі", тематичний вечір "З'їзду КПРС – нашу працю", суспільно – політичні читання за творами діячів КПРС, дискусія "Твоє місце в революції сьогодні", які повністю відповідали духу епохи. Широко й гучно відзначались День народження комсомолу й роковини революції, День Перемоги й дещо тихіше - роковини письменників. Примітно, що поряд з високою ідейністю, базованою на прикладі вождів та керманів, пропагувались інші комуністичні ідеали, молодь залучалась до дискусій та диспутів на вечорах запитань і відповідей "Культура поведінки студента", "В людині має бути все прекрасним", в бесідах на теми моралі: "Якщо ви ввічливі", "Мода: за та проти", "Що значить бути сучасним?".

З 1978 року серед студентів ХТІПО з'являються перші студенти-іноземці. Спільно з кафедрою іноземних мов та клубом інтернаціональної дружби проводяться вечори, як от "Світ та молодь", "Два світи – два способи життя", літературно – музичні години "Хто за мир – будьте з нами" та інші. З метою поглиблення знань з російської мови та літератури для іноземних студентів проводяться цикли оглядів про життя та творчість письменників, художників 19-20 століття.

У 80-х роках на зміну високій патетиці приходять нові форми роботи з молоддю - більш гнучкі та яскраві в емоційному плані, що не потребують надто великих аудиторій та залів. Огляди – бесіди, літературні та музичні години зменшують ідеологічне забарвлення, більша увага приділяється художній літературі. Читацькі конференції за творами Б.Васильєва, В.Закруткіна, О.Фадєєва та Р.Рождественського, Д.Фурманова та Ф.Достоевського, К.Федіна, О.Толс-того, літературні години за творами Є.Євтушенка, О.Вишні та Г.Тичини розкривали молоді кращі моральні ідеали радянської людини з позицій соціалістичного реалізму.

Збільшується кількість та тематика проведених заходів. З 80-х років з'являються літературно-музичні години за творчістю письменників, ілюстровані мелодіями С. Прокоф'єва та Й. Штрауса, усні журнали "Полотна, освітлені сонцем" (за матеріалами Третьяковської галереї) та "Безсмертні полотна Рафаеля", вечори поезії за творами А.Вознесенського та Т.Шевченка, вечори історичного портрету й уроки мужності, вдячності. В ті роки відділ гуманітарних наук (раніше - відділ ідейно-виховної роботи) утверджує себе як центр з проведення масових заходів не лише у бібліотеці, а й у студентських групах, гуртожитках вузу, на факультетах. Тут створена картотека "На допомогу виховній роботі", папки матеріалів з організації та проведення масових заходів, фонд методичної літератури та методичних посібників.

З переїздом бібліотеки у нове приміщення розширюється її структура. У 1986р. створено відділ масової та ідейно-виховної роботи, який очолила Шевцова Олена Михайлівна. Новим змістом наповнюється масова робота. На початок 90-х припадає висвітлення на заходах білих плям в історії, відкриваються нові імена. Проводяться вечір пам'яті В. Стуса й літературна година "Світ Б. Пастернака", вечори-портрети М. Булгакова та Й. Мандельштама.

З прийняттям “Закону про мови” активізується звернення до наших витоків у заходах, присвячених слов’янським просвітителям Кирилу та Мефодію, у вінок Кобзарю вплітаються зустрічі з подільськими поетами як знаними, так і молодими (А. Дюк), з’являються Дні краєзнавства “Етнографія та побут Поділля”, літературні читання, присвячені М. Коцюбинському. Науково-теоретичні конференції, що готуються читачами за сприяння кафедр історії України та філософії “Академік Грушевський : доля та наукова спадщина”, “Історія України в творчості Шевченка”, “Богдан Хмельницький і проблеми державності”, - засвідчують повернення інтересу до вітчизняної історії та культури. Усний журнал “Голодомор 33-го” та краєзнавчі читання ”Устим Кармелюк: герой чи опришок”, літературна година “Костомаров - апостол кращої долі України”, прем’єра книги І. Багряного “Сад Гетсиманський”, години духовності - цьому підтвердження.

Останніми роками просвітницька робота бібліотеки має за мету формування у майбутнього фахівця широкого світогляду, багатого внутрішнього змісту на основі знайомства з кращими зразками вітчизняної та світової культури. Майбутній бізнесмен чи інженер, окрім професійних якостей, повинен володіти загальною культурою. Це не лише робить його життя більш насиченим та цікавим, але й підвищує професійний потенціал як фахівця та керівника. Бібліотека проводить значну роботу по залученню студентів до мистецтва та літератури, розвитку у них художнього смаку. Саме відкриття для себе нових імен видатних історичних, культурних діячів різних епох і народів через знайомство з їх життєвим та творчим шляхом сприяє розширенню кругозору студентів, спонукає звертатись до творів та наукових праць цих особистостей, зрештою, підвищує престиж бібліотеки як просвітницької установи.

Наочна демонстрація книг на виставках та полицях, переглядах є найбільш поширеною та доступною формою популяризації книги. Виставки входять до складу різних комплексних заходів, є і самостійною формою розкриття документального ресурсу бібліотеки. Давно вже стали традиційними виставки літератури до знаменних і пам’ятних дат, на допомогу засвоєнню навчальних дисциплін, що організуються згідно специфіки відділів обслуговування бібліотеки. Так, наприклад, у відділі економічної літератури лише 2000 року відкрито 15 виставок з бізнесу та управлінської практики, маркетингу та реклами т.п. Відповідно у відділі природничо – технічної літератури - з радіотехніки й екології, стандартів й нових технологій. У відділі навчальних абонементів – для першокурсників й заочників, на допомогу дипломному проектуванню й т.і. У відділі гуманітарних наук – за творчістю письменників й істориків, з мовознавства й літературознавства, з історії культури та народознавства. Всього в бібліотеці щороку відкривається близько 60 виставок та майже 100 тематичних полиць.

У книжкових виставок є суттєві переваги перед іншими формами роботи: навіть ті читачі, які не дуже-то любляють самостійно відшукувати необхідні книги в каталогах, обов’язково зупиняються й звертають погляд на гарно оформлені полиці. Книжкові виставки є своєрідною візитною карткою бібліотеки. Завдяки їм читачі можуть судити не лише про книжкові багатства, але й про стиль бібліотеки, певного відділу. Переслідуючи мету розкрити творчий підхід бібліотекарів до організації виставок, 1989 року проведено перший конкурс серед працівників, і це був конкурс на кращу тематичну книжкову виставку. Він показав, наскільки бібліотекарі відділів обслуговування уміють згрупувати матеріали з актуальних тем, оригінально їх представити та розкрити, подати в незвичній формі. Переможу в цьому конкурсі отримала бібліотекар абонементу художньої літератури Беймук Н.З. З тих пір в практику бібліотеки ввійшли такі форми, як:

- виставка-дискусія та виставка-роздум,
- персональні виставки,
- виставка-екскурсія,
- виставки до знаменних подій та дат,
- виставка за читацьким формуляром,
- виставки за сторінками журналів,
- виставка однієї книги, картини, тощо...

У 2002 році зроблено та виставлено на бібліотечному сайті дві віртуальних виставки:

- З історії українського козацтва
- Дарчі видання.

За теперішнього часу найбільше навантаження з проведення просвітницьких заходів припадає на сектор просвітницької роботи, що виділився у підрозділ бібліотеки ще 1998 року. Добре зарекомендували себе тематичні огляди літератури як одна із камерних форм просвітницьких заходів для невеличкої студентської аудиторії. Проводячи захід, ми не гонимось за великою аудиторією: для нас більш важливий зміст. Як правило, в камерній обстановці 25-40 чоловік досягається більш тісний контакт зі студентами, коли можна взяти в руки книгу і вести розповідь, звертаючись до неї, коли мож-

на добре продемонструвати матеріали з книжкової виставки, коли видно реакцію молоді на повідомлення і можна запросити її до обговорення того чи іншого питання. Тематика оглядів змінюється щорічно, проте визначною рисою останніх років стало повторне замовлення викладачами уже напрацьованих попередньо тем, що говорить про підвищення їх інформаційного рівня й актуальності підготовленої тематики.

Багато років діє у бібліотеці літературна вітальня. Саме тут проходять літературні години й поетичні композиції, читацькі конференції й диспути, вернісажі й години музики. Останніми роками в формах роботи відбувається певне зміщення акцентів. На зміну пафосним композиціям, сухим лекціям прийшли нові форми роботи, як от години цікавих повідомлень (“Що ми знаємо про Чехова?”) й години філософських роздумів (“Вільний серед неволі, святий посеред пекла”: Г.С. Сковорода). Вони дають цікавий неупереджений погляд на певні факти й події але й вимагають набагато більше часу на підготовку, та результат говорить сам за себе. Так, підготовлена 2000 року година парадоксальних повідомлень “Вільям Фолкнер, якого читати нелегко, а не читати не можна” проводилась тричі на замовлення студентів. А все це завдяки умінню бібліотекаря за покликанням й надзвичайно ерудованої людини Людмили Іллівни Іщенко, яка уміє віднайти в досить тривіальних речах високу поезику й розкрити на неї очі читачам.

Найвищий рейтинг серед бібліотечних заходів (за даними опитування 1999 року) мають зустрічі із цікавими особистостями. Тому й організовано при бібліотеці “Клуб цікавих зустрічей”. За період 1996 – 2001р. його гостями побували письменники – подоляни М. Федунець й М. Магера, Г. Ісаєнко й внучатий правнук Т. Шевченко О. Відоменка, Р.Біберіна й представники культурного центру ім. Рєріха. Запрошують на зустрічі з молоддю й викладачів університету. Студенти із подивом дізнались на таких зустрічах, що викладачі, які читають їм лекції з різних дисциплін, ще й захоплюються поезією та музикою, цікаві та обдаровані творчі особистості, а не замкнені на вузькому колі питань. Приємні враження залишили по собі зустрічі з ректором університету проф. Сіліним Р.І., професорами Ройзманом В.П., Мигаліною Ю.В. та ін. Саме тут, в затишній бібліотечній обстановці, по-новому розкрилась їх неординарна натура. Вечори-портрети професора ТУП Войнаренка М.П., декана Торгової Л.В., директора бібліотеки Петрицької В.М., викладача й художника В. Назарова та інших знайомили студентів ТУП із надзвичайно цікавими людьми нашого міста. Гостями таких зустрічей стали викладач риторики Київського університету, автор однойменного підручника Г. Сагач й зав. відділом Державного музею ім.Т. Шевченко Наумова Н.Г.

Аналізуючи тематику просвітницьких заходів 1996-2001рр., слід відзначити помітне збільшення тем з історії та культури України, народознавства та краєзнавства, що сприяє вихованню справжнього патріота й громадянина своєї країни. ”Україна – останній бастион нашої духовності”, - таку назву мала експонована на абонементі художньої літератури виставка-дискусія, що закликала до роздумів над долею нашої вітчизняної культури. Усні журнали про гетьманів і культурних діячів, години духовності і народознавчі читання, літературознавчі читання за творчістю А. Кримського й Тодося Осьмачки (2001р.), Б. Лепкого (2000), О. Теліги (1999), з історії українського друкарства та години поезії, присвячені Л. Ко-стенко та В. Сосюрі, літературні години за творчістю класиків (Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, І. Котляревського) виховують гордість й шану до власної історії та культури, залучають до національних традицій.

З 1999 року сектор просвітницької роботи започаткував нову форму – “Альманах подорожей”, який за останні роки заочно подорожував й туристичними маршрутами нашої країни, і світом живопису, поринав у загадковий світ прадавніх бібліотек (до Всеукраїнського Дня бібліотек) та в минуле української літератури (сто-рінками книги В. Шевчука “Дорога в тисячу років” та “Із вершин і низин”, а також за книгою С. Плачинди та Ю. Колісниченка “Неопалима купина”).

Активна участь у заходах читацької аудиторії спонукає студентів читати додаткову літературу. Літературні вікторини, що їх готувала бібліотека, сприяли цьому. А ще підготовка до проведення студентських конференцій. Ось їх тематика за останні роки: “М. Грушевський: доля і спадщина”(1996), ”Культура Християнства” (1998), “Україна на початку і в кінці ХХ століття”(2001), ”Наукова висота І. Франка.”(2002). Змістовні й вичерпні доповіді студентів, які готувались у бібліотеці, ще раз довели, що бібліотека вузу – не лише помічник у навчанні студента, а й необхідне джерело додаткових знань, котрі підвищують загальну культуру, місце змістовного дозвілля. Бібліотека прикладає максимум зусиль, аби настільки завантаженого навчальними дисциплінами студента зацікавити кращим історичним романом й барвами рідної мови, красою рукотворного мистецтва й творчим доробком діячів педагогічної, літературної ниви, повернути його до сторінок забутих книг й до кращих шедеврів безсмертної книжкової мудрості, набутої віками.

“Поезії одвічна висота” - таку назву мала книжкова виставка, що викликала неабиякий інтерес у читачів. 1999 року вирішено було відкрити при літературній вітальні “Клуб любителів поезії”, що об’єднав би усіх шанувальників поетичного слова й тих, хто робить власні спроби пера у римуванні. Очолив клуб бібліотекар за професією, поет за покликом душі Сергій Потягач. На засідання клубу виносились як суто теоретичні, методологічні питання про співвідношення стилів у мистецтві й місце художнього образу, роль таланту й розвиток творчих здібностей, так розглядалась та аналізувалась творчість видатних майстрів всесвітньої поезії, відкривались нові незвідані глибини фольклору, що в усі часи живив мову письменства. Як розширити власний світогляд, долучаючись до поетичного надбання,- було не лише темою дискусії. Учасники клубу неодноразово демонстрували це на власному прикладі, а незмінний керівник С. Потягач навіть видав збірку власної поезії “Місячне сяйво”, яку презентував у бібліотеці 2000 року.

Дбаючи про всебічний і гармонійний розвиток наших читачів, бібліотека прагне до популяризації не лише власної історії та культури, а й до залучення їх до кращих світовоїх зразків. Тому проходять у бібліотеці вернісажі картин М. Реріха й мистецькі години за творчістю М. Врубеля, літературні вернісажі й усні журнали за творчістю А.Сент-Екзюпері та королеви детективу А. Кріс- ті, поетичні години за творчістю О. Пушкіна й О. Гумільова, Г. Ахматової та О. Блока, читання за творчістю Ф.С. Фітцджеральда, В. Фолкнера та ін. Задля збільшення емоційного впливу на відвідувачів вітальні діє “Музичний кіоск”, який за багато років неодноразово відкривав двері шанувальникам класичної музики й року, знайомив молодь із сонячним генієм Моцарта й естрадними зірками ХХ століття.

Набули популярності Декади культур різних народів (1996р.- Декада французької культури, 1997р.- італійської, 1998р.- польської). Декади – це комплексний захід, під час якого проведено перегляди літератури й огляди, хвилини цікавих повідомлень й музичний кіоск. Поєднання літератури й музики, образотворчого мистецтва й театру як минулого, так і сучасного створює привабливий образ країни в очах читачів, розширює культуру міжнаціонального спілкування.

Обираючи теми заходів, бібліотекар виходить в першу чергу з потреб читачів. Для вивчення їх думки ще 1983 року проведено перше опитування “Як ми вас обслуговуємо?”, що включало й питання проведення просвітницьких заходів. З тієї пори численні опитування визначили напрямки культурно-освітньої діяльності бібліотеки. В першу чергу, ми прагнемо надати допомогу читачам у засвоєнні навчального процесу (в т.ч. на допомогу курсам “Історія світової та вітчизняної культури”, етики й естетики, філософії й педагогіки), а також у проведенні змістовного й корисного дозвілля. Цікаво було дослідити різницю у вподобаннях студентів різного фаху (останніми роками колишній технологічний вуз поповнився правовими, лінгвістичними спеціальностями тощо...), різного вікового складу. Та, як показують дослідження, уся наша елітна молодь в своїх уподобаннях не однакова. Хтось має більше вільного часу, комусь його бракує, особливо старшокурсникам. Проте, це не означає, що вони не читають художніх книг і не захоплюються мистецтвом. Тому бібліотека ТУП усіма формами й методами роботи намагається заповнити цю невеличку нішу в суто фахових знаннях наших читачів, розширити їх світогляд, збагатити його сконцентрованим надбанням гуманного світового генію. З кожним роком персонал бібліотеки накопичує все більше досвіду в просвітницькій роботі, а молодий контингент читачів диктує безперервний пошук сучасних нових форм. Нова комплексна форма “Відкриття імені”, започаткована уже 2001 року, дає змогу відкрити юним студентам маловідомі, але надзвичайно важливі імена діячів, що так співзвучні нашому часу.

Усі ці та інші починання й нововведення були б неможливими без високоосвідченого персоналу відділу гуманітарних наук. Багато років поспіль, з перших днів існування відділу, його очолює молода й привітна завідувачка Драчук Раїса Василівна, яка налагоджує й підтримує тісні зв’язки та контакти із творчими колективами та особистостями, громадськими та культурними центрами міста, зі студенським театром, деканатами та кафедрами вузу. Нині відділ гуманітарних наук очолює та проводить усю просвітницьку роботу бібліотеки, направлену на гуманізацію освіти, виховання у молоді моральності, високої культури, здорового способу життя, культури читання. Господиною літературної вітальні є завідувачка сектору просвітницької роботи Іщенко Людмила Іллівна. Найкращим фахівцем з оформлення й організації книжкових виставок є завідувачка сектору Беймук Наталія Зіновіївна. Допомагають у проведенні заходів головний бібліотекар Дем’янчук Наталія Борисівна та зав. сектором Салюк Лілія Іванівна.

Гуманістична парадигма розвитку освіти ставить перед бібліотекою нові завдання. Для нас надзвичайно важливо, який фахівець та яка особистість вийде у світ після закінчення вузу. Чи буде він уміти мислити широко й нестандартно, чи зможе порозумітись з іншими й налагодити контакти з представниками різних культур, народів та світоглядів? Тож свою роботу по розвитку творчої особистості, яка вміє й хоче шукати, приймати самостійні рішення, вірить у свої сили, ми продовжуємо.

Традиції та творчий пошук в роботі методистів

XX століття називають століттям інформації та техніки, що входять у всі сфери людської діяльності. Бібліотеки вузів із бурхливим розвитком і реформуванням вищої освіти й помітним збільшенням користувачів та обсягу необхідної інформації освоюють нові технології, запроваджують нові форми і методи роботи, орієнтуючись значною мірою на власний досвід. І в цьому без методичної служби не обійтись. Саме вона, за даними проведених досліджень, виявляє необхідність змін чи нововведень, співставляє результати подібних заходів інших бібліотек (якщо такі існують) з власними можливостями, припускає різні варіанти та, порадившись з фахівцями різних відділів, приймає певні рішення й розробляє детальні інструкції на окремі технологічні цикли. Ця служба виступає, таким чином, посередником між рівнем розвитку суспільства й бібліотечною справою, між потребами реальних користувачів та уміннями, навиками й досвідом бібліотекаря.

Бібліотеки, які розуміють важливість такої діяльності, створюють певні методичні структури у своїх установах. Такі служби накопичують необхідну фахову інформацію й документи з усіх напрямків бібліотечно-бібліографічної діяльності, надають допомогу у вигляді консультацій та рекомендацій бібліотечному персоналу, проводять навчання кадрів й підвищують їх фаховий рівень, займаються розробкою необхідної технологічної документації та науковими дослідженнями.

Отож, в 1987 році новий директор бібліотеки Петрицька В.М. після переведення всієї книгозбірні у нове приміщення звернула увагу на створення служби методичного забезпечення. До того часу в штаті бібліотеки була тільки одна посада методиста. Очолити методичний відділ Валентина Михайлівна запропонувала колезі-однодумцю, невтомному бібліотекарю Рибалко Раїсі Митрофанівні. Так, на цій посаді має бути працівник, знання та здібності якого не раз перевірялись та доводились під час спільної попередньої роботи. І почала Раїса Митрофанівна вивчати й аналізувати досвід вузівських бібліотек. Формувала фонд методичного відділу, його довідковий апарат, багато читала, багато їздила, аби подивитись, як поставлена робота у бібліотеках відомих вузів України й тепер уже близького зарубіжжя.

Значна увага спочатку приділялась вивченню й впровадженню в практику роботи бібліотечних стандартів. Розроблено багато власної регламентуючої документації: положення про відділи й сектори, посадові й технологічні інструкції на певні бібліотечні процеси. Наявність цих документів допомогла розмежувати обов'язки, визначити послідовність виконання окремих процесів, посилити контроль. Усі бібліотекарі, а особливо новопризначені, усвідомлювали важливість таких матеріалів, що допомагали в короткі терміни оволодіти знаннями чіткої технології. Ці ж документи допомагали при переході в інший підрозділ, під час взаємозаміщення.

Однією з форм удосконалення управління є планування, облік та звітність. Були запроваджені квартальні, річні плани та звіти структурних підрозділів і бібліотеки, введені стандартизовані бланки, запроваджені єдині форми обліку всіх бібліотечних процесів. Введено щоденний облік роботи на усіх пунктах обслуговування, встановлено контроль за виконанням планових показників.

За 15 років діяльності методичного відділу накопичено чималий досвід роботи з усіх питань бібліотечного будівництва. Умовно можна виділити такі стратегічні напрямки роботи відділу:

- аналіз та узагальнення діяльності підрозділів,
- удосконалення технологічних процесів,
- вивчення та впровадження передового досвіду й нових технологій,
- створення організаційно-технологічної документації,
- організація підвищення кваліфікації співробітників,

Методична робота в бібліотеці здавна координується методичною радою, своєрідним колегіальним радчим органом. До її складу входять завідувачі відділами та провідні спеціалісти. На засіданнях методичної ради вирішуються питання стратегічного та поточного планування, заслуховуються аналізи перевірок та виконання певних статистичних показників роботи структурних підрозділів, розробляються заходи з удосконалення певних ділянок, затверджуються розроблені документи.

Підрозділом, який безпосередньо організує методичну діяльність бібліотеки, є методичний відділ. Він, як вказано в Положенні про відділ, є одночасно лабораторією передового досвіду і пунктом підвищення кваліфікації бібліотекарів.

Для того, щоб виконувати свої функції, відділ створює інформаційну базу, до якої входять законодавчі акти, що стосуються бібліотечної справи, спеціалізований фонд видань з бібліотекознавства, бібліографії, книгознавства, бібліотечного маркетингу й менеджменту (нараховує 2196 примірників книг, методичок, інформаційних видань, а також фахової періодики з 1970 р.), література з бібліотекознавства, бібліографії, книгознавства, як замовлення через відділ комплектування, методичні матеріали й посібники, придбані у відрядженнях. Для орієнтації у такому інформаційному масиві створений довідковий апарат відділу, який складають картотеки: “Фонд методичного відділу”, “Рєєстраційна картотека періодики”, СКС з бібліотечної справи й книгознавства (19 тисяч карток), картотека персоналій, “Бібліографічний опис документа”, “Методичних рішень”, “Тєрміни”, “На допомогу проєвітницькій роботі”. З літа 2001 року відділ приступив до рєтроконверсії свого довідкового апарату. Розроблено предметний рубрикатор з бібліотечної справи (135 рубрик) й за-раз йде робота по наповненню БД “Бібліотечна справа”, яку складають як записи рєтроспєктивного введення, так і нових надходжень (3,8 тисяч записів).

Методична робота – це мистецтво керувати організаційними та технологічними процесами бібліотеки, що базується в першу чергу на вивченні та аналізі діяльності структурних підрозділів, - їх статистичних показників, планів, звітів методом перевірки. Аналітична діяльність методистів бібліотеки ТУП включає моніторинг сучасної бібліотечної ситуації в рамках звітної кампанії. Аналізи, що готуються не лише методистами, а й завідувачками й провідними спеціалістами відділів з різних питань, описують стан роботи бібліотеки з певного напрямку, містять прогноз розвитку, певні рекомендації. В обов’язковому порядку вони містять статистичні, графічні матеріали, що дає змогу порівнювати власну роботу з попередніми роками. Такі аналізи проводяться в бібліотеці щорічно. Це служить матеріалом для засідань методичної ради, розробки нових регламентуючих документів, методичних рекомендацій. Аналіз відвідувань допомагає вирішити питання про рівномірне навантаження підрозділів. Аналізи використання фондів, відмовлень й книговидачі сприяють очищенню фонду, його перерозподілу, комплектуванню. Таким чином, аналітична функція – одна з провідних у методичного відділу, а її результат - рекомендації з удосконалення бібліотечної роботи та методична допомога у їх засвоєнні. Маркетингові дослідження допомагають приймати виважені конкретні рішення як з удосконалення окремих бібліотечних процесів, так і бібліотеки в цілому. Саме методичний моніторинг (слідкування за змінами в діяльності бібліотеки з метою визначення рівня їх роботи й прийняття на цій основі методичних рішень) визначає напрямки консультатійно-методичної допомоги.

Аналізувати діяльність бібліотеки, оцінювати її ефективність, вносити пропозиції з формування науково обгрунтованої бібліотечної політики допомагає реалізація методистами дослідницької функції в проведенні різного роду вивчення користувачької аудиторії, - як студентів, так і викладачів. Вони дозволяють, з одного боку, аналізувати ститистичні показники, з іншого - вивчати попит, інформаційні потреби, що дозволяє формувати перспективні запити, ставить перед бібліотекою перспективні завдання. Планомірними та систематичними дослідженнями бібліотека ТУП займається з 1995 року за перспективним планом, що мав назву “Бібліотека та книга в житті молоді”. В них брали участь усі підрозділи, координував та направляв роботу методичний відділ. Кожне із досліджень після обробки даних слугувало підставою для певних змін у роботі, розробки нових регламентуючих документів. Серед проведених анкетувань, опитувань такі:

1995	Бібліотечний сервіс : ваша оцінка та пропозиції.
1996	Що цікавить студента першого курсу?
1997	Що цікавить студента технічного вузу?
1997	Ваша думка про роботу відділу учбового абонементу.
1998	Що ви читаєте?
1998	Як вас обслуговують в читальному залі?
1999	Просвітницька робота бібліотеки очима читачів.
1999	Бібліотека в навчальному процесі студента.
2000	Комп’ютеризація в бібліотеці: думка читачів і бібліотекарів.
2001	Система ціннісних орієнтацій студента.
2002	Використання інформаційних електронних ресурсів бібліотеки ТУП.
2002	Якість обслуговування в бібліотеці очима читачів.

Професійне консультування та піклування про професійний ріст бібліотечних кадрів є однією із основних функцій методичної роботи. Воно ставить за мету розширення та поглиблення професійних знань бібліотекарів у відповідності з посадою та обов'язками, освоєння нового у зв'язку із змінами в роботі.

Загальновідомо, що в сучасних умовах існуюча в країні система підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів стає все менш мобільною та адаптованою до умов конкретної бібліотеки, не враховує типологічні особливості вузівських бібліотек, та ще й до того ж пов'язана з немалими витратами. Натомість внутрібібліотечна система має відчутні переваги - дає змогу враховувати індивідуальні можливості та потреби. Тож за браком коштів на отримання додаткових знань центр тяжіння з підвищення кваліфікації персоналу переміщується все частіше у конкретну бібліотеку.

Методичний відділ бібліотеки ТУП сприяє професійній самоосвіті, інформуючи бібліотекарів про нову фахову літературу раз на квартал для усього колективу, використовуючи систему індивідуального інформування для керівників та провідних фахівців, надаються консультації з різних питань професійного читання. У практиці попередніх років - рекомендаційні списки з окремих бібліотечних проблем. Цим завданням служить система занять, що проводяться у бібліотеці: "Школа молодого бібліотекаря", "Школа керівника", "Школа комп'ютерної освіти", бібліотечні уроки. Стало традицією проводити щосереді в колективі тематичні та інформаційні огляди, в яких беруть участь не лише професіонали, а й молодь, для яких підготовка огляду стає справжньою школою практичного навчання. До того ж, в таких оглядах беруть участь не лише працівники просвітницького сектору, (хто зна, в якому відділі буде працювати той чи інший співробітник), а вміти виступати перед аудиторією має кожен фахівець бібліотеки вузу. На "Днях виробничого навчання" щороку готуються групові консультації та огляди з організації та збереження фонду, обліку й роботи з читачами, ведення ДБА та інше. Життя в університетській бібліотеці ставить працівника перед потребою постійного оновлення знань, оволодіння новими технологіями. Тому за сприяння відділу автоматизації в бібліотеці діє "Школа комп'ютерної освіти". З 2001 року в бібліотеці розпочались заняття з психології "Пізнай себе", які спрямовані на вирішення конфліктів та розкриття нереалізованих можливостей кожного як на роботі, так і вдома. Ми розуміємо важливість проведення занять з групою завідуючих відділами та зав. секторами, тому на заняттях "Школи керівника" знайомимо із чинним законодавством про працю, опановуємо ази менеджменту, проводимо тестування й семінари з практики керівництва й взаємовідносин з підлеглими.

Важливою формою підвищення кваліфікації є конкурси професійної майстерності. Вони спонукають звертатись до професійної літератури й розвивають творчість наших бібліотекарів, дають поштовх інноваціям та виявляють кращих із кращих. Приємно відзначити не лише особисту зацікавленість у оглядах-конкурсах на кращий бібліографічний огляд (1990р.), на кращу тематичну виставку (1989), на кращий масовий захід (1996), конкурс "Вибираємо королеву", а й групову, колективну. Усі пам'ятають огляд-конкурс роботи читальних залів, який довів найголовніший постулат роботи будь-якого трудового колективу: не індивідуальності, а вміло організована робота в бригаді, де враховуються здібності й нахили кожного,- вирішують кінцевий результат.

Одним із засобів підвищення кваліфікації була атестація працівників, яка проводилась 1999 року. Були розроблені Положення та методика проведення, бланки характеристики-відгуку та атестаційного листа. Кожному відділу були рекомендовані списки учбової та регламентуючої літератури. До атестації кожен працівник виконував письмово контрольне завдання за певною темою та складав список використаної літератури, який теж свідчив про знання працівником правил бібліографічного опису та бібліографування. Кожне із завдань письмово рецензувалось, це було підставою для загальної оцінки атестаційної комісії. Атестація проводилась як співбесіда з кожним працівником індивідуально. В підсумках кожному працівникові давались рекомендації, були накреслені заходи щодо покращення роботи бібліотеки в цілому.

Чималому зросту кваліфікації персоналу сприяє проведення бібліотекою науково-практичних конференцій та семінарів. Їх підготовка й організація - надзвичайно трудомісткий процес, що вимагає не лише підготовки виступів з найважливіших для бібліотеки питань, а й узагальнення досвіду, організації книжкових виставок. На цих заходах ми ділились досвідом й накреслюємо стратегію розвитку.

Ось тематика таких заходів:

1987р.	"Удосконалення роботи бібліотек на допомогу учбово-виховному процесу"
1991	Бібліотечні читання, круглий стіл "Слово про біб-

	ліотечну професію”
1992, 30 вересня	Науково-теоретична конференція “Роль вузівської бібліотеки у підготовці спеціалістів”
1995	Науково-теоретична конференція ”Сучасні підходи до теорії та практики бібліотечного обслуговування”
1999, 30 вересня	Науково-теоретична конференція “ Бібліотечне спілкування та етика бібліотекаря”
2000	Науково-практична конференція “ Вузівська бібліотека в епоху електронних комунікацій”
2001, 5 квітня	Семінар “ Бібліотеки - центри науково-інформаційних ресурсів XXI століття”
2001, 18-19 жовтня	Зональна науково - практична конференція ” Інформаційні технології в бібліотеках вищих закладів освіти західного регіону: нові рішення, осмислення підходів та проблем”.

Намагаючись розширити творчі зв'язки з іншими бібліотеками та регіонами України, бібліотека ТУП запрошує до участі в таких конференціях фахівців з різних бібліотек. Остання зональна конференція, проведена на базі бібліотеки, дозволила не лише поділитись власним досвідом, а й довела, що відомча розрізненість бібліотек та бібліотекарів не є перешкодою для налагодження ділового партнерства в проведенні правильної політики в бібліотечній сфері, в системі підвищення кваліфікації, направленої на консолідацію усіх інтелектуальних ресурсів бібліотек для вирішення спільної справи.

Провідним напрямком активного впливу методичної роботи на діяльність бібліотеки є інноваційна діяльність, що полягає в запровадженні у практику прогресивних форм і методів. Але дуже не просто вивчити та втілити на власній базі будь-яку інновацію. Необхідно детально проаналізувати, відібрати краще, а головне - пристосувати й апробувати наявне в наших умовах, бо кожна бібліотека - це свої можливості, своя технологія.

Саме тому створення регламентуючої документації у бібліотеці - важливий напрямок методичної роботи, що забезпечує налагоджений технологічний процес. За роки діяльності методичної служби створена система методичних документів, що охоплює усі напрямки - від загальних – “Положення про бібліотеку ТУП” й правил внутрішнього розпорядку до інструкцій на окремі технологічні цикли. Щороку бібліотека розробляє і редагує близько 20 інструктивно-методичних документів. Важливою допомогою співробітникам бібліотеки буде розпочата робота методичного відділу над створенням повнотекстової БД “Регламентуючі документи”. Можливість в будь-який момент скористатись в локальному режимі будь-яким за бажанням документом, гадаю, скоро оцінить увесь персонал. Система регламентуючих та інструктивно-методичних документів, що прийняті в бібліотеці, надзвичайно важлива як для традиційних бібліотечних технологій, так і для нововведених.

Для керівництва процесом запровадження платних послуг в бібліотеці розроблена система інструктивно-методичних документів, серед яких: ”Положення про платні послуги”, інструкції: ”Про “нічний” абонемент”, ”Про застосування грошової застави”, ”Про матеріальну відповідальність читачів за пошкоджені та неповернені документи” та інші.

Роботі по створенню електронного каталогу бібліотеки передувала розробка пакету інструктивно-методичних документів, серед яких: “ Ретроконверсія каталогів: Методичні рекомендації”, ”Програма ретроспективного вводу фонду в електронний каталог”, графік введення фондів, інструкція по вводу в ЕК, інструкції “Створення предметних рубрик”, інструкція каталогізатора, таблиця елементів бібліографічного опису для заповнення полів, “Методика вводу документа в ЕК: Пам'ятка оператора” і т.п. Створено систему пам'яток користувачам з методики роботи за комп'ютером та пошуку документів в ЕК.

Для методичного відділу бібліотеки питання наукового управління трудовими ресурсами із застосуванням інструментарію менеджменту та маркетингу невіддільне від інших проблем бібліотечної діяльності. Саме тому з 1999 року започатковано проведення досліджень по вивченню бібліотечної професії. Дослідження “Бібліотекарі про себе”, “Професія- бібліотекар”, “Традиції та інновації в роботі бібліотеки: “за” та “проти”, “Бібліотекар як член трудового колективу” дають привід проведення щоразу нових занять з підвищення кваліфікації, більш раціональному розміщенню трудових ресурсів у колективі. Використовуючи будь-яку нагоду для корпоративного вирішення бібліотечних проблем, в травні 2002 року провідні фахівці бібліотеки взяли участь у дводенному семінарі-практикумі “Концепція та стратегія побудови та оптимального розвитку бібліотеки” за участю модератора НТБ НТУУ

КПШ Барабаш С.І., де робота в групах, колективний аналіз сильних та слабких сторін надзвичайно згуртував колектив, дав можливість розставити пріоритети в роботі різних за специфікою, але об'єднаних спільною метою відділів бібліотеки.

Надаючи важливого значення методичній роботі, бібліотека ТУП створила методичну службу у 1988 році, яка, незалежно від того, як вона називалась у різні роки, - чи методичний відділ, чи кабінет, - систематично виконувала усю покладену на неї роботу. До методичної роботи залучались керівники підрозділів, найбільш кваліфіковані працівники, без яких діяльність відділу була б неможлива. Методистам, як колись, так і тепер, одних теоретичних розробок замало. Лише конструктивна співпраця з компетентними у вузьких питаннях фахівцями структурних підрозділів, відповідальність за спільно виконувану справу, готовність до нововведень та їх спільна реалізація дають позитивний результат.

Чи буде в майбутньому існувати методичний відділ? Які будуть у нього обов'язки й на кого буде розповсюджуватись керівництво, - покаже час. Поки що можна констатувати, що обсяг робіт відділу зростає з року в рік. Нові завдання, що ставить перед бібліотекою реформа вищої освіти та гуманізація фундаментальної підготовки фахівців, вимагає модернізації планів бібліотеки, що, зрештою, впливає на зміну асортименту послуг, а звідси – зміну регламентуючих документів, кваліфікації персоналу. Це дозволяє говорити про перспективність методичної служби бібліотеки ТУП. Методисти й надалі будуть надавати бібліотекарям можливість вибору форм та методів праці, збирати для цього усю корисну інформацію, будуть виступати гарантом стабільності збереження бібліотечних традицій та фундаментом усіх нововведень.

З березня 2001 року Бібліотека ТУП стала обласним методичним центром вузівських бібліотек області. Перед методистами розкривається нове поле діяльності.

Команда небайдужих, або наші “перші скрипки”

Яковлева Л.В.

Перший бібліотекар

Той далекий вересневий ранок, 40 років тому, пам'ятають лише солідні і поважні люди, які вперше переступили поріг новоствореного навчального закладу – філіалу Українського поліграфічного інституту. І, напевне, багато з них звернули увагу на молоденьку дівчину з чарівною посмішкою, яка працювала в бібліотеці. Колектив цієї установи налічував лише 4 чоловіка, і тому постать молодого бібліотекаря зразу привертала увагу. Це була Рижук Марія Іванівна.

Умови роботи першого бібліотекаря мало нагадували тепе-решні. Дві невеличкі, холодні кімнатки були зовсім неприс-тосовані до зберігання книжкового фонду і обслуговування читачів. Тепла фу-файка та валянки – це основні атрибути одягу взимку. Але природний оптимізм, комунікабельність, вміння долати негаразди допомага ли Марії Іванівні в роботі і сприяли тому, що бібліотека розвивалась і мужніла.

Народилась Марія Іванівна 25 лютого 1940 року в м.Хмельницькому. Її батько – вчитель за фахом, директор школи, прищепив їй любов до книги, до знань. І тому, одержавши атестат, вона довго не вагалась – вступила до Київського інституту культури, який успішно закінчила і все своє життя присвятила книзі, читачу, бібліотечній справі.

Часи становлення нашої бібліотеки були нелегкі. Всі бібліотечні процеси: такі як комплектування, обробка літератури, формування каталогів, обслуговування читачів були зосереджені в одних руках. Це було досить непросто. Адже вищий навчальний заклад робив лише перші кроки. Потрібно було забезпечити студентів і викладачів підручниками, методичною та науковою літературою. І саме в цей період надзвичайно велику роль відіграла особистість першого бібліотекаря. Її весела вдача, вміння спілкуватися з людьми, бажання працювати, володіння методикою бібліотечних процесів допомагали їй в роботі. Вона була душею маленького колективу. Марія Іванівна часто згадувала ці роки. Вечори відпочинку, поїздки в ліс, спортивні змагання, участь у художній самодіяльності – все це об'єднувало людей, посилювало бажання працювати, робити спільну справу.

З роками змінювався наш вуз, міцніла бібліотека. В 1978 році був створений бібліографічний відділ, де на посаді старшого бібліотекаря стала працювати Марія Іванівна. Робота в новоствореному відділі вимагала здатності орієнтуватись у морі інформації, досвіду, знань, вміння спілкуватися з людьми. Всі ці якості були притаманні Марії Іванівні. Вона з задоволенням вишукувала потрібну для читачів інформацію у великій кількості джерел, які надходили до бібліотеки. Формування систематичної картотеки статей, створення бібліографічних посібників, проведення занять з студентами з бібліотечно-бібліографічних знань, робота з картотекою “Наукові праці викладачів інституту” – це досить неповний перелік справ, в яких брала участь Марія Іванівна. А ще – щоденні відповіді на безліч складних запитів читачів, участь в масових заходах, які проводились у відділі, вимагали від працівників постійно вивчати інформаційні потреби студентів та викладачів інституту, а також неполегливої праці над собою. Всі свої знання та досвід вона віддавала читачам. Їй доручали виконувати найскладніші читацькі запити. І кожного читача, співробітника, колегу вона зустрічала посмішкою, бажанням допомогти. Її людяність, доброта, щирість запам’ятовувалась. Марія Іванівна зробила великий внесок в становлення інформаційно-бібліографічного відділу і розвиток нашої бібліотеки в цілому.

Професійний досвід допоміг Марії Іванівні під час роботи і у відділі комплектування та наукової обробки літератури, де вона працювала з 1984 року на посаді старшого бібліотекаря. Основним напрямком її роботи в цьому відділі була систематизація суспільно-політичної та економічної літератури.

Особисте життя Марії Іванівни не було, на жаль, простим. Після смерті чоловіка вона залишилася з двома маленькими синами – Сашком та Євгеном. Але горе не зламало цю мужню жінку. Одна, без сторонньої допомоги, на мізерну бібліотечну зарплату, вона виростила і вивчила своїх дітей, які стали підприємцями і мають уже свої сім’ї. А щаслива бабуся тішиться двома онуками.

В 1994 році Рижук (Міль) Марія Іванівна пішла на заслужений відпочинок і зараз проживає у Німеччині.

Минули роки. Зросла, змужніла наша бібліотека. Сьогодні вона – одна з найкращих в країні. Новітні інформаційні технології, солідний штат працівників, величезний фонд, просторі читальні зали з сучасним дизайном, де панує затишок і охайність – це дуже коротка характеристика сьогоденної бібліотеки.

Але давайте згадаємо і віддамо належне людині, яка заклала першу цеглину, цього чудового палацу зі звучною назвою – Бібліотека Технологічного університету Поділля.

Т.К. Оницьук

Перша завідувачка бібліотекою.

Відзначаючи 40-річний ювілей бібліотеки університету, ми згадуємо тих, хто починав її створювати, знаходився біля її витоків.

Перша завідувачка бібліотекою, Катерина Степанівна Степанець, працювала тут 19 років. Народилась вона в Мордовії, росла і навчалась в Челябінській області, закінчила 2 курси філологічного факультету Челябінського педагогічного університету. В 1945 році, одружившись, виїхала у Білорусію. Тут вона вперше звела Катерину Степанівну з бібліотечною справою, якій вона залишалась відданою все своє життя: вона почала свою трудову діяльність завідувачкою бібліотекою військової частини, де служив її чоловік. Переїхавши в 1953 році на постійне місце проживання в місто Хмельницький, Катерина Степанівна набиралась досвіду роботи з книгою в системі освіти, очолювала шкільні бібліотеки Чорного Острова, Ярмолинець.

З 1965 року К.С. Степанець розпочала роботу в бібліотеці Технологічного університету Поділля (тоді - філіал загальнотехнічного факультету Українського поліграфічного інституту, пізніше – технологічний інститут побутового обслуговування). Почала працювати бібліотекарем разом із Міль М.І., потім в бібліотеку із методичного відділу інституту прийшла Н.Б. Беднарська. В 1966 році вступила до Київського інституту культури. Разом з нею навчались Н.Б. Беднарська, М.М. Ветухова. Поєднуючи практичну роботу в бібліотеці із заочним навчанням, виявляла неабиякі організаторські зді-

бності. В 1967 році Катерина Степанівна стала завідуючою. Довелося вчитися керувати людьми, бачити і вирішувати різні проблеми, знаходити вихід із складних ситуацій.

Відомо, що бібліотека починається з комплектування. Очолюючи невеликий колектив, К.С. Степанець, енергійна і працьовита людина, взяла на себе одну з найважливіших ділянок – комплектування і формування фондів. Катерина Степанівна їздила в бібліотеки Львівського політехнічного інституту, Харківського політехнічного та авіаційного інститутів, сама відбирала підручники для бібліотеки. Так, з Харкова вона відправила залізницею в Хмельницький цілий контейнер книг. Бібліотеки Львова і Києва надсилали посилки поштою.

Нелегка праця керівника, але вона вимагала в молодій і завзятої Катерини Степанівни багато сил та уваги до всіх інших напрямків роботи: контролювала облік, обробку та каталогізацію, займалась бібліографічною та масовою роботою, допомагала в обслуговуванні читачів, в розстановці фонду, сприяла покращенню матеріально-технічної бази бібліотеки.

Завдяки зусиллям Катерини Степанівни та всього колективу, за підтримки керівництва вузу фонд бібліотеки у 1972 році зріс у 10 разів і складав 196,5 тисяч примірників. Змінювався і його склад: хоча навчальна література займає більшу частину, зростає кількість наукової, довідкової літератури. Важливе місце посідає періодика, особливо наукова. Бібліотека комплектується художньою літературою, виданнями з мистецтва та спорту, книгами на іноземних мовах. Збільшується кількість читачів, відвідувань, книговидач. Всі ці питання постійно перебувають у полі зору завідуючої, під її пильним контролем.

Багато уваги приділяла Катерина Степанівна розвитку структури бібліотеки, науковій організації праці. Якщо спочатку в бібліотеці був лише один відділ, то з роками функціонувало вже 4: комплектування і обробки літератури, інформаційно-бібліографічний, книгозбереження, відділ обслуговування. Проводиться перерозподіл фонду між новоствореними підрозділами: двома абонементами /молодших та старших курсів/, читальними залами навчальної і наукової літератури та періодики, абонементом художньої літератури.

В 1978 році ректорат приймає рішення про будівництво окремого дев'ятиповерхового будинку для бібліотеки. Проект нової будівлі розроблявся за активної участі К.С. Степанець. Зводилась будівля силами студентських загонів протягом 10 років, і зараз вона височіє поруч з навчальними корпусами та гуртожитками, радуючи і притягуючи до себе студентську молодь.

Розуміючи необхідність проведення виховної роботи серед студентської молоді, К.С. Степанець тримає в полі зору організацію і підготовку різноманітних масових заходів. Відповідала за цю роботу старший бібліотекар В.О. Ткач, яка працювала в тісному контакті з деканатами і кафедрами університету. Щороку проводилось понад 10 масових заходів для студентів.

К.С. Степанець часто згадує своїх надійних помічників та однодумців: Н.Б. Беднарську, С.І. Поробок, М.М. Ветухову, А.А. Левандовську та ін., які були поряд з нею протягом багатьох років.

Катерину Степанівну поважали в інституті. Під час зборів та урочистостей вона завжди була в президії. Її праця належно оцінена: вона ветеран інституту, нагороджена Почесною грамотою Міністерства вищої і середньої освіти СРСР (1970 рік), двома відзнаками переможця у соціалістичному змаганні, медаллю "Ветеран праці" та багатьма Почесними грамотами.

Ішли роки. У 1984 році перша завідувача бібліотекою Катерина Степанівна Степанець пішла на заслужений відпочинок... 19 років свого життя, праці, душі, енергії віддала вона бібліотеці. Починала рядовим бібліотекарем; працюючи, отримала вищу освіту, стала керівником, багато зробила для становлення, розвитку бібліотеки, створення та організації її колективу.

Сьогодні Катерина Степанівна – приємна, толерантна жінка, мати двох дорослих синів, бабуся і прабабуся. Передає дітям і онукам свої знання, великий життєвий досвід, любов до книги, яку пронесла через все життя. Спілкується з іншими ветеранами, разом пригадуючи минуле.

Працівники бібліотеки і тепер з теплотою та вдячністю згадують першого керівника книгозбірні.

Ветерани бібліотеки

Місяць вересень 2002 року - святковий для нашого вузу, а також і для бібліотеки – виповнюється 40 років з часу їх заснування. З нагоди такої річниці пошануємо наших найстаріших працівників. Це перше покоління працівників бібліотеки залишило після себе непересічне враження як про людей знайомих і надійних, які завжди старалися професійно виконувати свою роботу. Перед нами - калейдоскоп неповторних облич та ситуацій.

Так склалося, що першу стежку широкої дороги до нашої бібліотеки проклала незабутня Марія Іванівна Міль (Рижук). Оптимістична, співуча, з добрим серцем і відкритою душею. Перші записи в інвентарній книзі, перші студенти, перша передплата на періодику - усе було першим у молоденької, чорнявої Марії Іванівни. І так працювала з книгою, читачами кожного дня поспіль тридцять років. Була М.І.Рижук першою з когорти перших.

Час ішов, бібліотечний фонд поповнювався, і на допомогу прийшла Ніна Броніславівна Беднарська. Робота в бібліотеці вимагала спеціальних знань. Вчилася у інституті культури.

Освіта допомогла впевненіше стверджуватися. З часом проявилися організаторські здібності - багато років працювала на посаді заступника завідувачої. Наполегливість до впертості, обов'язковість – це її єство. А загалом за плечима Ніни Броніславівни - 30 років бібліотечного стажу.

Степанець Катерина Степанівна – перша завідувача нашої бібліотеки. 18 років вона очолювала цей вузівський підрозділ. Організовувала роботу перших відділів – обслуговування, комплектування, бібліографії. Без чванливості і претензій працювала у всіх відділах, де потрібно було допомогти і проконтролювати водночас. Вчилася керувати людьми, бачити і вирішувати різні проблеми, вчасно і розумно знаходити вихід із складних ситуацій. Оптимізм та діловитість у роботі і житті допомогли їй по виході на пенсію ще деякий час працювати.

Вже немає на цьому світі Пронгішевої Марії Микитівни і Тютик Надії Трохимівни. Ці невтомні трудівниці своєю працею зробили вагомий внесок у розвиток бібліотечної справи. Працювали у відділі комплектування, добре виконували свою роботу. Колеги з теплотою згадують їх працелюбність і душевність.

Валентина Лук'янівна Остах і також весь час працювали у відділі бібліотекарі завжди якісно і обов'язків. Усі в бібліотеці знали їх разом з тим доброзичливих і чуйних

Неля Євгеніївна Марчук 25 років відділу обслуговування. Дивувала її втручатися. Знала всіх викладачів налагоджувала зв'язки з кафедрами, бачила, усім хотіла допомогти, не але й сама вантажила, видавала бібліотеці, ділиться своїм багатим

25 років мала серйозну ділянку – очолювала інформаційно- вона доклала чимало зусиль для тісної співпраці бібліотеки з деканатами і кафедрами та у 1984-1986 роках запропонувала нові форми роботи: "День кафедри", "День спеціаліста". Це було цікаве і корисне нововведення; такі форми роботи удосконалюються і продовжуються в книгозбірні й сьогодні.

Рідкісний дар трудівниці був у Любові Василівни Махнюк, людини ініціативної, відповідальної, яка завжди у творчому пошуку. Вона 13 років опікувалася читальним залом наукової літератури. Усе життя працювала багато, важко, але, що відмітно, вміла жартувати, любила пісню. Проста і доступна у спілкуванні, завжди знаходила підхід до співробітників. Мудрість і рішучість забезпечували їй успіх у виконанні наміченого. Сьогодні Любов Василівна – бажана гостя бібліотеки у свята і в будні; подивується різючим прогресивним змінам в роботі колег, поцікавиться новинами, розповість про життя, прочитає власні вірші про сьогоднішня.

Галина Дмитрівна Дитинюк комплектування. Ці працюючі добросовісно ставились до своїх як вимогливих і принципових, а трудівниць.

була незамінною завідувачкою енергійність, бажання у все навчального закладу, "воювала" з боржниками, усіх тільки організувала роботу, книги. Вона і сьогодні працює в досвідом з молодими.

роботи Слава Федорівна Кручко бібліографічний відділ. Саме

Клавдія Сергіївна Колесник, Зіна Михайлівна Москалюк, Інна Антонівна Карпенко трудилися 20 років як бджілки, щедро постачали інформацію тисячам студентів, обслуговуючи їх на абонементях. Легко і природно було з ними спілкуватися.

Поважали студенти справедливую і порядную Лідію Сидорівну Тимошенко. Вона чудово орієнтувалася у морі книг, завжди радила, як краще скористатися інформацією, уміло це аргументувала. Шанували Лідію Сидорівну в колективі за її працелюбність, м'який характер, спокійну вдачу, лагідну посмішку.

“Найближчими десятиліттями ніщо не замінить людині книгу,- таке внутрішнє переконання Старостки В.О.- Треба тільки вміти шукати. А хто шукає, той обов'язково знайде.” Ось і знайшла собі Валентина Олександрівна роботу та професію, якими була задоволена 25 років. Працювала у відділі наукової обробки літератури, згодом – очолювала відділ книгозбереження, пізніше видавала підручники студентам старших курсів. Любила чіткість і порядок, ділилася з молоддю професійними знаннями, багатим досвідом. Безкомпромісна і пряма, працелюбна і відверта, з добрим серцем і невгамовним характером – такою пам'ятають її колеги.

Марія Михайлівна Ветухова прийшла працювати до нас після закінчення школи у 1965 році. Бібліотека ще знаходилася у 2-му корпусі. Не один переїзд бібліотечного фонду зазнали її руки. Працювала у відділі комплектування; одержала вищу спеціальну освіту, після чого очолила відділ. Надійна і щира людина, знаючий фахівець, вона вміла делікатно навчити, підказати. Була завжди весела, із піснею на вустах. За щедрю душу і гострий розум поважали її працівники бібліотеки.

Світлана Іванівна Поробок працювала з 1972 року в читальному залі у 3-му корпусі. Розуміла студентів, які відчували споріднену душу, бо сама була щойно зі студентської лави. Завжди толерантна і ввічлива, гарна і привітна, мала пошану співробітників і студентів.

Алла Адамівна Левандовська почала працювати бібліотекарем, а вийшла на пенсію з посади зав.відділом комплектування. Формування фонду бібліотеки – таким важливим був її головний обов'язок. Працювала старанно, відповідально; чітко вела всю документацію. Не конфліктує ні з ким, ніколи не принижувала гідність, залишаючи шанс для виправлення, а також не забувала і похвалити підлеглого. Контактність, повага до особистості, людяність - такі риси характеру були властиві Аллі Адамівні. Її дуже поважали у колективі, цінували її внесок в загальну справу.

Валентина Олександрівна Ткач віддала роботі в бібліотеці чимало років. Серйозна і відповідальна, надійна й ініціативна, цілеспрямована і впевнена - такі риси її особистості дозволяли доручати їй найважливіші ділянки роботи. Саме вона започаткувала в нашій бібліотеці роботу міжбібліотечного абонементу, що надало можливість науковцям навчального закладу користуватися літературою бібліотек всієї країни. Валентина Олександрівна починала методичну роботу, відповідає за проведення масових заходів. Розумна, приємна у спілкуванні, багата у своєму внутрішньому потенціалі, вона викликає повагу оточуючих. Зараз В.О. Ткач працює викладачем університету, є постійним читачем і добрим другом нашої бібліотеки.

Непомітно летять роки. Багато людей працювали в бібліотеці. Всіх і не запам'ятати. Але є такі особистості, які залишили помітний слід. Педантична і завзята Ніна Петрівна Березюк опікувалася службовим каталогом. Дементьєва Марія Олександрівна була зачинателем відділу книгозбереження. Таміла Володимирівна Івашкова організувала сектор науково-технічної документації. Белінська Зоя Степанівна вміло працювала з книгою, проводила огляди, бесіди, вона підкоряла всіх своєю щирістю та безпосередністю. Чарівна Станіслава Йосипівна Федорук була завжди спокійна і врівноважена в турботах про студентство. Відкрита, емоційна Валентина Миколаївна Сарана не ховалася за спину інших. Снігур Антоніна Василівна завжди на високому професійному рівні проводила масові заходи з читачами бібліотеки.

Спогади, почуття і слова вдячності тим, чия молодість минула в нашій бібліотеці... Найкращі, найцікавіші роки цих людей залишилися тут. Ветерани - як стрижень майбутнього бібліотеки. Ми цінимо і шануємо своїх учителів, наставників. Вони проклали глибоку колію на шляху нашого розвитку до бібліотеки нового типу. Їхній досвід спонукає оберігати, утверджувати і розвивати найкращі традиції і творчі зусилля всього колективу.

Директор і покликання, і доля.

Ось уже 18 років поспіль гічного університету Поділь-Петрицька. Ювілей бібліо-для огляду пройденого шля-підсумків, окреслення оріє-

Ці роки вмістили в собі і книгозбірні в різних непри-будівництво нового багато інших великих та кажучи, і складається життя

очолює бібліотеку Техноло-ля Валентина Михайлівна теки – цілком доречний при від ху, підбиття деяких нтирів та перспектив.

нелегкі часи виживання стосованих приміщеннях, і бібліотечного корпусу, і переїзд, малих подій, з яких, власне директора та її підлеглих.

Для директора бібліотеки його робота – більше ніж виконання посадових обов'язків. Тут неможливо обмежитися годинами і конкретними обсягами завдань, так само, як і неможливо регламентувати життя.

Доля Валентини Михайлівни пов'язана з книгою. Любов до книги привела її в обласну наукову бібліотеку – перше місце роботи. 6 років віддала бібліографічному відділові. І далі Валентина Михайлівна жодного разу не зрадила книзі. Рідною домівкою на 18 років став для неї обласний бібколектор. Авторитет здобувався працею. Успішну роботу цього колективу було неодноразово відзначено урядовими постановами та наказами. Валентину Михайлівну нагороджено орденом "Знак Пошани".

До бібліотеки тоді ще інституту побутового обслуговування Петрицька В.М. прийшла як досвідчений фахівець і керівник. І це стало відчутно зразу, хоча організаційна робота, якою вона займається, широкій громадськості відома мало, і захоплення не викликає. Невтомність, допитливість, відкритість, постійний потяг до нового, ґрунтовний діловий підхід до всіх без винятку справ – усе це створює навколо Валентині Михайлівни якусь особливу творчу атмосферу. Поруч з нею цікаво працювати. Її вміння знайти спільну мову з абсолютно різними людьми просто вражає. Головна запорука успіху – спокій, врівноваженість, доброзичливість.

В нашому колективі Валентина Михайлівна працює самовіддано і натхненно, не даючи собі поблажливості. Вона весь час у пошуку, виступає ініціатором всього нового та прогресивного, що запроваджується в бібліотеці. Той досвід, що має, щедро передає колегам. Цінує працю, творчі знахідки й інших. З особливою теплотою згадує Рибалко Р.М., з якою пліч-о-пліч працювала довгі роки.

Бібліотека – родовище книг, неперевершений засіб людського спілкування, тому, окрім нагородження фондів директор на чільне місце ставить роботу з читачами. Колись на фронтонах середньовічних книгозбірень писали: "Тут мертві живуть і німі розмовляють". Тож у розважному читацькому колі ми відзначаємо різні дати і живих класиків, і тих, хто вже за межею буття.

Бібліотека не раз ставала в нагоді багатьом – від студентів до академіків. Вона забезпечує їх оперативною інформацією, глибокими систематизованими знаннями. Завдяки автоматизації нині книгозбірня перетворилася в потужну інформаційну установу. І в цьому – великий внесок В.М. Петрицької.

Валентина Михайлівна – оптиміст. Живить цей оптимізм її вроджена сміливість, гострий розум, високий професіоналізм і віра в краще майбутнє. Її лагідна посмішка, непогамовна енергія і доброта – від любові: до людей, до своєї сім'ї, а головне – до тієї справи, якій вона присвятила багато років життя. Шляхетність, порядність, людяність директора створюють в колективі позитивний моральний клімат. Навіть уявити складно, яка це непроста справа – керувати жіночим колективом. Уважним ставленням до особистих проблем кожного, вмілою розстановкою кадрів, толерантною поведінкою Валентині Михайлівні вдається попередити виникнення конфліктних ситуацій.

Керівник за покликанням, Валентина Михайлівна стверджує: "Справа має бути до душі. Це додає сили". І хоча життя директора бібліотеки не буває легким і безхмарним, наш лідер – щаслива людина. Бо, попри всі негаразди, той, хто натхненно займається улюбленою справою, – справді щаслива людина.

Складно перерахувати всі справи, яким віддає свій час та частку власного серця, небайдужого і щирого, ця на громадськість заангажована жінка.

В житті Петрицької В.М. є робота, дім, книги. А ще вона надзвичайно любить природу, шукаючи гармонії власної душі зі світом. Вирощує багато квітів. Квіти – то пожива для душі, ліки, розрада. А любов до класичної музики підносить її над буденністю, над усім суєтним, потворним і злим.

На білому полотні Долі є все: і праця, і пісня, і роздуми. Творчої наснаги, вічної весни душі, щирого товариства зичимо Вам шановна Валентино Михайлівно, ми – колеги та співробітники.

Чабан К.А.

Із роду бібліотечного.

Небагато знайдеться в колі бібліотечних працівників тих людей, які змогли б із гордістю сказати: "Я – із династії бібліотекарів. Довелось мені спостерігати, як на прохання представитись ця жінка в числі перших достоїнств сказала, що вона – із династії бібліотекарів. Так, цим званням пишається не лише вона, це гордість усієї бібліотеки Технологічного університету. Айвазян Олена Борисівна – заступник директора, молодий, ініціативний керівник. Свій шлях у професію вона розпочала у віці набагато молодшому від того, як це робить більшість із нас.

Відома в бібліотечних колах мати Олени Борисівни – Билинка Леокадія Іванівна тривалий час працювала директором розгалуженої системи міських бібліотек. Працювала в бібліотеці й бабуся Олени Борисівни. Тому щодо майбутньої професії сумнівів не було. Вибір був не випадковий, а за покликом душі, за сімейною традицією.

Тому й вступила Олена Борисівна 1978 року до Кам'янець – Подільського училища культури, а 1987 року у Київському державному інституті культури здобула вищу бібліотечну освіту.

До вузівської бібліотеки прийшла вона на роботу 1984 року в один із найскладніших та найголовніших підрозділів - відділ обслуговування. Найскладніших, бо фонд бібліотеки тодішнього технологічного інституту складала переважно технічна література. Олена Борисівна працювала бібліотекарем на видачі, бібліографом, тому добре знайома з повсякденними турботами та проблемами бібліотеки, з потребами та особливостями задоволення інформаційних запитів і студентів, і науковців.

За 18 років роботи у книгозбірні О.Б. Айвазян виросла як досвідчений фахівець, умілий організатор, ініціатор впровадження нових ідей та технологій. Енергійна та цілеспрямована, готова до будь-яких радикальних нововведень, вона добре розуміла нагальну потребу бібліотеки саме технічного вузу у запровадженні автоматизованих технологій. Тож активно сприяла цьому процесу у бібліотеці, більше того, вона сама однією з перших освоїла навички роботи на комп'ютері, й сьогодні він став просто незамінним для Олени Борисівни, - чи по роботі з кадрами, чи для написання виступу, чи для спілкування з колегами з-за кордону через Інтернет.

Уже 8 років поспіль Олена Борисівна виконує нелегкі обов'язки заступника директора. Вона завжди завантажена бібліотечними турботами. Інколи просто дивується, як ця людина встигає одночасно займатися стількома справами. В кабінет її постійно заходять співробітники - хто за касовою книгою, хто вирішити певне технологічне питання, хто за порадою. Безліч справ і щоденний аналіз діяльності установи. Адже саме Олена Борисівна виробляє рекомендації для покращення діяльності бібліотеки, розробляє плани – поточні та річні. А ще близько 8 років вона - член профкому університету, де кожен раз намагається довести, що колектив бібліотеки – це такий же підрозділ вузу, як, скажімо, кафедри. І розподіл заохочень до свят, літніх путівок чи участь у спартакіаді не має відбуватись без участі невеликого порівнянно з університетом, але від того не менш важливого колективу книгозбірні.

В арсеналі роботи заступника директора – нові форми й методи роботи з персоналом, засновані на практиці менеджменту. Й не дивно, адже Олена Борисівна – постійний учасник шкіл, семінарів і тренінгів, конференцій та різноманітних міжнародних програм. Нездарно представляла вона досвід роботи бібліотеки з різних напрямків на цих поважних форумах, чим сприяла формуванню позитивного іміджу бібліотеки в очах світового бібліотечного співтовариства. Її виступи не залишають байдужими нікого. Якось на конференції Української бібліотечної асоціації Олена Борисівна зачепила "неавтоматизовані" проблеми вузівської бібліотеки, так би мовити, зворотній бік нашої діяльності, про які на тлі успіхів інформаційних технологій багато бібліотек воліють краще замовчувати. І раптом

серед більш як сотні представників різних регіонів України, які в цілковитій тиші слухали повідомлення “з провінції”, почали сипатись питання від директорів бібліотек різного відомчого підпорядкування... Так, думка практиків не лише столичних, а й з різних регіонів, повинна обов’язково враховуватись при формуванні бібліотечної політики. Напевне, не випадково Айвазян О.Б. обрали членом президії УБА.

Олена Борисівна дбає про раціональну структуру та розміщення кадрів, удосконалення планування та звітності підрозділів, оптимізацію роботи певних технологічних ділянок. Тож усе, що вона десь почула чи побачила, намагається запровадити не лише у власній роботі, а й у практику завідуючих відділами своєї бібліотеки. Свідчення цього – хоч би останній дводенний семінар – практикум для колективу бібліотеки “Концепція та стратегія побудови та оптимального розвитку бібліотеки ТУП”, де провідні фахівці навчались складати імідж – профіль бібліотеки, займались самопрезентацією й рекламою, аналізували у групах сильні та слабкі сторони в роботі установи й відповідно до цього складали плани на майбутнє.

Молода й енергійна, віддана бібліотечній справі, вона ніколи не зупиняється на досягнутому. Навпаки, кожна новація бібліотеки для неї – сходинка до чогось ще кращого та досконалішого. Вона ініціювала випуск буклету бібліотеки, тепер у планах - більш масштабні рекламні заходи: книга і відеофільм, над якими працюють творчі сили бібліотеки, а згуртувати та об’єднати їх, враховуючи нахили кожного члена команди, - одне із її численних умінь.

Конкретна та ділова, вимоглива до підлеглих, О.Б. Айвазян заряджає оптимізмом і творчим підходом до багатьох питань в роботі бібліотеки. Може невимушеною посмішкою спонукати до поміркованості й ініціативи, навіть в напружених ситуаціях ділового обговорення схилити на свою позицію будь-кого.

Турбот в Олені Борисівні вистачає і вдома. Має гарну сім’ю: чоловіка Михайла, сина Євгена та доньку Катерину. Діти – це її радість, гордість та надія. Тож переживає щодня не лише за їх навчання у школі; малеча займається ще музикою й танцями. А допомагає їм бабуся, що й сама має хист до співів. Леокадія Іванівна, що полишила бібліотечні турботи,- активна учасниця самодіяльного хору ветеранів, з яким не раз вирушала у гастролі аж до Києва. Вона, коли дочка на роботі, водить онуків до спецшкіл, готує з ними домашні завдання. Ну, а радість успіху, звичайно, ділять усією сім’єю. Радіє тато й мама, бабуся та дідусь дитячим перемогам. Зві-дси йде натхнення, що звеселяє душу й дає поштовх новому запалу й енергії.

Така вона, Олена Борисівна Айвазян, мама й дружина, бібліотекар і керівник. І бібліотека для неї – не просто данина традиції чи професія. Хто б заглянув до неї у читацький формуляр, переконався б, що, очевидно, тут слід шукати причини її професійної ерудиції та художніх смаків. Напевне, ця любов до книжкової мудрості, що закладена батьками, й спричинила вибір роду занять на все життя.

А ще любить Олена Борисівна гарно і змістовно відпочити. І не лише вдома чи з друзями, але й в колективі, де проводить більшу частину часу. Організуючи вечори, зустрічі, ювілеї, завжди сама бере у них активну участь, заохочує підлеглих.

Усе це зміцнює авторитет Олені Борисівні, стабілізує стосунки, дозволяє бути попереду всього, що відбувається в бібліотеці університету. І не будемо гадати, який фактор переважив й вплинув більшою мірою на визначення її життєвого шляху, чи любов до книги, чи данина традиції, чи інше. Вона досягла тих вершин професійної майстерності, з яких можна з гордістю заявити : “Я – із династії бібліотекарів”.

Фоміних В.В.

Захоплена своєю справою

Бібліотека Технологічного університету Поділля посідає сьогодні належне місце у сучасному інформаційному суспільстві. Тут створено розгалужену локальну мережу з 44 комп’ютерів. На основі програмного забезпечення “УФД. Бібліотека” проводиться автоматизована обробка нових надходжень, підтримуються БД бібліотеки, співробітники проводять автоматизоване обслуговування користувачів, облік виконаної роботи на усіх технологічних ділянках. Головну роль у всіх цих процесах відіграла заступник директора з автоматизації Глухенька Валентина Олексіївна.

Ніколи не мріяла Валентина Олексіївна, що працюватиме в бібліотеці. Все сталось випадково. До бібліотеки університету Валентина Олексіївна прийшла в 1997 році. Думала – ненадовго. Бо не кожен

кваліфікований інженер-програміст погодиться працювати за бібліотечну зарплату. Проїшов місяць, рік, і стало зрозуміло: піти звідси неможливо. І дуже важко навіть пояснити, чому. Напевне тому, що вона – справжній ентузіаст своєї справи. І розпочавши нову ділянку, потім уже просто не може кинути її напризволяще. Хоч би які там не малювали перспективи у інших установах, хоч би що не обіцяли.

Родом Валентина Олексіївна з Луганщини, з шахтарських країв. Після закінчення Київського Полтехнічного інституту, у 1984 році, приїхала за направленням до Хмельницького. 12 років пропрацювала на посаді інженера у відділі головного конструктора заводу “Катіон”. У 1995 році очолила відділ автоматизації обласної наукової бібліотеки ім. Островського, а в червні 1997 року перейшла працювати до бібліотеки університету. І хоч були в бібліотеці перші спроби ведення електронного каталогу (в 1992 році встановлено першу ЕОМ “Mazovia CM 11914” у відділі комплектування), проте справжнього розмаху автоматизація бібліотеки набрала саме після приходу Валентини Олексіївни. В 1997 році за її рекомендаціями придбано декілька комп’ютерів, принтерів, розпочато установку бібліотечної мережі. Саме вона наполягла, щоб у штаті бібліотеки були інженери та програмісти, техніки та оператори. В 1998 році очолила створений відділ автоматизації. Завдяки її наполегливості, ви-могливості до себе та до колег по роботі відділ перетворився в один із найсучасніших центрів автоматизації бібліотечних процесів.

Зрозуміло, що для забезпечення автоматизації бібліотечних процесів потрібен був програмний продукт. Після ретельного вивчення переваг і недоліків різних програм Валентина Олексіївна порекомендувала зупинити вибір на системі Українського Фондового Дому “Бібліотека”, яку зрештою й придбали у серпні 1999 року. Ця програма дає змогу автоматизувати всі технологічні процеси та працювати в мережі одночасно великій кількості користувачів.

Валентина Олексіївна - людина неординарна, захоплена своєю роботою, не дає нікому нудьгувати, зацікавлює всіх своїми ідеями. Вона - реалістка, не боїться новизни і складностей у будь-яких справах. Самій не раз доводилось знайомитись із тонкощами різних бібліотечних технологій і опанувати незвичні для себе бібліотечні знання. А потім, виробивши спільно із бібліотекарями рішення, ламати певні стереотипи мислення.

У бібліотекарів при впровадженні автоматизованих процесів у роботу іноді виникали складнощі, непорозуміння. Валентині Олексіївні доводилось докладати чималих зусиль, щоб усунути їх, вона терпляче роз’яснювала всім переваги нових технологій. Під її керівництвом працівники відділу автоматизації навчали бібліотечний персонал роботі на комп’ютерах, допомагали із консультаціями, заспокоювали. Так, саме заспокоювали, бо майже кожен, навіть готовий уже сісти за комп’ютер психологічно, відчував страх та невпевненість.

Поступово автоматизація охопила всі технологічні процеси бібліотеки. Зараз кожен бібліотекар, що працює на персональному комп’ютері із задоволенням, уже не сприймає старих методів й технологій.

З кожним днем коло обов’язків Валентини Олексіївни розширюється, бо розростається перелік тих питань, які ставить перед собою бібліотека. Оновлюється та модернізується технічна база, створена Web-сторінка бібліотеки, вимагає наповнення та нового дизайну, системи гіперпосилань і т.п. Освоєння бібліотекою нових інформаційних ресурсів для обслуговування користувачів потребує кваліфікованих консультацій та роз’яснень. Все це вимагає щоденного пошуку. Тримати руку на пульсі життя їй допомагає знайомство з новою літературою, з досвідом інших бібліотек. При цьому Валентина Олексіївна завжди готова вислухати будь-які пропозиції бібліотекарів, адже розуміє, що основне призначення нових технологій у бібліотеці – розширити інформаційні можливості установи й полегшити технологічні процеси.

З вересня 2000 року Глухенька Валентина Олексіївна обіймає посаду заступника директора з питань автоматизації. Її інструментар – це постійний аналіз: як читачі використовують інформаційні ресурси, які БД користуються попитом, а які – ні, що потребує додаткової реклами, а від чого, навпаки, потрібно відмовитись, що удосконалити. Всі сильні та слабкі сторони автоматизації бібліотеки Валентина Олексіївна виносить на розгляд ради при директорі, методичну раду. І її пропозиції заставляють змінювати багато ділянок роботи.

Вона частий гість багатьох бібліотечних форумів та конференцій. Була учасником наукових обласних, республіканських та міжнародних бібліотечних конференцій, в тому числі - 8-ї Міжнародної Конференції "Крим 2001". Підготувавши доповідь на тему "Предметний рубрикатор як невід'ємний елемент електронної бібліотеки", в 2002 році Валентина Олексіївна виграла грант Міжнародного Фонду Відродження – поїздки на 9-ту Міжнародну Конференцію "Крим – 2002". Своєю ініціативністю, наполегливістю, професіоналізмом довела життєздатність своїх задумів. І тепер нашу бібліотеку знають не лише у місті та області, а й по всій Україні та за її межами.

Постійно у пошуку, постійно в навчанні. На "відмінно" склала кандидатський іспит з філософії, займається науковою роботою. З усмішкою каже Валентина Олексіївна, що вчиться все своє життя: вчилася спочатку сама, потім, як кожна матір, все те ще раз повторювала, коли діти ходили до школи, а потім і до університету. Гордістю Валентини Олексіївни є її діти: дочка Ольга, яка теж працює в бібліотеці та син Антон. Обоє - студенти Технологічного.

Незважаючи на те, що Валентина Олексіївна повністю віддає себе роботі, науці, сім'я у неї - на одному із перших місць. З великим задоволенням разом із чоловіком Аркадієм вони займаються дачею, вирощують та селекціонують різні сорти городини.

Хоча в бібліотеці ТУП Валентина Олексіївна недавно, та для нас вона спершу - досвідчений інженер, з яким можна порадитись і попросити консультації з тих питань, без яких зараз просто неможливо уявити нашу бібліотеку. Це принциповий і наполегливий керівник, справжній лідер та знавець своєї справи. Тільки так, певне, можна досягти успіху, коли неухитно дотримуєшся головної своєї мети - зробити бібліотеку сучасною інформаційною установою, доступною будь-якому користувачу її ресурсів. Такий шлях обрала Валентина Олексіївна у 95-му, вона не поступилась своїм принципам донині. І ми раді, що такі люди працюють у нашій бібліотеці, в нашому колективі.

Ищенко Л.І., Майстрок С.В.

Красива душею, сповнена енергії.

Тетяна Костянтинівна Онішук – заступник директора бібліотеки. До цього тривалий час працювала завідуючою одного із найбільших відділів бібліотеки – природничо-технічної літератури. Це надзвичайно цілісна особистість, людина ділова, совісна й порядна.

Бібліотекарем вона стала не відразу. Народилася в Рязані, закінчила Волгоградський університет, отримала освіту педагога-філолога. Трудову діяльність розпочала в 1968 році шкільним вчителем. Пізніше працювала заступником директора книжкового магазину. Тут Тетяна Костянтинівна вперше побувала в оточенні "моря" книг і тоді навіть не уявляла, що залишиться з книгами назавжди.

Переїхавши з сім'єю на Україну, в місто Хмельницький, вона серпневого дня 1982 року вперше переступила поріг бібліотеки Технологічного інституту побутового обслуговування.

Починала бібліотекарем у читальному залі, ознайомлювалась з великим фондом, профілем вузу, потребами читачів. Велику допомогу надавали їй ветерани Л.В. Махнюк, Н.Є. Марчук, знайо-

млячи з секретами бібліотечної роботи.

З роками приходив досвід. Вивчаючи бібліотечну справу, Тетяна Костянтинівна набувала фахової майстерності. У 1986 році була призначена завідуючою відділом наукової літератури. Вдумливо працювала з викладачами, науковцями інституту. Разом із працівниками відділу впроваджувала нові форми роботи: зустрічі з цікавими людьми, інформування кафедр, дні відкритого доступу до фонду, "Договори співдружності" із студентськими групами та інші.

Тетяна Костянтинівна - жінка-керівник, яку жартома чи все-рйоз багато співробітників книгозбірні називають "мамою". За фахом педагог, вона щедро ділиться набутими знаннями з молодими, бо знає, як їм потрібний досвід. У перекладі з латинської "Тетяна"- жінка, що облаштовує, упорядковує, налагоджує. Такі риси і допомогли Тетяні Костянтинівні створити відділ, який є кузнею кадрів бібліотеки. Багато працівників нашої бібліотеки завдячують саме Тетяні Костянтинівні умінням працювати, організувати. Саме з її відділу вийшли завідуючі відділами: гуманітарних знань - Р.В. Драчук,

економічної літератури - О.М.Великосельська; а також заступник директора О.Б.Айвазан. Вони працюють високопрофесійно, впроваджуючи нове, а також застосовуючи набуте раніше.

За свій 20-тирічний трудовий шлях Тетяна Костянтинівна керувала колективом розгалуженого відділу, зараз вирішує внутрішні питання усієї бібліотеки. Вона все робить з настроєм й щиро. Ця чарівна жінка напрочуд уміло контактує з суворими докторами та кандидатами наук. Вони просто капітулюють перед її сяючою посмішкою. Гуманітарій за освітою, технік за покликанням - така наша Тетяна Костянтинівна.

Неодноразово її обирали профгрупоргом численного колективу бібліотеки. Вона і зараз на цій нелегкій, але такій потрібній ділянці. Це чималий клопіт, але вона нічого не обминає, не залишає байдужою. На всіх у неї вистачає тепла, терпіння і уваги. Чуйна, добра і завжди привітна, дасть пораду, жартома зніме нервові збудження, не дозволить занепасти духу.

Тетяна Костянтинівна завжди приваблива: і як завідувачка відділом, і в різних ролях на бібліотечних вечорах відпочинку, адже вона є їх талановитим режисером-постановником. Завдяки її невгамовній енергії буденні дні бібліотеки змінювалися святковими: і взимку, під Новий рік з подарунками від Діда Мороза, і весною, на 8 Березня, з першими весняними квітами. Людина вона надзвичайно цікава, інтелігентна, чуйна. Душа її живе поезією Дмитра Павличка, піснею Ніни Матвієнко. А життя сповнене клопотами, як у кожної жінки, як у кожного керівника.

“Все тече, все змінюється,” - сказав мудрець. Та незмінними залишаються порядність і чуйність, доброта та повага до людей, бажання завжди прийти на допомогу - якості, якими нас полонила Тетяна Костянтинівна. Ось така людина живе і працює поруч, випромінюючи навколо себе багато добра і світла. Красива душею, сповнена енергії та запалу жінка, добра дружина, дбайлива мати і бабуся, гарна господиня. У неї затишно як вдома, так і на роботі; її дім завжди відчинений для друзів.

Чабан К.А.

Золоте ядро бібліотечного персоналу

Роботу цієї жінки не виміряєш кількістю читачів чи примірників книг, що надійшли у фонд,- основними показниками бібліотечної справи. А проте сучасні досягнення бібліотеки ТУП було б неможливо уявити без того невидимого на перший погляд внеску, який доклала до кожного процесу скромна трудівниця колективу, але непересічна особистість в історії бібліотеки й Бібліотекар з великої літери Рибалко Раїса Митрофанівна.

Її життєвий шлях почався 1939 року у великому промисловому місті Харкові. Там навчалась у школі, а після занять багато читала, бігала з подружками у кіно. Телевізорів не було, тож тодішній широкоформатний кінофільм був справжньою подією для юних, а герої книг, кінострічок були втіленням добра і внутрішньої краси, справедливості та відданості. Вони формували характер юної харків'янки. З дитинства маючи неабияку допитливість, жадобу знань та наполегливість в досягненні мети, Раїса закінчила школу на відмінно. А потім був бібліотечний інститут, звідки із червоним дипломом струнка, з широко відкритими очима вродлива дівчина вилетіла у світ, аби підкоряти нові горизонти бібліотечного простору.

У Хмельницькому Раїса Митрофанівна знайшла роботу й сім'ю. Понад 20 років нелегкої праці були віддані обласному бібліотечному колектору, де працювала завідувачкою бібліографічного відділу. Робота захоплювала, їй віддавалась уся, тому неодноразово була учасником ВДНГ: бібколектор двічі відзначався Постановою Ради Міністрів як один із кращих у країні. А ще ж сім'я, двоє діток. Усе встигала – молода була й моторна.

На роботу в бібліотеку ХТІПО досвідченого й працюючого бібліографа Р.М. Рибалко запросили 1985 року. Наступного року стала методистом. Їй вдалося відродити, поставити на належний рівень цю ділянку. Багато читала, а потім впроваджувала бібліотечні стандарти й нормативи, передовий досвід провідних бібліотек у практику книгозбірні.

Вимоглива до себе й оточуючих, спершу відчувала деяку упередженість й неприйняття колегами своїх ініціатив та нововведень. Але милосердна й доброзичлива, вона уміла допомогти, помітити в людях їх здібності й розвинути, спрямувати їх у потрібне русло. Тому й заслужила загальну любов та

повагу. На її консультації та поради чекали. В роботі ж довіряли найважчі питання, бо знали: в складанні розробки їй немає рівних. Перекинувши гори літератури, вона виносила аргументовані, єдино можливі з урахуванням наших умов пропозиції на розгляд колег та дирекції, і, що надзвичайно важливо, не лише говорила, як має бути, але і як його зробити. Запропоновані нею рекомендації завжди знаходили підтримку директора, усі вони й реалізувались на практиці. Багато видів бібліотечної діяльності за Раїси Митрофанівни набули нових форм, багато в чому вона змінила уявлення бібліотекарів про традиційні процеси та ділянки. Нам залишились у спадок її розробки та консультації, списки і картки, щоб прийдешні покоління працівників бібліотеки могли розвивати надалі уже закладені підвалини бібліотечної технології.

Скільки вона знала і уміла!.. Це був методист доброго гарту - високопрофесійний фахівець, широко ерудований в усіх аспектах бібліотечної діяльності. Вона уміла виступати публічно, її слова доходили до серця кожного працівника – від простого бібліотекаря до провідних фахівців; вона чудово володіла пером. А головне - виконувала щоденну найважливішу функцію методиста, що полягає у допомозі бібліотекарям в усіх без винятку питаннях. З нею консультувались і з організації технологічних ділянок, і в питаннях підбору кадрів та створення мікроклімату в колективі. Надзвичайно контактна й толерантна, вона могла знайти спільну мову з усіма. А в жіночому колективі це буває не такто й легко.

Досвідчена й ерудована як в бібліотечних, так і в загальнокультурних питаннях: поле її читання вміщувало і художню літературу, і публіцистику, передплачувала і брала у бібліотеці багато періодики. Додавши до цього її надзвичайні кулінарні здібності - із Раїсою Митрофанівною цікаво було спілкуватись й літній людині, і молодій.

Моє знайомство із нею розпочалось на початку 2001 року, коли я прийшла працювати в бібліотеку ТУП саме у методичний відділ. Натрапивши на деякі абсолютно нові та незрозумілі для мене питання, я відчула надзвичайну турботу Раїси Митрофанівни, яка завжди могла доступно усе пояснити мені, новачку у вузівській бібліотеці. А ще допомагала долати психологічний бар'єр входження у новий незнайомий колектив, підтримувала мої перші непевні кроки на новому полі діяльності.

Раїса Митрофанівна – людина з великим професійним та життєвим досвідом. Доля не раз підносила їй несподіванки й сюрпризи, причому, не завжди втішні. Та вона з гідністю й жіночим терпінням і мудрістю знаходила компроміси, хоч і не завжди легко вони давались. Виховала й поставила на ноги та дала путівку у доросле життя своїм чудовим дітям – Сашкові та Оксанці, які тепер передають усе добре, пізнане від турботливої матері, своїм дітям. Тож усі дитячі хвилювання, - у кого від казочки, у кого від комп'ю- тера - Раїса Митрофанівна переживає тепер уже зі своїми внуками: на початку 2002 року вона вирішила цілком присвятити себе родинним турботам, дітям та онукам, й виїхала до дочки у Саратов.

По собі вона залишила грубенький зшиточок друкованих сторінок, де підсумовано результат її 15-річної самовідданої праці. Перелічу лише кілька цифр: регламентуючі документи – 258 одиниць, консультації – 33, наукові дослідження – 7 і т.д. Список чималий і є гордістю не лише Раїси Митрофанівни, а й методичного відділу в цілому. Адже далеко не кожен такий відділ в інших бібліотеках має, скажімо, власний довідковий апарат з бібліотечної справи, що налічує 18 тисяч карток. Усе це писано рукою однієї й тієї ж людини. Раїса Митрофанівна надзвичайно працьовитий та грамотний бібліотекар. Тепер, коли вона вже не працює, так багато хотілося б іще запитати в неї. Так буває: лише втративши зв'язок із певною людиною, розумієш усю важливість її повсякденної праці й існування поряд...

Велика трудівниця, вона користувалась авторитетом і повагою, здобутими в трудових буднях. Куди б не потрапляла за тривалу робочу біографію Раїса Митрофанівна, вона вносила в усе порядок й виробничу налагодженість. Ніколи не могла сісти, склавши руки, - усе в неї кипіло, вирувало. Досить згадати її коротке перебування в піонерському таборі, куди (був такий період) виїжджали працювати на літо бібліотекарі. Всього за місяць роботи там вона привезла чимало розробок, яких ні до, ні опісля неї ніхто не робив. Ось така вона була на роботі – ініціативна та дієва.

Вона уміла працювати творчо, і творчо відпочивала. Незважаючи на роки, включалась у бібліотечні капусники й вечори відпочинку, причому в таких оригінальних іпостасях, що просто захоплювало дух. Була бібліотечним астрологом і Бувалом із відомого кіношного тріо. А скільки організувала, підбирала матеріалів до гумористичних та серйозних стіннівок...Ті фото про неї залишаться в альбомі історії бібліотеки.

За свою діяльність на бібліотечній ниві не мала Раїса Митрофанівна почесних звань. Хтозна, можливо, стала б вона професором чи кандидатом наук, якби працювала у бібліотечному вузі або ж столичних бібліотеках. Знаючи її працьовитість та наполегливість, в цьому не варто навіть сумніва-

тись. Та вона завжди залишалася в тіні своїх грандіозних проєктів. Її скромна постать нібито й непомітна на тлі розмаху теперішніх бібліотечних планів. Але нехай прийдешні знають, що в кожному бібліотечному процесі, у кожній технології лежить часточка її повсякденної праці.

В одній із статей відомий теоретик бібліотечної справи Столяров сказав : “ Методист - це, дозвольте висловитись фондознавчим терміном, золоте ядро бібліотечного персоналу”. Такою назавжди залишилась в історії бібліотеки Технологічного університету наша Рибалко Раїса Митрофанівна.

Сергійчук В.І.

Берегиня абонементу

Коли студенти перших курсів вперше переступають поріг бібліотеки, своє знайомство з нею вони розпочинають з відділу навчальних абонементів. Сьогодні цей один з найбільших відділів бібліотеки очолює Тетяна Федорівна Марчак.

Бібліотекар за покликом душі - ці слова про неї, адже вона щиро закохана в професію, з якою пов'язала свою долю назавжди, і ніскільки про це не жалкує. В бібліотеку університету Тетяна Федорівна прийшла, маючи величезний практичний досвід. В 1974 році, після закінчення Рівненського філіалу Київського інституту культури, молодий фахівець працює в Хмельницькій ОУНБ ім.Островського, спочатку старшим бібліотекарем відділу сільськогосподарської літератури, згодом - відділу абонементу, завідувачкою якого вона і стала незабаром на

Вона звикла до великої відповідальності. У кожного бібліотекаря у 28 років довіряють керівництво міським абонементом найбільшої книгозбірні області. То були роки бурхливої, напруженої, але такої цікавої і улюбленої праці. Ще й досі їй сняться читачі, які стали друзями. Своєю працелюбністю, самовідданістю, професіоналізмом Тетяна Федорівна здобула справжній авторитет серед колег, відвідувачів та бібліотечної громадськості.

Гомінлива студентська бібліотека університету теж стала для Тетяни Федорівни домівкою. З головою поринула в роботу: абонемент вузівської бібліотеки - нелегка ділянка. Як досвідчений керівник, Тетяна Федорівна докладє багато зусиль для того, щоб зберегти і поповнити книжкові багатства відділу, вдосконалити виробничі процеси. Її важко застати за робочим столом - вона постійно в русі: чи то за кафедрою на обслуговуванні, чи між книжкових стелажів. Ця красива тендітна жінка перелопачує гори справ, не цурається ніякої буденної роботи, завжди поруч із своїми підлеглими: своєю невтомністю, завзятістю є для них прикладом. Такими якостями та особливою толерантністю згуртувала колектив відділу, стала його душею. Тетяна Федорівна - надзвичайно тактовна, врівноважена у будь-яких ситуаціях, її просто неможливо уявити з сердитим обличчям. Вміє зацікавити людей, до кожного знайти підхід, підтримати словом подяки, похвалити, в той же час - вимоглива. З розумінням ставиться до проблем кожного, йде назустріч, і тому люблять на абонементі свою завідувачку.

Завдяки її комунікабельності, авторитету, наполегливості було налагоджено тісні стабільні взаємовідносини з деканатами та кафедрами, запроваджено чітку систему ліквідації читачької заборгованості. Сьогодні Тетяна Федорівна активно та цілеспрямовано організовує новий етап в роботі відділу навчальних абонементів - підготовку до автоматизованого обслуговування читачів та ретровведення фонду в електронний каталог. А це, враховуючи специфіку абонементу, копітка і об'ємна робота.

Тетяна Федорівна- цікавий співрозмовник, справжній знавець рідної мови, яка в її устах звучить ніби пісня, завжди в курсі новинок літератури, культури. Свою любов до книги щиро передає оточуючим. Вона доброзичлива і ввічлива як з колегами по роботі, так і з відвідувачами, її манера спілкування просто зачаровує.

А життєве кредо Тетяни Федорівни - постійне прагнення до самовдосконалення, чіткості і порядку у всьому, а відтак - завжди в роботі, в пошуку. У людини з такою активною позицією все повинно бути гаразд. І радіє вона, що в роботі лад, але ніколи не заспокоюється на досягнутому. Особлива гордість - діти, син і донька, яких виховала своєю любов'ю, яким заклала найкращі людські риси і тепер може пишатися. Берегиня - жінка, яка оберігає. Саме такою хранителькою, берегинею є Тетяна Федорівна, бо у всяку справу вкладає свою душу, за все щиро вболіває, не шкодуючи себе, віддаючи людям добро, знання, працю.

Сплав лірики та практики.

В кожному колективі є люди, які вважаються взірцем як в роботі, так і в житті. Жінка, з якою, як кажуть, можна і “в розвідку йти”- це наша колега Галина Василівна Вдовіна. Своєю активною життєвою позицією вона завойовує авторитет і серця людей, серед яких перебуває: чи на заводі, чи в університеті, чи в домашній обстановці.

Після закінчення школи вона мріяла стати лікарем, поступала до Львівського медінституту. Але доля завела її зовсім в протилежний бік. На березі Чорного моря в Одеському політехнічному інституті пізнавала вона ази електроніки. Старанно оволодівала знаннями, і “червоний” диплом інженера став нагородою Галині за її наполегливість. З великим задоволенням згадує студентські роки: вечори відпочинку, походи в гори, трудові загони. Були пропозиції поїхати працювати за кордон, але повернувшись у Хмельницький, почала трудову діяльність на радіозаводі, у конструкторському бюро.

Кваліфікований спеціаліст, людина щирої душі, Галина Василівна в 1996 році прийшла в наш бібліотечний колектив. Очолюючи сектор спецвидів та НТД, спрямовує властивій їй енергійність, ініціативу та старанність на упорядкування і комплектування фонду, постійно і невтомно поповнюючи його документами з ЦНТІ, з інших бібліотек міста, України. Інженер не тільки за фахом, а й за покликанням, вона започаткувала створення в бібліотеці картотеки журнальних статей, виконуючи аналітичний розпис понад 150 назв періодичних видань науково-технічної тематики. Ця дивовижна жінка однією з перших у відділі освоїла персональний комп'ютер і, не вперше вражаючи своєю працездатністю та енергією, ввела в електронний каталог всю необхідну інформацію про фонд сектора НТД. В характері Галини Василівни є чудова риса – постійно приходиться на допомогу. Обслуговуючи читачів, завдяки своїй ерудиції, збагачує їх всіма потрібними відомостями, консультує, навчає, дає професійні поради, які з вдячністю використовують не лише студенти-дипломники, але й викладачі, аспіранти. На її допомогу завжди є попит, вона заслужено користується авторитетом, з задоволенням передає великий досвід роботи як читачам, так і колегам. Марно шукати порівнянь для її великої працелюбності, інколи здається, що Галина Василівна намагається переробити всю роботу.

Таке завзяття для неї настільки ж природне, як і бажання творити добро. Завжди готова прийти на допомогу колегам, друзям, дати добру пораду, поцікавитись домашніми справами. В цій жінці гармонійно поєднались тонке почуття гумору і здатність до співпереживання, любов до прекрасного і поетичність. Вірші, написані Галиною Василівною, відомі в бібліотечних колах. Її поетичні привітання колегам до ювілеїв та визначних дат сповнені широчістю, поваги, доброти. Приваблюють в ній чуйність і простота в спілкуванні, багатогранність її натури. Турботлива і любляча дочка, піклується про матір. До всього, ця жінка має золоті руки, вона полюбляє шиття й плетіння, смачно готує і пече. Ще з молодих років захопленням Галини Василівни стали подорожі. Вона побувала в Умані, в Карпатах, на Кавказі, їздила за туристичним маршрутом “Золоте кільце”. Про її враження від цих мандрівок можна слухати годинами; вона вміє викликати інтерес, зацікавити аудиторію своєю розповіддю. Підготовлений нею літературний огляд про Софіївський парк, в якому вона використала не тільки вірші і прозу, але й багатий ілюстративно-наочний матеріал, так сподобався працівникам бібліотеки, що після нього більшість поїхали на екскурсію в Умань. Така вона гаряча, дійова і завзята в усьому: в роботі, відпочинку, спілкуванні. Скрамність, високі моральні якості, вихованість і інтелігентність Галини Василівни створюють приємну ауру для тих, хто поряд, викликають любов і повагу.

Завжди у творчому злеті...

З 40-річною історією бібліотеки людей, справжніх ентузіастів стояли біля витоків створення рче життя в подальші часи, але продовжують розвивати та попередніх років. Серед них – людина творчої натури з інно-бібліотекар – Василишина Вікторія долю з книгою, вона вже 33 роки і читачеві.

Народилась Вікторія селі Зеленче, що на Хмельниччині. державного інституту культури в роботу в Хмельницьку обласну Островського старшим обслуговування працівників році була переведена на посаду старшого бібліотекаря читального залу, де зарекомендувала себе компетентним, творчим та ініціативним працівником. В вересні того ж року її призначено завідуючою читальним залом. З січня 1992 року по березень 1995 року Василишина В.О. займала посаду заступника директора з внутрішньої бібліотечної роботи.

З 1996 року Вікторія Олександрівна працює в бібліотеці Технологічного університету Поділля головним бібліотекарем відділу економічної літератури. Ініціативна, відповідальна, завжди у творчому пошуку, вона постійно дбає про підвищення свого загальноосвітнього та фахового рівня, вивчає передовий досвід з питань бібліотечної справи та намагається впровадити все нове, прогресивне в практику роботи відділу.

В числі перших Вікторія Олександрівна підняла питання впровадження в бібліотеці ТУП бібліотечно-маркетингу і ввійшла до складу маркетингової групи, де займається питаннями реклами бібліотеки в пресі. У відділі вона є ініціатором розробки анкет і маркетингових досліджень, аналіз результатів яких допомагає підняти роботу відділу на якісно новий рівень.

Старанна, закохана в свою справу, вона зробила значний внесок в організацію роботи з читачами, вивчення їх інтересів та інформаційних запитів, налагодила зворотній зв'язок з професорсько-викладацьким складом інженерно-економічного факультету й факультету бізнесу та права університету. Основний принцип її роботи “ Читач – перш за все!” .

Вікторія Олександрівна вміє організувати людей, зарядити їх своїм високим енергетичним потенціалом, вдихнути в них запал, іскру тих інноваційних мислень, якими вона живе постійно. Тому так цікаво і змістовно відбуваються інформаційні заходи, ідея проведення яких належить їй. Це і “ Дні кар’єри”, які дають змогу студентам познайомитися з цікавими діловими людьми міста й роботодавцями, допомагають виробити у студентів відчуття впевненості у вирішенні проблем з працевлаштуванням. Це і презентації навчальних посібників, монографій професорсько – викладацького складу нашого університету, які переростають у справжнє Свято книги як для авторів, так і для читачів. Кожну професійну справу, за яку вона взялася, будує на міцному фундаменті досліджень, виконує її сумлінно, підходить творчо, отримує від зробленого моральне задоволення. Володіння стратегічним баченням кінцевого результату, висока якість виконання дорученої справи – запорука професійного успіху Василишиної Вікторії Олександрівни.

Чарівний світ книги... Саме книга для Вікторії Олександрівни – джерело знань, ідей, енергії, снаги, відпочинку, злету, роздумів та радості. Своєю невтомною творчою працею, привітністю та доброзичливістю, врівноваженістю й толерантністю, готовністю прийти на допомогу Вікторія Олександрівна здобула визнання серед колег нашої бібліотеки та викладачів університету.

ТУП переплелись долі багатьох бібліотечної справи. Одні із них бібліотеки, інші влилися в її тво-майже всі ці люди нині примножувати надбання професіонал бібліотечної справи, ваційним мисленням, головний Олександрівна. Пов’язавши свою невтомно і натхненно служить їй

Олександрівна в мальовничому Після закінчення Харківського 1970 році була направлена на бібліотеку ім. Миколи бібліотекарем відділу сільського господарства. У 1975

Зачарована книгою

В який розділ УДК засистематизувати книгу? Які поняття ввести в електронний каталог, щоб найповніше розкрити тему? На ці та багато інших питань дає відповідь Яніна Рафаїлівна Стаднік – справжній професіонал бібліотечної справи, патріарх бібліографії.

Працьовитості цієї жінки позаздрила б, мабуть, і бджола. Як не можна уявити бджілку без меду, так не можна уявити Яніну Рафаїлівну без таблиць УДК.

Перевести величезний книжковий фонд бібліотеки з буквенної класифікації на цифрову виявилось під силу саме цій тендітній жінці. І не стають на заваді роки, а павутинки сивини лише підкреслюють життєву мудрість.

Спілкуванню з читачами, праці з книгою присвячене все її життя. А мріяла Яніна Рафаїлівна бути математиком. Приваблювали точні науки. Можливо, точність стала основою її життя. Невідомо, який внесок могла зробити Яніна Рафаїлівна в математику. Та тепер достеменно відомо, що в бібліотечній роботі у неї значний набуток.

Бібліотечну освіту здобувала поступово. Закінчила Кам'янець-Подільський культосвітній технікум, потім Харківський інститут культури (відділення технічних бібліотек). А далі - невтомна праця, наполегливе оволодіння премудрістю бібліотечної справи.

В бібліотеці ТУП Яніна Рафаїлівна працює з 1987 року. Спочатку бібліографом в інформаційно-бібліографічному відділі, згодом – головним бібліографом відділу наукової обробки літератури. А це чи не найскладніша ділянка бібліотечної роботи. Щоб вірно засистематизувати книгу, потрібен не лише високий професіоналізм, а її всебічна освіченість. Саме ці якості визначають її трудову майстерність.

Яніна Рафаїлівна Стаднік не тільки гарна роботою, зовнішністю, а й душею. Відвертість, чесність, толерантність - привабливі риси її натури. А ще в ній поєдналися висока духовність, любов до мистецтва та поетичність.

Непросто створити портрет звичайної людини. Але як добре, що вона поряд з нами: мудра порадиця, досвідчений фахівець і чудова жінка.

Наші таланти

Т. Онищук

Дозвілля бібліотекарів

Творчо працюють співробітники бібліотеки. Вміють вони і гарно відпочивати. Дозвілля бібліотекарів завжди змістовне, веселе, сприяє створенню позитивного морального клімату в колективі.

Але ніщо так не знімає напруження, як цікавий та змістовний відпочинок. Яке ж дозвілля мають бібліотекарі? Однією з улюблених форм відпочинку бібліотекарів є екскурсії по історичних містах України. Колектив об'єднав і здружив поїздки в Почаїв, Кам'янець-Подільський, Умань.

Особливе задоволення отримує колектив під час відвідування вистав в театрі ім. Петровського, в монотеатрі "Кут", музичних вечорів в залі обласної філармонії. Після них працівники діляться враженнями, жваво обговорюють переглянуті вистави та концерти.

Комусь може здатися дивним, але заняття спортом також притаманно бібліотекарям. Беручи участь в університетських спартакіадах, виборювали призові місця в змаганнях з волейболу і шахів. Співробітники бібліотеки О.Б. Айвазян і О.М. Шевцова в 2000 році одержали перемогу в обласній спартакіаді профспілок з бадмінтону і були нагороджені грамотою. Група працівників займається шейпінгом в університетському спортзалі.

Не залишаються поза увагою і свята. Їх відзначення в бібліотеці – це особлива сторінка її життя. Підготовка до свят проводиться заздалегідь, за окремим планом, сценарієм. Спочатку збирається профбюро, в якому є представники від кожного відділу. Складаємо план майбутнього заходу, окреслюємо основні моменти: чи будемо запрошувати гостей, і кого саме; хто складатиме сценарій, скільки самодіяльних номерів необхідно підготувати, якого змісту, хто їх буде виконувати. Члени профбюро отримують завдання і продовжують роботу у відділах: розробляють запрошення, придумують художні номери, знаходять виконавців, готують костюми. Підготовка йде активно, напружено, але непомітно для всіх, у неробочий час, тримається в секреті для того, щоб під час святкування все було несподівано, і всім було цікаво.

Дружно відзначаємо своє професійне свято – Всеукраїнський День бібліотек, Новорічне свято, день гумору 1 квітня, Міжнародний жіночий день, ювілеї співробітників.

Головне – сценарій. Він повинен бути цікавим, насиченим, динамічним. Музика має чергуватися з прозою, вірші – з номерами художньої самодіяльності, конкурси – з танцями і з врученням призів. Весь сценарій спрямований на те, щоб створити гарний, піднесений настрій, влаштувати свято, відпочинок, дати можливість жваво і весело провести дозвілля, поспілкуватись з колегами у неформальній обстановці. Мистецтвом створення таких сценаріїв в бібліотеці володіють Л.О. Сергеева, Р.В. Драчук, Л.В. Яковлева, І.М. Гаценко - випускники вищих закладів культури, фахівці бібліотечної роботи.

На кожному бібліотечному “вогнику” всі з нетерпінням чекають виступів своїх товаришів у художніх номерах, тому що це - завжди високий клас виконання, витончений бібліотечний гумор, мистецтво перевтілення і ще безліч досі прихованих аматорських талантів. Всі пам’ятають “Танок маленьких лебедів” у виконанні ветеранів бібліотеки Марчук Н.С., Бабак З.Й. та ін., “Бібліотечний прогноз” у стилі Руслани Писанки, який неповторно зобразила Панасюк Т.Г.. Саме зав.сектором технічної літератури Тетяна Геннадіївна Панасюк є авторкою і виконавицею найкращих сценок, номерів, виступів на святкових зібраннях. Це і Лайма Вайкуле з її шлягером “Я вышла на Каменецкой” і “Пісня бібліотекаря”у супроводі на гітарі, і бібліотечна версія однієї із “17 миттєвостей весни”. Вміють розвеселити глядачів Гаценко І.М., Фоміних В.В., зображуючи І. Крутого та І. Аллегрову. Володіють мистецтвом перевтілення О.Б.Айвазян і Т.К. Онищук, виконуючи ролі Саші і Лоліти з дуету “Академія”, вгадувала думки оточуючих “японський віщун і чародій” Чабан К.А., та ін.

“Співучі голоси” бібліотеки створювали хори різних рангів: академічний, циганський, козачий. Пісні звучали дружно, весело і сучасно, адже слова були написані бібліотечними авторами на бібліотечні ж теми. Мистецтвом поетичного слова вдало володіють Г.В. Вдовіна, Л.М. Курганська, Т.М. Чернишова, В.С. Зендрук, С.Г. Потягач, присвячуючи свої твори улюбленій роботі, рідному місту, Україні.

Бібліотечні вечори є улюбленою формою відпочинку, вони позитивно впливають на покращення та зміцнення морально-психологічного стану, створюють умови неформального спілкування, виявлення кращих людських якостей. Адміністрація разом із пофспілковим комітетом всіляко підтримують творчість бібліотекарів, сприяють їх психологічному розвантаженню, створенню позитивного морального клімату в колективі.

Дорога довжиною в 40 літ.

40 літ- два творчих покоління:
Дві епохи в наш буремний час;
Пишна крона та міцне коріння,
Що від всіх негод ховає нас...

Сотні доль та тисячі сюжетів,
Де вузли людських примхливих драм:
Повістей, елегій та сонетів...
Це людський незбагнений сезам.

Де свої і клади, і секрети;
Де свої лаштунки й світ тіней.
Відкриття, прозріння, творчі злети-
Все це містить слово “ювілей”.

40 літ –дві пройдені епохи.
Тисячі облич, мільйони слів.
Мудрості крізь час звитяжні кроки
Й з майбуттям закличний переспів

Там –усе прожите й незбагненне.
Таїна відкрить, досягнень й справ...
Зовні все просте й таке буденне
Серед всіх подій , що час нам дав.

Нам іще рости та розквітати,
Та іти шляхом нових звитяг.
В майбутті - нам жить та квітувати!
І нести крізь час наш вічний стяг.

* * *

Ни с чем книжный запах не спутать.
Пусть книги сегодня не в моде,
Когда все стоят на распутье,
И дива творятся в природе.

Все ищут компьютеров новых,
Нам мысль заменяя машиной,
Крушатся былого основы
И нового входят причины.

Живём мы не ради былого,
Мы новому искренне рады,
Когда эта истина – слово
Из Вечного дома и Сада.

Живущие в пыли, на складах,
Мы ловим здесь «быстрых» нейтрино

И лёгкой не ищем награды,
А ищем истоки, причины.

Вся книжная пыль-наш источник,
Их запах нам тоньше «Шанели»,
А книжные дебри и строки
Ведут нас к возвышенной цели.

И вовсе не ждём мы награды,
Нам мудрость сильнее пустых споров.
Мы - книжных хранители кладов,
И штурманы в книжных просторах.

*Вдовіна Г.В.,
зав.сектором НТІ*

День бібліотек

В календарі стоять підряд
Багато професійних свят.
Як всі почати святкувати,
Не буде часу працювати.
Тому держава поділила
І кожному своє створила.
Є свято медиків і шахтарів,
Геологів і вчителів,
Яку з професій не згадаєш,
Глянь в календар і свято маєш.
Ми з вами теж не ликом шиті,
Є таке свято і у нас.
У вересні, дощем омитім,
Його святкуємо шораз.
В такі свята по протоколу
Повинні нас поздоровляти,
Заслуги наші рахувати,
Нам подарунки дарувати
Й всього найкращого бажати.

І хоч хвалить себе негоже,
Не будем довго ми чекати
І про досягнення свої
Поквапимосся нагадати.
Зріс фонд книжковий,
Більше читачів,
Комп'ютери працюють в залах,
Знять з книги копію – проблем нема.
В нас гарно й затишно в читальних залах.
Всі відділи працюють чітко,
Навчальний забезпечують процес,
А у відношеннях “бібліотека – керівництво”
Відчутно вже намітився прогрес.

Нам йдуть назустріч, кошти виділяють,
Підтримують і нові площі обіцяють.

Таке відношення ми вмієм цінувати
І обіцяємо ще краще працювати.

* * *

С. Потягач

По этажам взбирается весна,
И безразличных нет ни человека,
Гудит, как улей, с каждого окна
Биением сердец библиотека.

По этажам взбирается любовь
К читательнице и ее мальчишке,
И к тем, кто в это время с полок книжки
Разносит по заказам вновь и вновь.

По этажам взбирается мечта,
Влечет красой, пленит улыбкой нежной,
К кому – счастливая, к кому – не та,
К кому с отчаяньем, к кому – с надеждой.

* * *

Т.Н. Чернишова

Ритмы

И долог путь, но крепки крылья-
Рассвет встречают первыми они!
Их тьме не подчинить,
Для них она- лишь волны
Глубинных вздохов Матери-Земли.
День без любви, без творчества, добра-
Без сердца день, пустая суета.
Почувствовать мгновенья назначенье-
Не это ли основа всех творений?

Бібліографія публікацій про бібліотеку

Токарський В. Грані комплексного підходу: [Роль бібліотеки Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування у виховній роботі вузу] // Радянське Поділля.– 1981.– 20 берез.– С. 4.

Діденко З. І свого не цураймося: [Літературний вечір, присвячений творчості Т.Г. Шевченка в бібліотеці Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування] // Корчагінець.– 1988.– 14 марта.– С. 2.

Діденко З. Вінок кобзареві: [Вечір, присвячений ювілею Т.Г. Шевченка в бібліотеці Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування]//Корчагінець.–1989.– 2 квіт.– С.4.

Яковлева А. До ювілею кобзаря: [Проведення в бібліотеці Хмельницького технологічного інституту побутового обслуговування вечора, присвяченого 175-річчю від дня народження Т.Г. Шевченка] // Корчагінець.– 1989.– № 4.– С. 4.

Діденко З. І вчений: [Науково-теоретична конференція в бібліотеці Хмельницького технологічного інституту "Шевченко – наш сучасник"] // Корчагінець.– 1989.– 7 трав.– С. 2.

Іваненко В. Біля джерел писемного слова: [Літературний вечір, присвячений Всесоюзному святу слов'янської писемності і культури в бібліотеці Хмельницького технологічного інституту] // Корчагінець.– 1989.– 28 трав.– С. 2.

Петрицька В. Початок. 30-річчя бібліотеки: [Про бібліотеку Хмельницького технологічного інституту] // Студент.–1992.–№ 2.–С. 1.

- Петрицька В.* Перша лабораторія інституту. Бібліотека ХТІ відзначила своє 30-річчя // Подільські вісті.– 1992.– 8 жовт.– С. 4.
- Григоренко О.П.* Виховний і культурний центр Хмельницького державного технологічного університету Поділля / О.П. Григоренко, А.Г. Філінюк // Духовні витоки Поділля: творці історії краю: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.– Хмельницький: Поділля, 1994.– Ч.1.– С. 241-244.
- Василишина В.* "Менеджмент" – шлях до успіху: [Проведення "Дня спеціаліста" в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Ровесник.– 1996.– 29 берез.– С. 1.
- Рибалко Р.* Бібліотечний сервіс: ваша оцінка та пропозиції: Підсумки соціологічного дослідження в бібліотеці Технологічного університету Поділля // Бібліотека вищого навчального закладу: Історія. Теорія. Досвід роботи / НБ ЛДУ ім. І.Франка.– Львів, 1996.– Вип. 5.– С. 5-10.
- Пилочка М.* В гостях у вас – видавництво "Поділля": [День видавництва "Поділля" в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Подільські вісті.– 1996.– 29 жовт.– С.1.
- Драчук Р.* Ця енциклопедія – унікальна: [Презентація Британської енциклопедії в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Ровесник.– 1997.– № 15.– С. 1.
- Драчук Р.* Творчість професора і поета: [Зустріч з професором, поетом, доктором економічних наук М.П. Войнаренком в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Ровесник.– 1997.– № 15.– С. 1.
- Василишина В.* Свято книги: [До Всесвітнього дня книги і авторського права – свято в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Ровесник.– 1997.– № 17.– С. 1.
- Дайте мені бібліотеку, і я відкрию університет: Інтерв'ю з директором бібліотеки ТУП В.М. Петрицькою // Проскурів.– 1998.– 14 жовт.– С. 4.
- Іваненко В.* Теперішня скарбниця – то не лише з книгами полиця: [Про бібліотеку Технологічного університету Поділля] // Високий замок.– 2000.– 29 верес.– С. 3. (Високий замок плюс Хмельниччина)
- Горбатюк В.* Університетська бібліотека: інформаційні технології: [Про бібліотеку Технологічного університету Поділля] // Подільські вісті.– 2000.– 17 жовт.– С. 4.
- Борисенко В.* Вузівська бібліотека в епоху електронних комунікацій: [Про бібліотеку Технологічного університету Поділля] // Проскурів.– 2000.– 20 жовт.– С. 14.
- Окіпний В.* "Британіка" навчає студентів: [Презентація Британської енциклопедії в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Ровесник.– 2000.– 17 листоп.– С.1.
- Окіпний В.* Моцарт звучить...: [В літературно-мистецькій вітальні бібліотеки університету проведено вечір, присвячений А. Моцарту] // Подільські вісті.– 2000.– 23 листоп.– С. 3.
- Горбатюк В.* Готуй кар'єру – у вузі: [В бібліотеці Технологічного університету Поділля – "День кар'єри"] // Високий замок.– 2000.– 1 груд.– С. 4. (Високий замок плюс Хмельниччина)
- Окіпний В.* 3 місця – в кар'єру: [Проведення "Дня кар'єри" в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Проскурів.– 2000.– 1 груд.– С. 3.
- Горбатюк В.* Інформаційні технології університетської бібліотеки: [Про бібліотеку Технологічного університету Поділля] // Освіта України.– 2000.– 6 груд.– С. 15.
- Окіпний В.* Кар'єру готуй сьогодні: [Проведення "Дня кар'єри" в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Подільські вісті.– 2000.– 12 груд.– С. 3.
- Іваненко В.* І класика, й естрада: [Літературно-мистецька вітальня бібліотеки Технологічного університету Поділля] // Проскурів.– 2000.– 15 груд.– С. 5.
- Айвазян О.Б.* Впровадження нових інформаційних технологій в бібліотеці ТУП: реалії та перспективи // Бібліотеки в інформаційному суспільстві: Матеріали наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського 21 вересня 2001 р. / Упр. культури Хмельниц. облдержадміністрації; Хмельниц. держ. обл. універс. наук. б-ка.– Хмельницький, 2001.– С. 203-207.
- Чабан К.А.* Трансформація функцій бібліотекаря в умовах автоматизації // Бібліотеки в інформаційному суспільстві: Матеріали наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського 21 вересня 2001 р. / Упр. культури Хмельниц. облдержадміністрації; Хмельниц. держ. обл. універс. наук. б-ка.– Хмельницький, 2001.– С. 214-218.
- Джерело знань для студента: [Формування інформаційної культури студентів за допомогою анкетування в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Майбуття.– 2001.– Трав. (№ 10).– С. 1.
- Петрицька В.М.* Скарбниця університету: [Про бібліотеку Технологічного університету Поділля] // Універ.– 2001.– № 6.– С. 7.
- Петрицька В.* Бібліотека як лідер інформації: [Про бібліотеку Технологічного університету Поділля] // Подільські вісті.– 2001.– 23 жовт.– С. 4.

Айвазян О.Б. У львівському методоб'єднанні: [Про науково-практичну конференцію "Інформаційні технології в бібліотеках вищих закладів освіти західного регіону: нові рішення, осмислення підходів та проблеми", яка відбулась на базі бібліотеки Технологічного університету Поділля] // Бібліотекар України: Інформ. листок Укр. бібл. асоц.– 2001.– 30 жовт. (№ 2).– С. 2.

Гнатюк В. І для студентів, і для практиків: [Презентація навчального посібника М.П. Войнаренка і А.М. Асаула "Організація підприємницької діяльності" в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Високий замок.– 2002.– 4 січ.– С. 3. (Високий замок плюс Хмельниччина)

Окіпний В. Посібник, що народився з практики: [Презентація навчального посібника М.П. Войнаренка і А.М. Асаула "Організація підприємницької діяльності" в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Проскурів.– 2002.– 4 січ.– С. 5.

Горбатюк В. І для студентів, і для практиків: [Презентація навчального посібника М.П. Войнаренка і А.М. Асаула "Організація підприємницької діяльності" в бібліотеці Технологічного університету Поділля] // Майбуття.– 2002.– № 1.– С. 3.

Горбатюк В. Завжди цікаві новини – у бібліотеці Технологічного університету Поділля: [Презентація підручника професора О.О. Орлова "Планування діяльності промислового підприємства"] // Освіта України.– 2002.– 19 квіт. (№ 32).– С. 7.

Горбатюк В. Йшлося про проблеми довкілля: [Проведення у бібліотеці Технологічного університету Поділля інформаційного заходу "Екологічний світогляд нового тисячоліття", присвяченого Дню довкілля] // Проскурів.– 2002.– 19 квіт.– (№ 33-34).– С. 1.

Горбатюк В. Як зробити кар'єру: [Проведення у бібліотеці Технологічного університету Поділля "Дня кар'єри"] // Подільські вісті.– 2002.– 21 трав. (№ 71).– С. 2.

Додаток 1

Основні статистичні показники діяльності бібліотеки 1962-2001 р.р.

	1962	1967	1972	1982	1992	2001
Читачі (за єд. реєстр.)	544	1887	5211	5889	8940	12913
В т.ч. в % студенти						90,24
аспіранти						0,59
викладачі						2,28
Факт. обслуж.		1887	5211	5889	13958	43520
Відвідування (тис.)		20,4	176,1	268,9	287,8	443,98
Книговидача (тис. примірн.)		35,7	364,9	549,1	716,5	1267,4
Фонд (тис. примірн.)	1,185	27,7	196,5	434,4	523,7	551,66
Надходження (тис. примірн.)		9,9	56,8	34,3	24,9	16,0
В т.ч. періодика						3,16
Обмінний фонд (тис. примірн.)					6,89	8,34
Навчальна лі-тература (тис. примірн.)			140,7	250	239	267,4
Наукова л-ра (тис. примірн.)				66,7	136,5	141,34
Відносні показники						
обертаність		1,3	1,7	1,2	1,3	2,3

Книгозабеч.		14,7	37,7	72	58,5	42,72
Читаність						98,15
Відвідуваність						34,38
Площа бібліо- теки (кв.м)	30	215	785	1533	4116	4700
Штат	1	3	17	36	60	88

Бібліографічна та інформаційна робота

	1972	1982	1992	1996	1998	2001
ДБО довідки, кон- сультації	2498	14389	20370	29861	39326	45911
Показчики		4	2	3	4	2
Списки				39	56	97
ББЗ годин				4(48)	4(52)	136
Абоненти ДОК				15	14	14
Інф. огляди на кафед- рах			63	30	27	
Дні кафедр, спец., аспіранта...	12	11	11	10	14	12

Зміст

Скиба М.Є. Слово про бібліотеку.....	3
Бібліотека університету: хроніка подій 1962 – 2002 р.р.....	5
Петрицька В.М. Колективний портрет бібліотеки університету крізь призму істо- рії.....	10
Технології, що ведуть до знань.....	32
Айвазян О.Б. Становлення та розвиток фонду бібліотеки Технологічного університету Поділля.....	32
Чабан К.А. Бібліографія – на допомогу університету.....	39
Айвазян О.Б., Онищук Т.К. Професійний успіх - якісне обслуговуван- ня.....	48
Глухенька В.О., Фоміних В.В. Історія автоматизації бібліотеки Технологічного університету Поділля.....	55
Чабан К.А. Моделі гармонійного розвитку читача: погляд з 1960-х у 2002- й.....	63

Чабан К.А. Традиції та творчий пошук в роботі методистів.....	72
Команда небайдужих, або наші “перші скрипки”..	81
Яковлева Л.В. Перший бібліотекар.....	81
Онищук Т.К. Перша завідувачка бібліотекою.....	84
Любина Н.Г. Ветерани бібліотеки.....	87
Ищенко Л.І. Директор: покликання чи доля?.....	91
Чабан К.А. Из роду бібліотечного.....	93
Фоміних В.В. Захоплена своєю справою.....	97
Ищенко Л.І., Майструк С.В. Красива душею, сповнена енергії.....	101
Чабан К.А. Золоте ядро бібліотечного персоналу.....	103
Сергійчук В.І. Берегиня абонементу.....	107
Бабак З.Й. Сплав лірики та практики.....	109
Великосельська О.М. Завжди у творчому злеті.....	111
Майструк С.В. Зачарована книгою	113
Наші таланти.....	114
Онищук Т.К. Дозвілля бібліотекарів.....	114
Зендрук В.С. Дорога довжиною в 40 літ.....	117
Вдовіна Г.В. День бібліотек.....	119
Потягач С.Г. “По этажам взбирается весна...”.....	120
Чернишова Т.М. Ритми.....	120
Бібліографія публікацій про бібліотеку.....	121
Додаток 1. Таблиця основних статистичних показників діяльності бібліотеки 1962-2001 р.р.....	125

Наші автори

Айвазян Олена Борисівна - заступник директора з питань наукової роботи, член президії УБА
Бабак Зінаїда Йосипівна - завідувачка сектором відділу науково-природничої літератури
Великосельська Ольга Михайлівна – завідувачка відділом економічної літератури
Глухенька Валентина Олексіївна - заступник директора з питань автоматизації
Ищенко Людмила Іллівна - завідувачка сектором просвітницької роботи
Любина Ніна Григорівна - бібліотекар відділу книгозбереження
Майструк Світлана Володимирівна - завідувачка сектором природничо-технічної літератури
Онищук Тетяна Костянтинівна - заступник директора з питань внутрішньої роботи
Петрицька Валентина Михайлівна - директор бібліотеки
Сергійчук Валентина Іванівна – бібліотекар методичного відділу
Фоміних Валентина Василівна – завідувачка сектором відділу автоматизації
Чабан Катерина Анатоліївна – завідувачка методичним відділом
Яковлева Людмила Василівна - завідувачка відділом наукової обробки літератури

Міль (Рижук М.І.)
Перший бібліотекар,
працювала в б-ці
у 1962-1996 р.р.

Степанець К.С.
Перша завідувачка
бібліотекою
з 1969 по 1984 р.р.

Беднарська Н.Б.
Заступник зав.бібліотекою
з 1978 по 1994 р.р.

Левандовська А.А.
Зав.відділом комплектування
з 1983 по 1993 р.р.

Працівники бібліотеки. 1-й ряд, зліва направо : Дитинюк Г.Д.,
Беднарська Н.Б., Степанець К.С., Марчук Н.Є., Осташ В.Л.
2-й ряд: Яковлева Л.В., Тимчук Г.С., Колесник К.С.,
Тютік Н.Т., Кручко С.Ф., Івашкова Т.В., Пронтішева М.М.,
Левандовська А.А., Махнюк Л.В. (1975 р.)

Співробітники відділу обслуговування:
Старостка В.О., Марчук Н.Є., Махнюк Л.В. (1976р.)

Проведення Дня фахівця (Левандовська А.А.,
Петрицька В.М., Бегняк В.І.) (1986 р.)

Навчальний абонемент.

1-й ряд: Колесник К.С., Карпенко І.А., Ланскорунська Г.І.
2-й ряд: Москалюк З.М., Космач Н.Б., Вітовіч Л.Ю.,
Солодюк Н.Ю., Марчук Н.Є. (1990 р.)

Петрицька В.М.
Директор бібліотеки

Айвазян О.Б.
Заступник директора бібліотеки

Глухенька В.О.
Заступник директора з питань автоматизації

Онищук Т.К.
Заступник директора з питань внутрішньої роботи

Ректор ТУП Скиба М.Є., міністр освіти і науки Кремінь В.Г., директор бібліотеки Петрицька В.М. на екскурсії по бібліотеці. (2002 р.)

Адміністрація бібліотеки вітає ректора ТУП проф. Сіліна Р.І. з ювілеєм (2001р.)

Члени Української бібліотечної асоціації: Шишка О.В., Левченко І.Г., Дригайло В.Г. (Президент УБА), Айвазян О.Б., Єпіфанова О.В. (м. Київ, НТБ НТУУ “КПІ”, 2002р.)

Навчальний семінар у бібліотеці університету.
Друга зліва: керівник Центру безперервної освіти,
проф.Скнар В.К. (2002 р.)

Учасники науково-практичної конференції бібліотек вищ.навч. закл. України на базі бібліотеки ТУП. (2001р.)

Делегація Хмельницької області на Міжнародній бібліотечній конференції “Крим 2001”, м. Судак.

В читальних залах бібліотеки завжди багатолюдно.

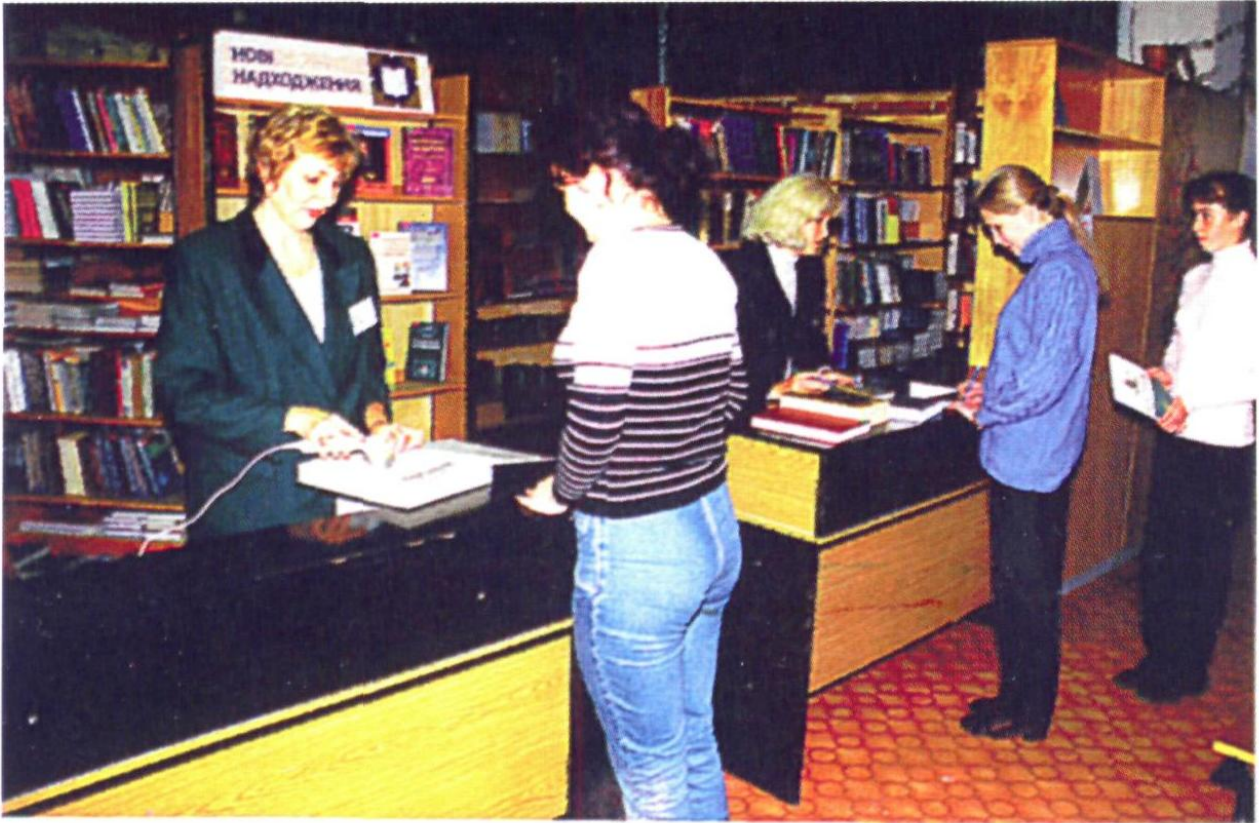
Зав.сектором Бичко О.М. надає консультації в електронному читальному залі бібліотеки. (2001р.)

Учасники науково-практичної конференції бібліотек вищ.навч. закл. України на базі бібліотеки ТУП. (2001р.)

Делегація Хмельницької області на Міжнародній бібліотечній конференції "Крим 2001", м. Судак.

Книговидачу в автоматизованому режимі проводить зав.відділом Великосельська О.М. (2001 р.)

В літературній вітальні співробітники відділу гуманітарних наук: Дем'янчук Н.Б., Іщенко Л.І., зав.відділом Драчук Р.В., Слободинська Н.Ю., Макошко В.В. (2002 р.)

Обслуговування на абонементі проводить зав. відділом
Марчак Т.Ф. (2001 р.)

Зав.сектором Беймук Н.З. (зліва) – переможець конкурсу
на кращу книжкову виставку. (1989 р.)

Працівники інформаційно-бібліографічного відділу:
Кандул А.Г., зав. відділом Бичко О.М., Горобець Т.М.,
Недригайлова І.В., Підлісна Ж.В., сидять: Поліщук Н.В.,
Іваненкова В.В. (2002 р.)

Почали видаватись покажчики серії “Бібліографія вчених
університету” (1998 р.)

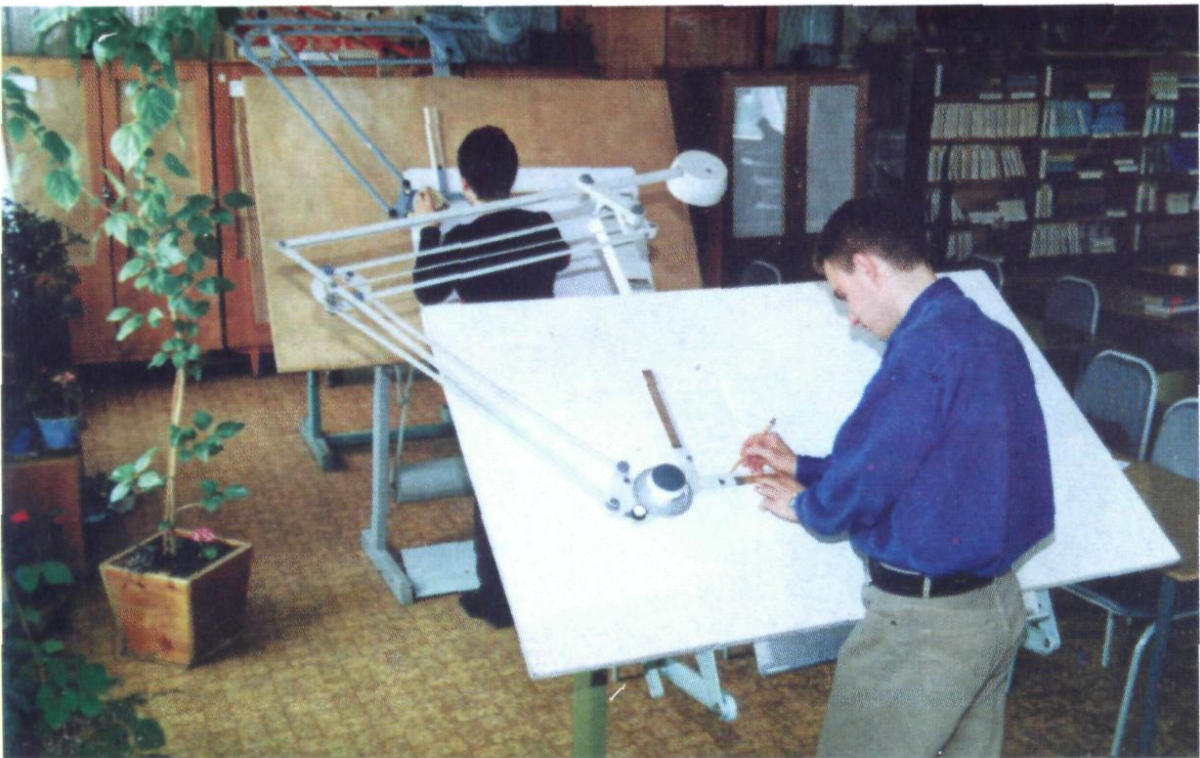
Завжди упорядкований фонд в секторі технічної літератури, яким керує Бабак З.Й. (1999 р.)

Розкривають фонд бібліотеки різноманітні книжкові виставки.

Читальні зали бібліотеки –це комфортні зелені куточки
для читачів.

В читальному залі технічної літератури та дипломного
проектування. (2001р.)

В президіумі першого “Дня кар’єри”: начальник податкової інспекції, засл. економіст України Гнатюк П.В., проф. Войнаренко М.П, директор бібліотеки Петрицька В.М., проректор ун-ту Костогриз С.Г., ген. директор машинобудівної ВАТ “АК Адвіс” Дунець І.І. (1997 р.)

Під час проведення навчального марафону “Екологічний світогляд нового тисячоліття”. (2002 р.)

Презентація колективної монографії “Системи обліку в Україні: трансформація до міжнародної практики”. Виступає головний б-кар Васишина В.О. (2002 р.)

Проректори ун-ту, професори Каплун В.Г. і Войнаренко М.П. вручають директоріві бібліотеки Петрицькій В.М. дарчі видання з Австралії від д-ра В.Мотики. (2000 р.)

Засідання методичної ради бібліотеки (2002 р.)

Зав.методвідділом Рибалко Р.М. і головний бібліотекар
Чабан К.А. (2001 р.)

Учасники семінару-тренінгу на базі бібліотеки ТУП за участю модератора НТБ НТУУ “КПІ” Барабаш С.І. (2002

Працівники відділу автоматизації: 1-й ряд: Бабак П.О., Глухенька В.О., Фоміних В.В., 2-й ряд: Костров Ю.В., Чекайло Л.М., Нечипорук О.С., Юглічек О.В. (2002 р.)

У відділі наукової обробки літератури: Стаднік Я.Р.,
зав. відділом Яковлева Л.В., Мазур Г.М., Луцюк С.В.,
Сергєєва Л.О. (2002 р.)

Відділ комплектування: Макутра В.О., Слобода М.Г.,
Лиса Л.Л., Марчук Н.Є., зав. відділом Тітова Т.В. (2002 р.)

За обговоренням нового інформаційного заходу співробітники відділу економічної літератури: Ристева Л.О., Мисіна І.Д., зав. відділом Великосельська О.М., Курганська Л.М., Васишина В.О., Черпіта О.Ф.

Відділ книгозбереження: зав.відділом Гаценко І.М., Любіна Н.Г., Зендрук В.С. (2002 р.)

Співробітники відділу технічної літератури:
1-й ряд: Шевцова О.М., Бабак З.Й., зав.відділом
Панасюк Т.Г. , 2-й ряд: Диха С.В., Муравська Т.К.,
Вдовіна Г.В., Майструк С.В. (2002 р.)

Редколегія стінної газети:
Яковлева Л.В., Великосельська О.М., Іщенко Л.І.,
Чернишова Т.М. (2002 р.)

Колектив бібліотеки відзначає приход нового року, нового століття і тисячоліття .

Переможниця 1-го конкурсу проф.майстерності зав. сектором Панасюк Т.Г. в ролі Руслани Писанки. (1997 р.)

8 Березня. Колоритні українські дівчата з відділу бібліографії:
Іваненкова В.В., Іваненкова А.М. , Капустіна С.М.,
Дишель А.О., Бичко О.М. (1998 р.)

Колектив бібліотеки вітає з ювілеєм свого директора.
(1997 р.)

“Маленькі лебеді” у виконанні Бабак З.Й., Підлісної В.Ф.,
Марчук Н.Є., Капустіної С.М. (1997 р.)

Герої відомої казки у виконанні: Марчук Н.Є., Потягача С.Г.,
Салюк Л.І., Кошулаб Н.В. (1999 р.)

“Якби я був султан...”. Айвазян О.Б., Панасюк Т.Г.,
Рибалко Р.М. в образах героїв х/ф “Кавказська полонянка.”
(1999 р.)

Сцена за мотивами “Сімнадцяти миттєвостей весни”
у виконанні Бабака П.О., Казмирчук Г.Г., Домінюка К.В.
Стоять режисери: Онищук Т.К. та Панасюк Т.Г. (1999 р.)

Новий Рік. Катя-Сан (Чабан К.А.) прогнозує подальший розквіт бібліотеки. (2002 р.)

8 Березня. Завжди важко в жіночому колективі чоловікам. Картоплю чистять: Зендрук В.С., Бабак П.О., Домінюк К.В., Потягач С.Г. (2001 р.)